

๕๐๐.๕๓๑
๕๓๑/๕๓๑
๕๓๑

รายงานการวิจัยเรื่อง
การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
The Study of Social Contexts that affect Continuing Higher Education at
Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

1 พ.ค. 2555

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(เงินรายได้คณะศิลปกรรมศาสตร์) ประจำปี 2549

ISBN 978-974-8182-23-0

๕๓๑/๕๓๑

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” (The Study of Social Contexts that affect Continuing Higher Education at Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University) สำเร็จลุล่วงลงตามความมุ่งหมาย คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ อาจารย์ ดร.ชนิดา ตั้งเกษะหิรัญ รองศาสตราจารย์ศรีเสงี่ยม จักรใจ ที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถาม และกำหนดกรอบงานวิจัยให้กระชับตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดา ภิญโญ ที่ให้คำแนะนำและให้แนวทางในการทำงานวิจัยที่ดีและเป็นประโยชน์ และขอขอบคุณคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำงานวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณแม่ และคุณครูที่เป็นกำลังใจ และประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สิขณันต์เศก ย่านเดิม
ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์

บทคัดย่อ งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” (The Study of Social Contexts that affect Continuing Higher Education at Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University) ผู้วิจัย สนิชนันท์เสก ย่านเดิม และ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและตรวจสอบบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive research) เชิงสำรวจ (Survey studies) ใช้วิธีการสุ่มแบบไม่เจาะจง (Simple Random) ซึ่งได้กลุ่มประชากรจำนวน 169 คน เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตร ศป.บ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2549 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS โดยบริบทของสังคมที่ศึกษามี 3 ด้านคือ ด้านประชากร ด้านสังคม และด้านสถานศึกษา และองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อของนิสิตมี 2 ด้านคือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความสนใจ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสังคม ทั้ง 2 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับความคิดเห็นลำดับแรกคือ ด้านความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอนาคต และรองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมทั่วไป
2. ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับความคิดเห็นลำดับแรกคือ ด้านภาพลักษณ์ รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน ด้านสถานที่ตั้ง และด้านการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ
3. ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ทั้ง 2 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับความคิดเห็นลำดับแรกคือ ด้านความสนใจ และรองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ

ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อของนิสิต โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการมีสาขาวิชาที่หลากหลายและน่าสนใจ กิจกรรมที่ทำให้นิสิตมีโลกทัศน์ที่กว้าง อาจารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ และหลักสูตรที่เปิดสอนมีความทันสมัยสอดคล้องสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ถ้านำมาพิจารณาจะทำให้จำนวนการรับนิสิตมีจำนวนเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: คณะศิลปกรรมศาสตร์/การศึกษาต่อ/บริบทของสังคม/นิสิตชั้นปีที่ 1

THE STUDY OF SOCIAL CONTEXTS THAT AFFECT CONTINUING HIGHER EDUCATION AT FACULTY OF FINE ARTS SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY.

THE RESEARCHER: MR. SITSAKE YANDERM
MR. PRAPANSAK PUM-IN

ABSTRACT

The purpose of this research is to study of social contexts that affect continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university. The populations are 169 students who have learned in 1st year (Bachelor of Fine Arts program). The research methodology was done by using descriptive research and survey studies. The steps were taken in this research: (1) Simple Random the Population. (2) A corresponding questionnaire was given to the students. (3) The description of data Analysis by SPSS program. There are three social contexts: (1) The population (2) The social (3) The institution. And two factors related to choosing study: knowledge and interest.

The results are

(1) The level of student social opinion that affects continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university is medium level. The first opinion is about good occupation: durable, advance and well-known. The next minor opinion is about environment.

(2) The level of student opinion related to choosing study that affects continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university is medium level. The opinions show that Image, Study expends, Place, Information respectively.

(3) The level of students opinion factors related to choosing study that affect continuing higher education at faculty of Fine Arts Srinakharinwirot university is high level. The first opinion is about interesting. The next minor opinion is about knowledge and ability.

Suggestions from the results. The University should arrange the Image of social contexts (the variety major, activity, the high standard teacher, the program study with modern) because it will be useful for increasing student population and good attitude.

KEYWORDS: THE FACULTY OF FINE ARTS / CONTINUING HIGHER STUDY / SOCIAL CONTEXTS / THE 1st YEAR STUDENT ACADEMIC.

107 pp. ISBN 978-974-8182-23-0

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ข้อมูลการวิจัย.....	57
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	58
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
3.6 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของนิสิต.....	61
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว.....	62
4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิต จำแนกด้านสังคม.....	65
4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิต จำแนกด้านสถานศึกษา.....	69
4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามองค์ประกอบ.....	76
ในการเลือกศึกษาต่อ	
4.6 ผลการทดสอบสมมุติฐาน.....	80
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	90
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	92
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	101
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงลักษณะตลาดผู้บริโภคและลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค.....	41
ตารางที่ 2.2 แสดงโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค.....	44
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามเพศ.....	61
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม.....	61
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา.....	62
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา.....	62
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	63
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	64
ตารางที่ 4.7 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	65
ความคิดเห็นของนิสิต ด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ	
ตารางที่ 4.8 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	67
ความคิดเห็นของนิสิต ด้านสังคม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป	
ตารางที่ 4.9 แสดงลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและ.....	68
มีชื่อเสียงในอาชีพ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป โดยภาพรวม	
ตารางที่ 4.10 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	69
ความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์	
ตารางที่ 4.11 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	71
ความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน	
ตารางที่ 4.12 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	72
ความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง	
ตารางที่ 4.13 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	74
ความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์	
ตารางที่ 4.14 แสดงลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์.....	75
ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวม	
ตารางที่ 4.15 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	76
ความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ	
ด้านความรู้ความสามารถ	

สารบัญญัตราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.16 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับ.....	78
ความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ	
ด้านความสนใจ	
ตารางที่ 4.17 แสดงลำดับความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ.....	79
ด้านความสนใจ และด้านความรู้ความสามารถ โดยภาพรวม	
ตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต.....	80
ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามเพศ	
ตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต.....	80
ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม	
ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	81
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	
ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	81
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	
ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	82
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามอาชีพของบิดา	
ตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	82
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามอาชีพของมารดา	
ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	83
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามเพศ	
ตารางที่ 4.25 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	83
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม	
ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	84
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	
ตารางที่ 4.27 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	84
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	
ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ...	85
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามอาชีพของบิดา	

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ... 85	
ในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามอาชีพของมารดา	
ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ... 86	
ในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามเพศ	
ตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ... 86	
ในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม	
ตารางที่ 4.32 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ... 87	
ในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	
ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ... 87	
ในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	
ตารางที่ 4.34 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ... 88	
ในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพของบิดา	
ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบ... 89	
ในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพของมารดา	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2536 ภายใต้ปรัชญา “สร้างสรรค์ด้วยปัญญาธรรม” โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมในเชิงรุก และพร้อมที่จะแข่งขันในกระแสสังคมปัจจุบัน ซึ่งคณะศิลปกรรมศาสตร์ในปัจจุบันกำลังจะก้าวเข้าสู่ปีที่ 13 ของการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ประกอบด้วยสาขาวิชาและหลักสูตรต่าง ๆ ที่ครอบคลุมองค์ความรู้ด้านศิลปกรรมศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม และสนองความต้องการของประเทศ เห็นเป็นรูปธรรมได้จากโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาและพัฒนาแพชั่น และโครงการศิลปกรรมบำบัดเพื่อเด็กและเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

ศิลปกรรมศาสตร์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ที่ทำให้คนพัฒนาคุณภาพชีวิต มีรสนิยม และวิถีคิด ทั้งความเป็นเหตุเป็นผล คิดอย่างสร้างสรรค์ เกิดการวิเคราะห์วิจารณ์ มีความเป็นวิชาการควบคู่กับทักษะการปฏิบัติการ สามารถค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ศิลปกรรมศาสตร์จึงเป็นเหมือน “หุ่นส่วนของชีวิต” ที่ทุกคนจำเป็นต้องได้รับการศึกษาและพัฒนา ดังตัวอย่างพระนิพนธ์บทหนึ่งของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความว่า

ศิลปกรรมนำสุขพ้น

พรรณนา

เครื่องประกอบพิทยา	เพริคแพรว
รู้ศิลปะสิ่งเดียวพา	เรื่องรุ่ง
ศิลปะศึกษาแล้ว	เลิศล้ำมงคล

ในระดับปริญญาตรี ย้อนหลังไป 3 ปี คือปีการศึกษา 2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รับนิสิตด้วยการสอบตรง (Direct Entrance Examination) ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) 4 ปี จำนวน 11 หลักสูตร ดังนี้

1. การออกแบบทัศนศิลป์-การออกแบบสื่อสาร
2. ศิลปะศึกษา
3. ศิลปะการแสดง-ออกแบบเพื่อการแสดง
4. ศิลปะการแสดง-นาฏศิลป์ไทย
5. การออกแบบทัศนศิลป์-การออกแบบผลิตภัณฑ์
6. ดุริยางคศาสตร์สากล
7. ศิลปะการแสดง-นาฏศิลป์สากล
8. ศิลปะการแสดง-การแสดงและกำกับการแสดง
9. การออกแบบทัศนศิลป์-การออกแบบแฟชั่น
10. ทัศนศิลป์-ศิลปะจินตทัศน์
11. การออกแบบทัศนศิลป์-ศิลปะเครื่องประดับ

และหยุดรับนิสิตในหลักสูตรศิลปศึกษาในปีการศึกษา 2547 (ปิดหลักสูตร) และในปีการศึกษา 2548 คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับนิสิตในหลักสูตรทัศนศิลป์-เซรามิกส์ เป็นรุ่นแรกจนถึงปัจจุบัน

จากการรวบรวมข้อมูลจำนวนนิสิตเข้าใหม่ปีการศึกษา 2546-2549 มีนิสิตเลือกเข้าศึกษาต่อในแต่ละปี ในหลักสูตร ศป.บ. ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

- ปีการศึกษา 2546 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 262 คน
- ปีการศึกษา 2547 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 215 คน
- ปีการศึกษา 2548 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 260 คน
- ปีการศึกษา 2549 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 307 คน

จากข้อมูลข้างต้น มีนิสิตเลือกศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีแนวโน้มลดลงและเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปีการศึกษา 2549 และเมื่อทำการสำรวจย้อนหลังลงในปีการศึกษา 2541-2545 ปรากฏข้อมูลดังนี้

- ปีการศึกษา 2541 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 220 คน
- ปีการศึกษา 2542 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 241 คน
- ปีการศึกษา 2543 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 225 คน

ปีการศึกษา 2544 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 226 คน

ปีการศึกษา 2545 มีผู้เข้าเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 267 คน

ดังนั้นเมื่อนำข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา 2541-2549 ของนิสิตที่เลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยสลับกับคงที่และลดลง

จากปัญหาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จำนวนนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เลือกเข้าศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อาจมีสมมุติฐานจากบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งน่าจะได้นำมาศึกษาวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ และอยากทราบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 เลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้วยองค์ประกอบใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของตลาด รวมไปถึงการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ ในการส่งเสริมสนับสนุนนิสิตให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันจะเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อค้นหบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2.2 เพื่อตรวจสอบบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

บริบทของสังคมส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive research) เชิงสำรวจ (Survey studies) โดยศึกษาจากนิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตร ศป.บ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2549 จำนวน 307 คน โดยมุ่งศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มี 3 ด้าน คือ ด้านประชากร ด้านสังคม และด้านสถานศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ บริบทของสังคม มี 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านประชากร

-เพศ

-เกร็ดเคล็ดลับสะสม

1.2 ด้านสังคม

- สถานภาพของครอบครัว
- ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ
- สิ่งแวดล้อมทั่วไป

1.3 ด้านสถานศึกษา

- ภาพลักษณ์
- ค่าใช้จ่ายในการเรียน
- สถานที่ตั้ง
- การประชาสัมพันธ์

2. ตัวแปรตาม คือ องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อของนิสิต มี 2 ด้าน คือ

2.1 ด้านความรู้ความสามารถ

2.2 ด้านความสนใจ

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มประชากรทั้ง 307 คนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มแบบไม่เจาะจง (Simple Random) ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่จะศึกษาจำนวน 169 คน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ค้นหาและตรวจสอบบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อ ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.6.2 เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.6.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการรับนิสิต ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.6.4 เป็นแนวทางในการศึกษาริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

1.7.1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ หมายถึง หน่วยงานหนึ่งในสถาบันการศึกษา ที่มีหลักสูตร ศป.บ. สนองความต้องการของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.7.2 บริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนิสิตชั้นปีที่ 1 หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านประชากร หมายถึง เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสม
2. ด้านสังคม หมายถึง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่ง

ได้แก่

2.1 สถานภาพของครอบครัว หมายถึง ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา

2.2 ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ หมายถึง ความสามารถหางานทำได้ง่าย โอกาสได้รายได้ ค่าตอบแทนสูง มีโอกาสได้งานที่มั่นคงและสวัสดิการดี มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานสูง สามารถไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ เลือกเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้หลายสาขา มีเกียรติได้รับการยกย่องนับถือ สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและครอบครัว และเป็นส่วนสนับสนุนในการพัฒนาประเทศ

2.3 สิ่งแวดล้อมทั่วไป หมายถึง อิทธิพลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น บิดามารดา หรือผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน รุ่นพี่ และจากบุคคลตัวอย่าง ที่ทำให้นักเรียนเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์

3. ด้านสถานศึกษา หมายถึง แรงจูงใจภายนอกที่ทำให้นิสิตเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้แก่

3.1 ภาพลักษณ์ หมายถึง คุณภาพของการจัดการศึกษาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ที่สนองความต้องการของนิสิต มีชื่อเสียงในหลายด้าน เช่น ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีหลักสูตรที่ใช้สอนอย่างทันสมัย อาจารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมวิชาการ มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมของนิสิต มีสาขาวิชาที่เปิดสอนหลากหลายและน่าสนใจ มีอาคารสถานที่กว้างขวางสวยงาม มีสภาพแวดล้อมภายในรั้วรื่นเหมาะแก่การเรียนการสอน และมีอาคารเรียนและห้องเรียนที่สะดวกสบายและเหมาะสมต่อการเรียนการสอน

3.2 ค่าใช้จ่ายในการเรียน หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่นิสิตจะต้องจ่ายให้กับมหาวิทยาลัย โดยมีค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสม มีค่าใช้จ่ายของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม มีการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่นิสิตอย่างทั่วถึง มีบริการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา และมีการผ่อนชำระค่าธรรมเนียมการเรียน

3.3 สถานที่ตั้ง หมายถึง สถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน อยู่ใกล้แหล่งชุมชน และอยู่ในแหล่งที่มีคมนาคมสะดวก มีสถานที่ในการจอดรถอย่างเพียงพอ มีห้องสมุดที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ และมีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและพอเพียงในด้านการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ

3.4 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ หรือมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการเพื่อการสื่อสาร การโฆษณา หรือการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ หรือป้ายโฆษณา การตีพิมพ์ประกาศตามบอร์ดในโรงเรียนเดิมของนิสิต การไปแนะนำตามโรงเรียน การจัดแสดงผลงานตามงานนิทรรศการต่าง ๆ และจากคำแนะนำของศิษย์เก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์

1.7.3 การเลือกศึกษาค่า หมายถึง องค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ได้แก่

1. ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง การกระทำที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ สามารถทำได้โดยอัตโนมัติ เช่น การเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง สามารถเรียนจบคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้ง่าย มีความรู้ทางดนตรี มีความรู้ทางการออกแบบศิลป์ มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และมีความรู้ทางการแสดง นาฏศิลป์

2. ด้านความสนใจ หมายถึง ความชอบหรือความสนใจของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการเลือกศึกษาในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งของคณะศิลปกรรมศาสตร์ เช่น ชอบศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ ชอบกิจกรรมเน้นการแสดงออก มีความสนใจเกี่ยวกับความงาม อารมณ์และความคิดของผู้อื่น มีความสนใจด้านการประดิษฐ์ งานช่างและงานฝีมือ มีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น และชอบกิจกรรมที่สนุกและท้าทาย

1.7.4 นิสิตชั้นปีที่ 1 หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตร ศป.บ. ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา 2549 ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 3) กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
- 2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ
- 2.1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
- 2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค
- 2.1.5 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1. ความหมายของแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) เป็นการศึกษาถึงเบื้องหลังของพฤติกรรม ซึ่งในทางจิตวิทยาเชื่อว่า พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ และสาเหตุของพฤติกรรมก็คือ “แรงจูงใจ” นั่นเอง ดังนั้นเราจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษารายละเอียดของแรงจูงใจให้เข้าใจ โดยมีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่าน ได้ให้ความหมายและความสำคัญของแรงจูงใจไว้ดังนี้

สุชา จันท์ธรม และสุรางค์ จันท์ธรม (2518: 71-72) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทำให้เกิดความพร้อมในการเรียนให้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แรงจูงใจยังทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่พวกเขาคาดหวังไว้

พวงเพชร วัชรอยู่ (2522: 2) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึง สิ่งใด ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำขึ้น ก่อนที่คนจะมีพฤติกรรมใด ๆ ขึ้นมา ต้องเริ่มต้นด้วยกระบวนการ

ของความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยประสบการณ์ มีลำดับเหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาเข้าด้วยกัน แล้วเกิดการตัดสินใจที่จะกระทำขึ้น

ซูซีรา สอาคสูต (2545: 24) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งเร้า สิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตนเองปรารถนาและสนใจ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งแรงจูงใจของแต่ละบุคคลจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ตามความเข้มของแรงจูงใจในการที่อยากเรียนรู้ในสิ่งนั้น ดังนั้นถ้านักเรียนมีแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกเรียน ก็จะสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความตั้งใจ และสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า แรงจูงใจหมายถึง สภาพที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังไว้ ถือเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งที่ทำให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล และแรงจูงใจที่มีอาจเกิดขึ้นจากตัวเอง การเรียนรู้ ประสบการณ์ในอดีต หรือจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2. ประเภทของแรงจูงใจ

แรงจูงใจแบ่งได้หลายลักษณะ เช่น แรงจูงใจที่เกิดขึ้นตามแหล่งที่มา แรงจูงใจตามเหตุผลเบื้องหลังในการแสดงพฤติกรรม และแรงจูงใจตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นต้น ทำให้มีผู้แบ่งประเภทของแรงจูงใจไว้หลายท่านดังนี้

พวงเพชร วัชรอยู่ (2522: 3-4) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจตามแหล่งที่มาของแรงจูงใจเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางสรีระ (Physiological Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือตามสัญชาตญาณที่เกิดขึ้นเองตั้งแต่แรกเกิด บางครั้งเรียกว่าแรงจูงใจไร้สำนึก มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการทางร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหน็ดเหนื่อย และความต้องการทางเพศ เป็นต้น เมื่อเกิดความต้องการเหล่านี้แล้วก็ทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลของร่างกาย ซึ่งเป็นผลให้เกิดแรงขับลดลงกลับเข้าสู่ภาวะความสมดุล

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ภายในที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสังคม เช่น ความต้องการความรัก ความอบอุ่นปลอดภัย ต้องการการยอมรับ ต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ต้องการความก้าวหน้า ความสำเร็จในชีวิต ต้องการตำแหน่งและฐานะทางสังคม ตลอดจนความก้าวร้าว เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจทางสังคมนี้เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมได้แก่ ตัวบุคคล กลุ่มบุคคล สถานบันต่าง ๆ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ตลอดจนศาสนาและการเมือง เป็นต้น

นอกจากนี้นักจิตวิทยาบางกลุ่มได้แบ่งแรงจูงทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ โดยมีความมานะพยายามฟันฝ่าอุปสรรคเอาชนะความล้มเหลวเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะตั้งระดับความคาดหวังไว้สูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีแผนการและความพยายามมากกว่า

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นรักใคร่ ชอบพอ เอื้ออาทร มักจะแสดงออกโดยการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี ยอมคล้อยตาม หลีกเลี่ยงการโต้แย้ง ชอบเข้าสังคม ฟังพาทักทายได้ และรู้จักฟังพาทักผู้อื่น เป็นต้น

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในทางตรงและทางอ้อม หรือชอบโต้แย้ง ถกเถียงเอาชนะ มีลักษณะก้าวร้าว บางคนก็ขี้มเข้มแถมมีไส แต่ก็ทำไปเพื่อให้ผู้อื่นอยู่ในอำนาจตน ไม่พอใจกับการตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น หรือถูกวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528: 227) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจตามเหตุผลเบื้องหลังในการแสดงพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำด้วยความเต็มใจ หรือสถานะที่บุคคลมีความต้องการ และอยากแสดงพฤติกรรมบางสิ่งบางอย่างด้วยเหตุผลและความชอบของตนเอง ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ประสบการณ์เดิมของบุคคล ดังนั้นนักจิตวิทยาเชื่อกันว่าแรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จมากกว่า เช่น ความพอใจ ความสำเร็จ เป็นต้น ซึ่งแรงจูงใจภายในแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ความต้องการ (Need) หมายถึง สิ่งที่เป็นจำเป็นจะต้องได้รับเพื่อการดำรงชีวิตของอินทรีย์ ตามทฤษฎีของ Holistic Dynamic Theory ของมาสโลว์ (เมธี ปิตันธนานนท์, 2533: 136-142) กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด และเมื่อความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองสมความต้องการแล้ว ก็ยังมีความต้องการต่อไปในลำดับที่สูงขึ้น ดีขึ้น มากขึ้น หรือขึ้นไปอีก โดยความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั้น จะต้องการจากขั้นต่ำไปหาความต้องการขั้นสูงต่อไป แบ่งออกได้ 5 ขั้น ตามลำดับ คือ

1) ความต้องการของร่างกาย เป็นความต้องการที่มาก่อนความต้องการอื่น เป็นพื้นฐานความอยู่รอด เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2) ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการความปลอดภัยทั้งทางด้านที่อยู่อาศัย ขวัญกำลังใจ สวัสดิการ ความมั่นคงในการทำงาน รายได้และเงินเดือน เป็นต้น

3) ความต้องการทางสังคม หรือความต้องการความรักและการยอมรับ เช่น ความต้องการให้ได้รับการยอมรับในกลุ่ม ในครอบครัว ในผู้ร่วมงาน ความรักที่บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งมีต่อกัน ให้ความนับถือต่อกันและเชื่อถือไว้วางใจกัน เป็นต้น

4) ความต้องการการมีชื่อเสียงและได้รับการยกย่อง ซึ่งมาตลอดมาได้แบ่งความต้องการลำดับนี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ความนับถือตนเอง หมายถึงความต้องการในการแข่งขัน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเข้มแข็ง ความเก่ง ความก้าวหน้า ความเป็นอิสระภาพ ที่บุคคลต้องการจะแสดงออกว่าเขาสามารถตอบโต้ความท้าทาย ความสามารถต่าง ๆ ในชีวิตได้ และ 2) ความนิยมยกย่องจากผู้อื่น หมายถึงบุคคลต้องการแสดงความสามารถ และประสบการณ์ของตนให้ประจักษ์ และได้รับความนิยมจากผู้อื่น ซึ่งทำให้เขาได้รับเกียรติยศ เป็นที่รู้จัก ได้รับการยอมรับเป็นที่สนใจ และมีชื่อเสียงที่ดี เป็นต้น ซึ่งการมีชื่อเสียง การได้รับการยกย่อง จะต้องตั้งอยู่บนความนับถือจากบุคคลอื่น แต่มีใช้ตั้งอยู่บนกิตติศัพท์เล่าลือ ตำแหน่งฐานะ หรือการประจบสอพลอ และต้องเป็นผลของความพยายามที่หามาได้ด้วยตนเอง ในหน่วยงานของสถานศึกษาต่าง ๆ จึงจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียน แต่ละกิจกรรมที่จะสนองความต้องการลำดับนี้ จะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล

5) ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล บุคคลที่ถึงความต้องการลำดับนี้จะต้องมีความสามารถพิเศษ และศักยภาพในตัวของเขาแสวงหาผลประโยชน์ เพื่อจะปรับปรุงและพัฒนาตัวของเขาเองให้ถึงจุดยอด โดยใช้ความสามารถที่ซ่อนอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลจะอำนวยให้ ซึ่งถ้าบุคคลใดสามารถบรรลุความต้องการในขั้นนี้ จะได้รับการยกย่องเป็นบุคคลพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ หรือนักร้องหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

1.2 ความสนใจ (Interest) ความสนใจเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เมื่อมีสิ่งหนึ่งมาเร้าความรู้สึกอันนี้อาจคงอยู่ต่อไปทั้ง ๆ ที่สิ่งเร้าไม่ปรากฏในขณะนั้น ความสนใจจึงเป็นลักษณะของความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลเป็นความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จแบ่งได้ 2 ประเภทคือ 1) ความสนใจภายใน ความสนใจชนิดนี้เกิดขึ้นเองกับบุคคลตามธรรมชาติคล้ายสัญชาตญาณ รู้สึกพอใจและสนใจอยากคิดอยากทำ เพราะการกระทำในสิ่งนั้นไปสนองความต้องการที่บุคคลรู้สึกว่าจะจำเป็นจะต้องทำให้สำเร็จลุล่วงไป และ 2) ความสนใจภายนอก ความสนใจนี้เกิดขึ้นภายหลังหรือเป็นสิ่งที่หามาได้โดยปฏิบัติการชอบใช้และคิดว่าเป็นชนิดที่ได้ผลดี สาเหตุเกิดขึ้นมาจากหลายสถานการณ์ เช่น ความหวังว่าจะได้รับรางวัล และได้รับเกียรติยศหรือได้รับสิทธิพิเศษ เป็นต้น

ความสนใจของนิสิตมีความแตกต่างกันตามลักษณะบุคคล เช่น สนใจในอาชีพที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองและคุณสมบัติส่วนตัว

เพื่อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในด้านอาชีพการงาน และพบว่าความสนใจของวัยรุ่นจำนวนมากจะเลือกอาชีพตามบิดามารดา ตามเพื่อนใกล้ชิดและสิ่งที่ตนถนัด ซึ่ง ปรานี รามสูต (2528: 26) กล่าวว่าความสนใจทางด้านการศึกษานักเรียนมักจะสนใจการเรียนที่เขาได้มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้นวิธีสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความต้องการอยากเรียน อยากรู้ อยากเห็น และมีความใส่ใจในการเรียนจึงแตกต่างกัน การที่นักเรียนสนใจที่จะเลือกศึกษาต่อ นั้น เกิดจากการวางเป้าหมายในการศึกษาต่อของตัวเองไว้ ซึ่งถ้าคนเราหากมีเป้าหมายก็จะมี ความพยายาม และให้ความสนใจกระทำกิจกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

1.3 ความถนัด (Aptitude) หมายถึง สมรรถวิสัยและทิศทางแห่งความเจริญงอกงามของสมอง หรือเป็นขีดระดับความสามารถขั้นสูงสุดของบุคคลที่เขาอาจมีได้ต่อการเรียนรู้ และฝึกฝนในวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ถ้าหากเขาได้รับการฝึกสอนและประสบการณ์ที่เหมาะสม ความถนัดเป็นความแตกต่างที่เกี่ยวกับการแสดงความสามารถในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในการประกอบอาชีพ หรือการเลือกกิจกรรมใดก็ตาม ความถนัดจึงเป็นความสามารถที่มีมาตั้งแต่กำเนิดและแฝงอยู่ในบุคคลนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ การงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านก็ได้ หากบุคคลนั้นได้รับการฝึกฝนหรือได้รับประสบการณ์จากสิ่งนั้นในช่วงเวลาที่เหมาะสม ก็จะทำให้เขาสามารถทำงานเหล่านั้นได้สำเร็จผลหรืออย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ความสามารถ (Capability) ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้จะแตกต่างกันออกไป ความสามารถเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้คนเราเป็นที่ยอมรับของสังคมและชีวิตครอบครัว อุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาความสามารถของบุคคลก็คือ การวางรากฐานที่ยังไม่เพียงพอ งานอาชีพที่ยังฝึกฝนไม่ดีและไม่มีความเข้าใจ ซึ่งทำให้บุคคลต้องใช้เวลาและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม อุปสรรคทางด้านสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์ การปฏิบัติไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเรียนมา การฝึกฝนที่ได้รับจากบ้าน หรือโรงเรียนไม่สัมพันธ์กับภาคปฏิบัติ

1.5 ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม (Early Experience) คือภูมิหลังของบุคคลที่มีอยู่เดิม ไม่ว่าจะเป็ความรู้ ความเข้าใจที่เป็นพื้นฐานต่อสิ่งที่จะกระทำอยู่ว่ามีลักษณะการกระทำสิ่งนั้นมาก่อน มีจำนวนบ่อยครั้งเพียงใดในการฝึกฝน ทั้งในด้านทักษะและความชำนาญ ดังนั้นหากบุคคลใดมีประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมมากเท่าใด ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย เพราะประสบการณ์เดิมจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นได้เปรียบในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและสัมฤทธิ์ผล

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาพวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การแข่งขัน การดำหนิ การยกย่อง ชมเชย การยอมรับ และการมีชื่อเสียง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้มองเห็นจุดหมายและนำไปสู่การ

แสดงพฤติกรรมของบุคคลโดยทั่วไป ได้แก่ บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง กระบวนการรวมกันระหว่างลักษณะต่าง ๆ ของร่างกายกับจิตที่กำหนดทิศทางพฤติกรรม ซึ่งทำให้บุคคลรับรู้และรวมกันเป็นลักษณะเฉพาะประจำตัวของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ประเภทของแรงจูงใจยังสามารถแบ่งออกตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากภายในตัวของบุคคลเองที่มองเห็นคุณค่าของการทำกิจกรรมว่ามีประโยชน์ และทำด้วยความเต็มใจเพื่อมุ่งหวังความสำเร็จในการทำกิจกรรมโดยไม่ต้องมีการควบคุม ความสำเร็จในการทำกิจกรรมจะเป็นรางวัลภายในที่มีคุณค่ามากกว่ารางวัลภายนอก เช่น ความอยากรู้อยากเห็น อยากก้าวหน้า อยากเด่น อยากดังหรือความทะเยอทะยาน (Ambition) ของบุคคล เป็นต้น แรงจูงใจประเภทนี้จะมีผลต่อการเรียนการสอนสูงสุด เพราะจะทำให้ผู้เรียนบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการได้ดี เป็นแรงจูงใจที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดถึงแม้จะทำได้ยากกว่าวิธีอื่นก็ตาม

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความคาดหวังสิ่งอื่นภายนอกตัวบุคคล เช่น รางวัล คำชมเชย หรือสิ่งล่อใจอื่น ๆ ไม่ได้กระทำเพื่อความความสำเร็จในสิ่งนั้นเลย แรงจูงใจภายนอกอาจเป็นแรงผลักดันในการแสดงพฤติกรรมอย่างมีเป้าหมายและทิศทางโดยกระบวนการใด ๆ ก็ได้จากภายนอกตัวบุคคล เช่น การสอบที่หวังคะแนนเกรดหรือตำแหน่ง การแข่งขันที่หวังชัยชนะและรางวัล หรือการเสริมแรงที่อยากจะได้รับความพอใจ หรือการลงโทษที่อยากหลีกเลี่ยง เป็นต้น

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2528: 94-114) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจไว้ 7 ด้านดังนี้

1. แรงจูงใจด้านความมั่นคง มักอยู่ในรูปของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก ความมั่นคงในรูปของจิตสำนึกได้จากการต้องการความปลอดภัย ส่วนความมั่นคงในรูปของจิตใต้สำนึกเป็นสิ่งที่ได้พัฒนามาตั้งแต่เด็ก โดยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ที่จะทำให้บุคคลเป็นคนที่มีจิตใจมั่นคงหรืออ่อนแอ

2. แรงจูงใจด้านสังคม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องการติดต่อกับสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และมีการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและได้รับการยกย่อง การที่บุคคลติดต่อกับสัมพันธ์กันนั้นมิใช่เพื่อมิตรภาพเพียงอย่างเดียวเสมอไป หากแต่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ศรัทธาและเชื่อถือ

3. แรงจูงใจด้านชื่อเสียง แรงจูงใจด้านนี้มีมากขึ้นทุกทีในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมระดับชนชั้นกลาง ความต้องการด้านชื่อเสียงเป็นการกำหนดขีดจำกัดของบุคคลอย่างหนึ่ง บุคคลบางคนมีความพอใจกับชื่อเสียงในระดับเพื่อน หรือในระดับชุมชนเท่านั้น แต่บางคนก็อาจแสวงหาชื่อเสียงในระดับชาติหรือระดับโลก

4. แรงจูงใจด้านอำนาจ อำนาจเป็นศักยภาพแห่งอิทธิพลของบุคคล แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ อำนาจตามหน้าที่ และอำนาจส่วนตัว เช่น บุคคลที่สามารถทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเพราะตำแหน่งหน้าที่นั้น แสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจตามตำแหน่ง ส่วนบุคคลที่สามารถทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้เนื่องจากบุคลิกภาพและพฤติกรรม แสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจส่วนตัว แต่บางคนก็เป็นเจ้าของอำนาจทั้งสองประเภท

5. แรงจูงใจด้านความสามารถ หมายถึงการควบคุมองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและสังคม ความรู้สึกด้านความสามารถเกี่ยวข้องกับองค์อย่างใกล้ชิดกับมโนทัศน์ ด้านความคาดหวังบุคคลจะมีความสามารถหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสำเร็จและความล้มเหลวในอดีต ถ้าความสำเร็จอยู่เหนือความล้มเหลว ความรู้สึกด้านความสามารถจะมีแนวโน้มสูง ทำให้บุคคลมองโลกในแง่บวก และมองสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย น่าสนใจ และสามารถที่จะเอาชนะได้ แต่ถ้าความล้มเหลวอยู่เหนือความสำเร็จแล้ว จะทำให้บุคคลมองโลกในทางลบและบุคคลที่มีความรู้สึกด้านความสามารถต่ำ จะไม่มีแรงจูงใจที่จะแสวงหาความท้าทายใหม่ ๆ หรือทำการเสี่ยง บุคคลเหล่านี้จะปล่อยให้สิ่งแวดล้อมบังคับ ควบคุมมากกว่าที่จะเป็นผู้ควบคุมและบังคับสิ่งแวดล้อม

6. แรงจูงใจด้านความสำเร็จ เป็นแรงจูงใจที่เด่นชัดของมนุษย์ที่สามารถแยกออกจากความสำเร็จด้านอื่น ๆ ลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จคือ มีความพอใจความสำเร็จของงานมากกว่ารางวัลของงาน บุคคลประเภทนี้จะมีความก้าวหน้าในการทำงานเพราะจะเป็นผู้สร้างสรรค์ใ้้งานสำเร็จ

7. แรงจูงใจด้านการเงิน เงินเป็นแรงจูงใจที่สลับซับซ้อนและสัมพันธ์กับความต้องการทุกประเภท คุณลักษณะที่เด่นและสำคัญที่สุดของเงินคือ เป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยน สิ่งที่เงินสามารถซื้อได้นั้นไม่ใช่ตัวเงินโดยตรงแต่เป็นคุณค่าของเงิน ตัวเงินนั้นไม่ได้มีความสำคัญแค่เป็นตัวแทนของความต้องการใด ๆ ที่บุคคลต้องการให้เป็นตัวแทน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทของแรงจูงใจแบ่งได้ 2 ประเภทคือ 1) แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลหรือเป็นความต้องการของตนเอง เช่น ความต้องการเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จในการทำกิจการ รวมไปถึงความรู้ความสามารถของตนเอง เป็นต้น และ 2) แรงจูงใจจากสิ่งเร้าภายนอกที่ผลักดันให้แสดงพฤติกรรมอย่างมีเป้าหมาย เช่น ความก้าวหน้าในฐานะทางสังคม และการยกย่องจากผู้อื่น เป็นต้น แรงจูงใจทั้ง 2 ประเภทแม้จะมีคุณสมบัติแตกต่างกัน แต่ก็เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเลือกตัดสินใจ และแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา แรงจูงใจของบุคคลในการเลือกศึกษาต่อจึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ใช้ความสามารถของตนเองไปในทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตนวางไว้ แรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการเลือกศึกษาต่อ

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจที่นักจิตวิทยาใช้อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่สำคัญ ๆ และถือเป็นพื้นฐานในการศึกษา มี 3 ทฤษฎีหลัก คือ 1) ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม 2) ทฤษฎีมนุษยนิยม และ 3) ทฤษฎีพุทธิปัญญานิยม เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ค่อนข้างซับซ้อน จึงไม่มีทฤษฎีหนึ่งทฤษฎีใดที่สามารถอธิบายพฤติกรรมได้ครบทุกด้าน จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้ง 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม (Dollard and Miller, 1952 อ้างถึงใน อารี พันธุ์ฉิม: 2534) ได้สร้างทฤษฎีแรงจูงใจ (Drives) โดยถือหลักการของความสมดุล (Homeostasis) กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เราแสวงหาสถานภาพสมดุลอยู่เสมอ หรือมีความโน้มเอียงที่รักษาความคงตัวภายใน โดยได้แบ่งแรงจูงใจหรือแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motivation) แรงจูงใจด้านนี้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายทั้งหมด เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) มีความสำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจทางสรีระวิทยา เพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า แต่จะช่วยคนเราทางด้านจิตใจ

3. แรงจูงใจทางสังคม หรือแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Social Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้ส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล

นักจิตวิทยาหลายท่านไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ที่อธิบายพฤติกรรมด้วยแรงจูงใจทางสรีระวิทยา แรงจูงใจทางจิตวิทยา และแรงจูงใจทางสังคม โดยใช้ทฤษฎีการลดแรงจูงใจ เพราะมีความเชื่อว่าพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์เกิดจากแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

2. ทฤษฎีมนุษยนิยม

นักทฤษฎีมนุษยนิยมที่มีชื่อเสียง ได้แก่ มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) และโรเจอร์ (Carl Rogers) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากความคิดที่ว่า จิตวิทยาของกลุ่มพฤติกรรมนิยมและจิตวิทยาของกลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ชัดเจนเพียงพอ

จิตวิทยามนุษยนิยมจะอธิบายเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ โดยเน้นย้ำที่อิสรภาพของบุคคลในการที่จะเลือกกระทำ กำหนดแนวทางพฤติกรรมของตนเองตลอดจนการพัฒนาศักยภาพแห่งตน จิตวิทยาในกลุ่มนี้จะเน้นความสำคัญของแรงจูงใจภายใน ซึ่งบางท่านมีทัศนะว่าความต้องการนับถือตนเอง (Self-Esteem) และความต้องการตระหนักในตนเพื่อพัฒนาศักยภาพแห่งตน (Self-Actualization) เป็นศูนย์กลางของการแสดงพฤติกรรมทั้งหลาย

2.1 ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human Motivation) มาสโลว์นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เป็นคนแรกที่ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับแรงจูงใจ และเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย โดยเขาได้ตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการและเป็นความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเข้ามาแทนที่ไม่มีวันสิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป
3. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นตอนความสำคัญ คือเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

มาสโลว์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544: 161-162 อ้างถึงใน มาสโลว์, 1970: 35-47) ได้แบ่งลำดับความต้องการของมนุษย์ขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) หมายถึงความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ และการพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับชีวิต มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอ จะขาดเสียมิได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดก็จะกระตุ้นให้ตนมีกิจกรรมและขวนขวายเพื่อสนองความต้องการ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) หมายถึงความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัวการขู่ เชื้อบังคับจากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มกัน ความต้องการประเภทนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งวัยชรา หรือความต้องการที่จะมีงานทำเป็นหลักแหล่ง ก็เป็นความต้องการเพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่ด้วย

3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love and Belonging Needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ ทราบว่าทุกคนยอมรับตนเป็นสมาชิก คนที่รู้สึกเหงาไม่มีเพื่อนมีชีวิตที่ไม่สมบูรณ์ เป็นผู้ที่จะต้องซ่อมความต้องการประเภทนี้ คนที่รู้สึกว่าเป็นที่รักและยอมรับของหมู่ จะเป็นที่สมปรารถนาในความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า (Esteem Needs) ความต้องการนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถ ต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่มีความสามารถในความต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์และมีค่า ตรงกันข้ามกับผู้ที่ขาดความต้องการประเภทนี้จะรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถและมีปมด้อยมองโลกในแง่ร้าย

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพของตน (Need for Self Actualization) มาโลว์อธิบายความต้องการที่เรียกว่า “Self Actualization” ว่าเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน กล่าวที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงในตนเอง ประารถนาที่จะเป็นคนดีเท่าที่จะมีความสามารถทำได้ ที่สำคัญที่สุดคือ การมีสติที่จะยอมรับว่าตนใช้กลไกในการป้องกันตนในการปรับตัว และพยายามที่จะเลิกใช้ เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความเป็นจริงของชีวิต เผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ โดยคิดว่าเป็นสิ่งท้าทาย น่าตื่นเต้นและมีความหมาย กระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มตามที่ตามศักยภาพของตน เป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเต็มตามที่ตามศักยภาพของตนเอง เพราะมีน้อยคนที่จะได้ถึงขั้น “Self Actualization” อย่างสมบูรณ์

2.2 ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified Need Hierachy Theory) Alderfer (อ้างถึงใน สุพรรณิ โปธิทอง, 2544: 12) ได้กล่าวสรุปถึงความต้องการของบุคคลไว้ 3 ประการดังนี้

1. ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการที่จะตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป
2. ความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relatedness Needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบ ๆ ตัว และบุคคลในสังคมอย่างมีความหมาย
3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการความเจริญก้าวหน้า เป็นความต้องการขั้นสูงสุด รวมถึงความต้องการได้รับการยกย่องและความสำเร็จในชีวิต

2.3 ทฤษฎีความต้องการของ Murray (Murray's Manifest Needs Theory) Murray (อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี, 2538: 189-192) ได้กล่าวถึงความต้องการของบุคคลว่ามีทั้งหมด 20 ประการ แต่ความต้องการที่จำเป็น และมีความสำคัญสูงสุดเกี่ยวกับการทำงานของคนมีอยู่ 4 ประการดังนี้

1. ความต้องการความสำเร็จ (Needs for Achievement) เป็นความต้องการทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการมีสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
3. ความต้องการอิสระ (Needs for Autonomy) เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระ มีความเป็นตัวของตัวเอง
4. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และความต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

2.4 ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ McClellan (McClellan's Achievement Motivation Theory) แมคเคลแลน (McClellan) มีความเชื่อว่าความต้องการของคนเป็นผลมาจากการเรียนรู้มากกว่าอย่างอื่น ความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้ จึงมีอิทธิพลสูงใจให้คนแสดงหรือประพฤติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเขา ความต้องการในชีวิตของแต่ละคนจะแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างกันในสิ่งแวดล้อมทั้งครอบครัว ที่ทำงาน ตลอดจนประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งแมคเคลแลนได้กล่าวถึงความต้องการไว้ 2 ประการคือ

1. ความต้องการประสบความสำเร็จ (The Need for Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา คุณลักษณะของคนที่มีความต้องการประสบความสำเร็จ ได้แก่

1.1 เป็นคนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรับภาระหรือความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน จะค้นพบปัญหาและจะแก้ไขด้วยวิธีใด

1.2 เป็นคนที่ตั้งเป้าหมายไว้สูงกว่าปกติและชอบเสี่ยงกันเป้าหมายนั้น

1.3 เป็นคนที่ต้องการให้ผู้อื่นประเมินหรือบอกสิ่งที่เขาทำว่าเป็นอย่างไร

2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (The Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะส่งเสริมและรักษามิตรสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อความเป็นมิตรกับผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะดังนี้

2.1 เป็นคนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าต่อการยอมรับ และให้ความเชื่อมั่นให้กำลังใจ

2.2 เป็นคนที่มีแนวโน้มที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นตามความปรารถนาและบรรทัดฐานของผู้อื่น

2.3 เป็นคนที่มีความเอาใจใส่ในความรู้สึกของผู้อื่นอย่างจริงจัง

3. ทฤษฎีพุทธิปัญญานิยม

นักจิตวิทยาที่ยึดถือทฤษฎีปัญญานิยมเกี่ยวกับแรงจูงใจ เชื่อว่ากระบวนการรู้คิดมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย เน้นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้ ความเข้าใจ เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ แรงจูงใจ (Motivation) และแรงค้ำจุน (Maintenance)

3.1 แรงจูงใจ เป็นองค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดหมายที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติโดยตรง เกิดความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ แรงจูงใจมี 6 อย่างดังนี้

1. ความสำเร็จของงาน

2. การได้รับการยอมรับนับถือ

3. ความก้าวหน้า
4. ลักษณะงาน
5. โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต
6. ความรับผิดชอบ

3.2 แรงจูงใจ ไม่ใช่สิ่งจูงใจแต่เป็นแรงที่จะจูงใจ ให้แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีอยู่ตลอดเวลา แรงจูงใจมี 4 อย่างดังนี้

1. เงินเดือน
2. สภาพการทำงาน
3. ความเป็นอยู่ส่วนตัว
4. ความมั่นคงในการทำงาน

นอกจากทฤษฎีแรงจูงใจหลัก 3 ทฤษฎีแล้ว ยังมีทฤษฎีแรงจูงใจที่น่าสนใจอีกมากมาย ผู้วิจัยขอนำเสนออีก 4 ทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจของวรูม (Vroom's expectation theory)

Vroom (1970: 91-103) คิดค้นทฤษฎีความคาดหวัง (expectation theory) โดยทฤษฎีนี้ได้มาจากการศึกษาด้านจิตวิทยาของบุคคลในองค์กร ซึ่งพบว่าบุคคลจะกระทำการใดก็ตาม มักขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 1.1 ผลตอบแทนที่ได้รับ
- 1.2 ความพอใจและความไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่ได้รับ
- 1.3 ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น
- 1.4 โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง

2. ทฤษฎีของแบย์ตอน (Bayton)

กิติ ศัยคานนท์ (2533: 128) ได้สรุปทฤษฎีของแบย์ตอนว่า ความต้องการทางจิตใจของมนุษย์มี 3 ประการ ได้แก่

2.1 ความต้องการมีความรักและมีมากขึ้น เป็นความต้องการทางจิตใจเกิดขึ้นต่อเนื่องจากเราอยู่ในสังคมมนุษย์ ถ้าเขาไม่ยอมรับเราเข้าเป็นพรรคพวกเราก็อยู่กับเขาไม่ได้ การที่จะให้กลุ่มยอมรับเข้าเป็นพวกนั้นก็ขึ้นอยู่กับตัวเรา โดยต้องยึดหลักว่า ถ้าต้องการจากเขาเราต้องให้เขาก่อน หรือถ้าต้องการให้เขารักเรา เราต้องรักเขาก่อน

2.2 ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศและความเด่น เมื่อเรามีพรรคมีพวก และทำให้ใคร ๆ รักใคร่แล้ว เราก็มีความต้องการหรืออยากได้สิ่งอื่นต่อไปอีก เนื่องจากความต้องการหรือตัณหาของมนุษย์นั้นไม่มีที่สิ้นสุด สิ่งที่เราต้องการต่อไปอีกก็คือ เกียรติยศชื่อเสียงซึ่งจะทำให้คนอื่นยอมรับนับถือและยกย่องเขา และก็จะมียุทธิพลเหนือผู้อื่นได้

2.3 ความต้องการที่จะรักษาเกียรติยศชื่อเสียงและความเด่นนั้นให้คงอยู่ตลอดไป เมื่อสามารถกระทำตัวให้มีเกียรติยศชื่อเสียง และความเด่นแล้วทุกคนก็ต้องการที่จะรักษาสถานะนั้นให้คงอยู่กับตนเองตลอดไป นับว่าเป็นความสำเร็จสมหวังในชีวิต

3. ทฤษฎีแรงจูงใจ ERG

Alfred Adler (จรรยา วิเศษสาทร และมุกดา ศรีรงค์, 2537: 212 อ้างถึงใน Alfred Adler, 1930: 402) กล่าวว่าทฤษฎี ERG เป็นทฤษฎีการจูงใจอีกทฤษฎีหนึ่งที่สำคัญกับความ ต้องการ แอลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) เป็นผู้ตั้งทฤษฎีนี้ขึ้น โดย E มาจาก existence R มาจาก relatedness และ G มาจาก growth ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ประเภทคือ

3.1 ความต้องการเกี่ยวกับการดำรงชีวิต เป็นความต้องการทางวัตถุ และสามารถตอบสนองให้พึงพอใจได้โดยปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น อาหาร น้ำ เงินเดือน รายได้ และอื่น ๆ นอกเหนือจากค่าจ้างและสภาพการทำงาน

3.2 ความต้องการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เป็นความต้องการมีสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่สำคัญต่อตัวเรา เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนฝูง เป็นต้น

3.3 ความต้องการพัฒนา ความต้องการนี้เกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่จะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาความสามารถความเฉลียวฉลาด ความมีอำนาจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อบุคคล

4. ทฤษฎีแรงจูงใจของเฟรดเดอริก เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg's Dual Factor Theory)

Frederick Herzberg (1959: 60-63) ได้สร้างทฤษฎีนี้ขึ้นมา โดยได้ลบสิ่งความเชื่อที่ว่า เงินเป็นเพียงสิ่งเดียวที่กระตุ้นให้คนอยากจะทำงาน จากการสัมภาษณ์วิศวกรและนักบัญชี 200 คน จากโรงงานอุตสาหกรรมในเมืองพิทสเบิร์ก มลรัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา เพื่อจะหาว่าองค์ประกอบอะไรที่จะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึในด้านที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน สรุปว่าองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพอใจงาน จะไม่เหมือนกับองค์ประกอบที่นำไปสู่ความไม่พอใจงาน

ปัจจัยที่อาจสร้างความไม่พอใจในงาน อาจเรียกว่าเป็นปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจหรือปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ นโยบายต่าง ๆ และลักษณะการบริหารงาน การนิเทศ สภาพะของการทำงาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เงิน สถานภาพ และหลักประกันความมั่นคง ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้เพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของคนงาน แต่จะเป็นตัวประกอบที่ป้องกันการสูญเสียในการปฏิบัติงานของคนงาน

ปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจ หรือเป็นปัจจัยกระตุ้นจูงใจให้คนทำงาน ได้แก่ ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผล ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ และการได้รับการยกย่อง ซึ่งคนสามารถจะมี

ประสบการณ์ในงาน และงานนั้นเป็นลักษณะที่ทำให้ทนายความสามารถ ปังจี้ยเหล่านี้จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานให้แก่บุคคล

จะเห็นได้ว่าปังจี้ยคำจูนนั้น เป็นองค์ประกอบเสริมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจ ถือเป็นปังจี้ยหลักที่จำต้องมีอยู่ในทุกองค์กรหรือหน่วยงาน เช่น ค่าจ้าง สภาพแวดล้อม การทำงาน รวมทั้งการบริหารงาน หากสิ่งเหล่านี้ได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างเพียงพอ ความไม่พอใจหายไป แต่ก็จะไม่ส่งผลทำให้ทัศนคติทางด้านบวกหรือแรงจูงใจเพิ่มขึ้น ส่วนปังจี้ยกระตุ้นนั้นถือเป็นปังจี้ยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน รวมทั้งการชื่นชมยินดีในผลงานและความสามารถของตน เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจข้างต้นสรุปได้ว่า เป็นทฤษฎีแรงจูงใจที่ให้ความสำคัญกับความต้องการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย โดยแบ่งองค์ประกอบของความต้องการออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) แรงจูงใจภายในที่เกิดจากตัวเอง ถือเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ อันได้แก่ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการอิสระเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ความสนใจอยากรู้อยากเห็น และความรู้ความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยถือว่าแรงจูงใจภายใน เป็นปังจี้ยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจหรือเลือกศึกษาต่อของนิสิตในด้านองค์ประกอบส่วนตัวของนิสิต มี 2 ด้านคือ ความรู้ความสามารถ และความสนใจ 2) แรงจูงใจภายนอก ถือเป็นภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นความต้องการจากสิ่งเร้าภายนอก เพื่อให้เกิดสิ่งที่คุณค่าต้องการ ได้แก่ เงินเดือน ปริญญา ความสะดวกสบาย ความมั่นคง ความมีชื่อเสียง อำนาจ ตำแหน่ง มีฐานะทางสังคมที่สูง รางวัล คำชมเชย และคำติเตียน เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยถือว่าแรงจูงใจภายนอกเป็นบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนิสิต ในปังจี้ยทางสังคมมี 3 ด้านคือ สถานภาพของครอบครัว ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

1. ความหมายของการตัดสินใจ

ความหมายของคำว่า “การตัดสินใจ” ที่ส่งผลให้เกิด “การเลือก” นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้นิยามหรือความหมายที่แตกต่างกันและคล้ายคลึงกันมากมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมการให้ความหมายต่าง ๆ ไว้ดังนี้

Dessler (1988: 108) ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการที่พัฒนาและวิเคราะห์ทางเลือก การตัดสินใจจะถูกกระตุ้นโดยปัญหา ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ต้องการกับสถานการณ์จริง อย่างไรก็ตามการตัดสินใจไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาเสมอไป (ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเช่นนั้น) แต่ในทางตรงกันข้ามการแก้ปัญหาจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอ

นักวิจัย พะเดิมชิต (2533: 12) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการทางด้านจิตวิทยาที่มีบทบาทสำคัญ และเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของมนุษย์ตลอดเวลา เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ทุก ๆ อย่างจะต้องเผชิญกับทางเลือกต่าง ๆ เสมอ ซึ่งการตัดสินใจเหล่านี้ บางครั้งก็สามารถทำได้ง่าย บางครั้งก็ทำได้ยาก หรือไม่สามารทำได้ด้วยตนเอง จะต้องปรึกษากับบุคคลอื่นเพื่อขอความเห็นก่อนจึงจะตัดสินใจได้

แสวง รัตนมงคลมาศ (2537: 36) ให้ความหมายของการตัดสินใจคือ การเลือกบนทางเลือก ซึ่งทางเลือกนั้นเป็นดังนี้

1. ทางเลือกหลายทาง หากมีทางเลือกทางเดียวไม่ถือว่าเป็นการตัดสินใจ
2. ต้องใช้เหตุผลประกอบการพิจารณา โดยใช้ข้อมูลตัวเลขต่าง ๆ มาพิจารณาดังต่อไปนี้
3. มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าการตัดสินใจนั้นกระทำไปเพื่ออะไร

Huge (อ้างถึงใน ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์, 2538: 5) กล่าวเกี่ยวกับการตัดสินใจว่า เป็นการเลือกเอาทางเลือกของวิธีการกระทำทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ ความมุ่งหมายของการตัดสินใจคือ การกำหนดวัตถุประสงค์และทำให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ ส่วนทางเลือกนั้นหมายถึง โอกาสในการเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ถ้าไม่มีทางเลือกการตัดสินใจก็เกิดขึ้นไม่ได้ ฉะนั้นการตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการของการเลือก การตัดสินใจจำนวนไม่น้อยที่ให้โอกาสอย่างกว้างขวางในการเลือก แต่การตัดสินใจบางอย่างก็มีข้อจำกัดมาจากหลายด้าน ดังนั้นการตัดสินใจจึงมีหลายประการ ภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน มีแนวทางและกรอบหลายด้าน

Chester Barnard (อ้างถึงใน สร้อยระยาศ ธรรมะมานะ, 2541: 361) ได้ให้คำจำกัดความของการตัดสินใจว่า เป็นการเลือกหนทางที่จะปฏิบัติจากทางเลือกที่เป็นไปได้หลาย ๆ ทาง การตัดสินใจมีความสำคัญมาก และมีส่วนเกี่ยวข้องกับส่วนอื่นที่ทำให้เกิดการตัดสินใจอย่างถูกต้อง

Gannon (อ้างถึงใน นภคต แสนมณีชัย, 2543: 10) กล่าวถึงการตัดสินใจว่า เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่เริ่มและสิ้นสุด โดยการวิเคราะห์ประสิทธิภาพสมาชิกในองค์กรนั้น ทั้งส่วนย่อยและส่วนรวม การพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่จริงกับสิ่งที่น่าจะเป็น กระทำโยธระบัพัญญา การสร้างทางเลือก เลือกทางเลือกนั้น ไปปฏิบัติ

Gore and Dyson (อ้างถึงใน นงลักษณ์ รุ่งวิทย์ชาธร, 2543: 22) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า เป็นการเลือกเอาทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทางมาเป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

ชัยวัฒน์ สราญเลิศ (2544: 10) ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากความคาดหวัง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ แรงจูงใจ การรับรู้ เจตคติ ประสบการณ์ อาชีพ ครอบครัว สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ซึ่งสรุปได้ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล และส่วนที่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (อ้างถึงใน วลีพร ธนาคม, 2545: 20) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนั้นเมื่อมีการเลือกทางเลือกหนึ่งก็ถือว่าเกิดการตัดสินใจขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตามการตัดสินใจที่ถือว่าดีนั้นต้องเป็นทางเลือกที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยปกติคนเราจะตัดสินใจและลงมือกระทำก็ต่อเมื่อได้รับรู้ข้อมูลหรือคาดว่าจะได้ผลสำเร็จ

รังสรรค์ ฤทธิ์ประเสริฐ (2548: 10) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อเลือกพฤติกรรมหรือวิถีทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ทรัพยากร และบุคคล

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การตัดสินใจหรือการเลือก เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อเลือกทางเลือกทางใดทางหนึ่งที่ดีที่สุด เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วทำให้บรรลุสิ่งที่ตนเองอยากได้หรือตรงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในบางครั้งการตัดสินใจอาจเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ ประสบการณ์ในอดีต หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นตัวช่วยในการตัดสินใจหรือเลือก

2. ประเภทของการตัดสินใจ

นักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของการตัดสินใจไว้ดังนี้

โกวิท กังสนันท์ (2539: 5) แบ่งประเภทของการตัดสินใจว่า ปრაกฏการณ์ของการตัดสินใจเกิดขึ้นในหลายระดับขององค์กร การตัดสินใจระดับพื้นฐานที่สุดคือ การตัดสินใจระดับบุคคล สำหรับการตัดสินใจระดับสูงขึ้นไปคือ การตัดสินใจในระดับกลุ่ม และการตัดสินใจระดับองค์กรตามลำดับ พฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจของแต่ละบุคคลตั้งอยู่บนรากฐานที่ไม่เหมือนกัน ทั้งในด้านภูมิหลัง ระเบียบวิธีคิด และทักษะของการคิดและวิเคราะห์ก่อนที่จะตัดสินใจออกมา โดยทั่วไปพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลมีแนวโน้มที่จะใช้ข้อมูลมาก และมักจะใช้เวลาค่อนข้างมากจะตัดสินใจออกมา อย่างไรก็ตามในหลายสถานการณ์บุคคลจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของตนเองน้อยมาก โดยเฉพาะเมื่อการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องกับผูกพันกับปัญหาหลายด้าน ข้อน่าสังเกตอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับการตัดสินใจของบุคคลคือ บุคคลมักจะมี ความลังเลที่จะปรับปรุงหรือแก้ไขระบบข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจของตน ดังนั้นบุคคลมักจะให้น้ำหนักและความสำคัญกับข้อมูลพื้นฐานที่ตนมีอยู่มาก และไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การตัดสินใจของตน แม้ว่าจะมีข้อมูลและหลักฐานใหม่มาเพิ่มเติม ดังนั้นบุคคลจึงมีความพอใจที่จะแสวงหาและพัฒนาตัวเลือกของการตัดสินใจไม่ใช่ว่า ก่อนที่จะตัดสินใจในทางเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อเป็นเช่นนี้การตัดสินใจของบุคคลจึงเน้นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

Stonner (อ้างถึงใน ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์, 2538: 34) แบ่งประเภทของการตัดสินใจตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะทำการตัดสินใจได้ 3 ลักษณะดังนี้

1. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน (Condition of Certainty) เป็นการตัดสินใจที่มีข้อมูลเพียงพอประกอบการตัดสินใจ

2. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยง (Condition of Risk) เป็นการตัดสินใจโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น เป็นเครื่องมือตรวจสอบหรือคาดการณ์

3. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (Condition of Uncertainty) เป็นการตัดสินใจที่มีกอสัยประสพการณ์ คุณพินิจ และสัญชาตญาณ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของการตัดสินใจหรือการเลือกนั้น จะจำแนกตามกลุ่มของผู้ตัดสินใจ แบ่งได้ 3 กลุ่มคือ การตัดสินใจระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร ซึ่งถือว่าการตัดสินใจระดับบุคคลเป็นการตัดสินใจขั้นพื้นฐาน และเป็นสิ่งจำเป็นที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ของชีวิต

3. กระบวนการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจเป็นขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการตัดสินใจ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจไว้คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

Simon (1960: 24) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่มีระดับขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. การใช้ความคิดประกอบเหตุผล (Intelligence) ผู้ตัดสินใจจะรับรู้ถึงโอกาสหรือปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นผู้ทำการตัดสินใจเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากทั้งตัวปัญหาและสิ่งแวดล้อม แล้วนำมาทำการประมวลผล วิเคราะห์ และตรวจสอบ เพื่อที่จะกำหนดรายละเอียดของปัญหา

2. การออกแบบ (Design) ผู้ตัดสินใจวิเคราะห์และพัฒนาแนวทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการปฏิบัติที่เหมาะสมที่จะประสบความสำเร็จได้ในขั้นนี้ ผู้ทำการตัดสินใจจะต้องมีความเข้าใจในปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ พยายามที่จะหาทางออกของปัญหา และตรวจสอบความเป็นไปได้ในปัญหานั้น

3. การคัดเลือก (Choice) ผู้ตัดสินใจจะทำการคัดเลือกแนวทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

Herbert (1977: 40-41) ได้ให้แนวคิดว่าการตัดสินใจมีขั้นตอน 4 ระดับ ได้แก่

1. Intelligence Activity เป็นระดับกิจกรรมในการแสวงหาข่าวสารข้อมูลคือการเสาะแสวงหาข่าวสารข้อมูล สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจ

2. Design Activity เป็นระดับกิจกรรมในการสร้างแบบหรือออกแบบ คือการประดิษฐ์ การพัฒนา และการวิเคราะห์แนวทางต่าง ๆ ที่นำไปปฏิบัติได้

3. Choice Activity เป็นระดับกิจกรรมในการเลือก คือการเลือกแนวทางเฉพาะที่จะทำได้

4. Review Activity เป็นระดับกิจกรรมในการทบทวน คือการประเมินค่าของการเลือกในทางเลือกที่ผ่านมา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2521: 209) กล่าวว่า การตัดสินใจต้องมีปัญหา มีข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบ ซึ่งต้องเป็นไปตามขั้นตอน หรือเป็นไปตามกระบวนการตัดสินใจ มี 6 ขั้นตอนคือ

1. การรับรู้ปัญหาแล้วพิจารณาว่าปัญหาคืออะไร มีสาเหตุมาจากอะไร
2. วิเคราะห์ปัญหา โดยศึกษาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัญหานั้น รวมทั้งรวบรวมข้อมูลที่ต้องการสำหรับการตัดสินใจให้เพียงพอสำหรับทางเลือก

3. ค้นหาทางเลือก เพื่อการตัดสินใจซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และภูมิหลังของผู้ตัดสินใจประกอบด้วย

4. ประเมินทางเลือกโดยพิจารณาถึงผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือก นำผลมาเปรียบเทียบกันแล้วเลือกทางที่น่าจะเกิดผลเสียน้อยที่สุด

5. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด หลังจากได้ประเมินทางเลือกในข้อ 4 เรียบร้อยแล้ว

6. ลงมือปฏิบัติและประเมินผลการตัดสินใจ

วุฒิชัย จ้างง (2523: 4) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่าง ๆ และได้แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจดังนี้

1. การแยกแยะตัวปัญหา ขั้นตอนของการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องของการสร้างความมั่นใจและแน่ใจ โดยการค้นหา ทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นเรื่องของการแยกแยะปัญหาออกมาอย่างแน่ชัด หรือตัวปัญหาอย่างแน่นอน นั่นคือกระบวนการตัดสินใจจะเริ่มต้นตามขั้นตอนแรก

2. การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหา คือการเสาะแสวงหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงก็เป็นได้ ความสามารถที่จะหาข่าวสารข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด หรือข่าวสารที่สมบูรณ์ซึ่งอาจเป็นไปได้ แต่เป็นการเสาะหาตัวข่าวที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดที่จะทำได้ ทั้งนี้การเสาะหาข่าวสารควรจะเป็นไปตามแนวคิดที่ว่า ข่าวสารที่สรรหานั้นจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องและจำเป็นกับตัวปัญหา ตลอดจนมีความเพียงพอในการแก้ปัญหา

3. การประเมินค่าของข่าวสาร ในบรรดาข่าวสารที่แสวงหานั้น ต้องยอมรับความจริงประการหนึ่งว่า ข่าวสารทุกชนิดที่หานั้น มิได้หมายความว่า จะเกี่ยวข้องกับตัวปัญหาและมีคุณค่ากับตัวปัญหาอย่างแท้จริงเสมอไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินค่าว่า ข่าวสารถูกต้องเหมาะสมเพียงพอ ตรงกับเวลา และความสามารถที่จะนำไปวิเคราะห์ปัญหาได้

หรือไม่ ซึ่งจะมีการเสาะหาข่าวสารเพิ่มเติม หลังจากประเมินค่าข่าวสารแล้วว่าไม่เพียงพอ หรือไม่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร ก็จำเป็นต้องตัดข่าวสารบางอย่างออกไป ถ้าเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกัปัญหาที่จะทำการแก้ไขหรือตัดสินใจ

4. การกำหนดทางเลือก เป็นขั้นตอนสำคัญในการตัดสินใจ คือกำหนดทางเลือกที่สามารถครอบคลุมวิธีแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด ถ้าเรามีข่าวสารสมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่อง เราอาจกำหนดทางเลือกได้เหมาะสมและครอบคลุมอย่างแท้จริงได้ ถ้าข่าวสารไม่สมบูรณ์ก็กำหนดทางเลือกที่มีลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหา

5. การเลือกทางเลือก เมื่อกำหนดทางเลือกแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเลือกทางเลือกที่จะนำไปปฏิบัติการต่อไป ขั้นนี้เองที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง การเลือกทางเลือกล้วนเกิดจากผลของการตัดสินใจแต่ยังไม่สมบูรณ์ จำเป็นต้องมีขั้นตอนอีกขั้นหนึ่งซึ่งอย่างน้อยที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้กับการตัดสินใจ

6. การปฏิบัติตามการตัดสินใจ เป็นการปฏิบัติผลการตัดสินใจ หรือทางเลือกที่เราจะทราบได้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้อง เหมาะสมเพียงใดหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับผลการตัดสินใจนั้น การประเมินผลของการตัดสินใจนี้ เป็นการตรวจดูว่าผลของการตัดสินใจที่ปฏิบัติไปเหมาะสมกับการแก้ปัญหานั้นหรือไม่

เรื่องอุไร ศรีนิลทา (อ้างใน ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์, 244-246) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีขั้นตอนสำคัญหรือพื้นฐานในการพิจารณา 4 ขั้นตอนดังนี้

1. พิจารณาปัญหาโดยคำนึงถึงประโยชน์ ข้อดีข้อเสีย ความยากง่าย และความเป็นไปได้ในการกระทำ ควรพิจารณาด้วยความรอบคอบและมีน้ำใจเป็นธรรม

2. แสวงหาข้อมูล การแสวงหาข้อมูลข่าวสารควหาทั้งข้อมูลที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาและข้อมูลในการแก้ปัญหาในหลายแนวทาง ทั้งจากแหล่งข้อมูลภายใน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมภายนอกครอบครัว ซึ่งข้อมูลภายในตัวผู้ตัดสินใจพิจารณาได้จากประสบการณ์ นิสัยความรู้ความสามารถของผู้ตัดสินใจ ส่วนข้อมูลภายนอกตัวผู้ตัดสินใจ เช่น การปรึกษาหารือญาติมิตร เพื่อนบ้าน การอ่านหรือหาความรู้จากหนังสือพิมพ์ ตำราและเอกสารต่าง ๆ สํารวจค้นคว้าด้วยตนเอง

3. กำหนดและจัดลำดับความสำคัญของตัวเลือก เปรียบเทียบเพื่อตัดตัวเลือกที่ไม่ต้องการออกไป โดยเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเป็นสำคัญ ซึ่งต้องคำนึงถึงผลเสียอันจะเกิดขึ้นกับผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจรวมทั้งผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจนั้นด้วย

4. ตัดสินใจเลือก การเลือกควรเลือกข้อที่ดีที่สุด ซึ่งจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการเลือกหลังจากที่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้ว ผู้เลือกจะสังเกตเห็นผลเสียของการเลือกนั้น จึงเป็นการเข้าสู่ขั้นของการตัดสินใจที่แท้จริง

Flippo (อ้างใน ภาณุวัฒน์ บัวชาติ, 2537: 31-32) กล่าวว่า กระบวนการหรือขั้นตอนในการตัดสินใจ มีดังนี้

1. ระบุและวิเคราะห์ปัญหา (Recognition and Analysis of the Problems)
2. กำหนดแนวทางแก้ปัญหาไว้หลาย ๆ ทาง (Determination of Tentative Solution)
3. รวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ (Collection and Analysis of Information)
4. เลือกตัดสินใจแนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องหรือดีที่สุด (Decision Concerning the Correct Solution)
5. การนำการตัดสินใจนั้น ไปปฏิบัติให้บรรลุผล (Implementation of the Decision)

Drucker (อ้างถึงใน พันธุ์เทพ เทพกาญจนา, 2538: 10-11) ได้ให้ขั้นตอนในการตัดสินใจไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดตัวปัญหา
2. วิเคราะห์ปัญหา
3. การพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
4. การตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด
5. การนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ
6. ประเมินผลการกระทำจากการตัดสินใจ

อุไร มั่นหมั่น (2539: 5) ได้สรุปขั้นตอนของการตัดสินใจไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การพัฒนาถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือประเด็นของปัญหาที่จะตัดสินใจ จะต้องทราบว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการคืออะไร ในกรณีที่เป็นการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา ก็จำเป็นต้องทราบปัญหาที่แท้จริงก่อน โดยพิจารณาเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต ทำให้ทราบได้ว่าปัญหาคืออะไร

2. การวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจขององค์กรต่าง ๆ แต่ละครั้งย่อมมีผลกระทบต่อคนอื่น ๆ ด้วย เช่น ในด้านบุคคลควรพิจารณาผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

3. ควรหาทางเลือก เป็นการพิจารณาลู่ทางในการตัดสินใจ ซึ่งอาศัยความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ คำปรึกษาหารือ และหาทางเลือกไว้หลาย ๆ ทาง

4. การกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจและการประเมินทางเลือกโดยใช้การวิเคราะห์หลักเกณฑ์และวิธีการบางประการเป็นหลัก รวมทั้งต้องใช้ประสบการณ์ วิจารณ์ญาณ และความคิดริเริ่มประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบผลได้ผลเสียของทางเลือกแต่ละอย่างทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินค่าและเปรียบเทียบ ควรจะต้องครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ความเหมาะสมของทางเลือกนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4.2 เปรียบเทียบผลประโยชน์ ค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

4.3 ทางเลือกนั้น ๆ จะต้องเป็นทางเลือกที่จะปฏิบัติได้จริง ๆ

4.4 ผลอันไม่พึงปรารถนาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจใช้ทางเลือกนั้น ๆ จะต้องมีน้อยที่สุด หรือถ้ามีต้องหาทางป้องกันและควบคุมไว้

4.5 ผู้รับผิดชอบที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ตัดสินใจเห็นชอบ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามทางเลือกที่จะดำเนินการ

4.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการให้ทันกับสถานการณ์

5. การตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุด ขั้นตอนนี้เป็น การตกลงใจขั้นสุดท้ายของการเลือกแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปดำเนินการจริง ซึ่งเป็นผลจากการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ ว่าทางใดจะได้ผลดีที่สุด ณ จุดนี้ต้องยอมรับความจริงว่า นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ประสบการณ์ วิจารณ์ญาณ และความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตของผู้มีอำนาจตัดสินใจ และการตัดสินใจที่ดีที่สุดคือ การตัดสินใจที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ผลดีที่สุด

6. การดำเนินการและติดตามผลในระหว่างประเมินทางเลือก ผู้ทำการตัดสินใจจะต้องวางแนวทางการดำเนินงานสำหรับทางเลือกแต่ละทางไว้ การดำเนินการจะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติเต็มใจ และสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งจะต้องมีการมอบอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนในการดำเนินการ และต้องใช้หลักในการติดต่อสื่อสารข้อความช่วยให้การตัดสินใจเป็นที่ยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตามด้วย แนวทางการดำเนินการนั้นจะต้องกำหนดงบประมาณหรือตารางเวลาของการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถติดตามผล และวัดความคืบหน้าได้ว่ามีผลตามคาดหมายไว้หรือไม่ ซึ่งการติดตามผลมีความสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจด้วยสาเหตุใหญ่ 2 ประการคือ

6.1 การทำให้ผู้ทำการตัดสินใจรับรู้ถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นใหม่ ๆ จากทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกไปแล้ว

6.2 ทำให้ผู้ทำการตัดสินใจสามารถประเมินประสิทธิภาพในการตัดสินใจของตัวเองได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหาร หรือผู้ทำการตัดสินใจอีกครั้ง จึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้ทำการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุด

Robbins, Stephen P. and David A. Decenzo (อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2540: 156-159) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์และการระบุปัญหา เป็นการหาสาเหตุของปัญหาเพื่อพิจารณาว่าปัญหาไหนที่ต้องแก้ไข และปัญหาไหนควรแก้ไขเพื่อเป็นพื้นฐานของการเสนอและประเมินทางเลือกต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาแล้ว จะต้องตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีหลายวิธีที่จะทำได้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 การพัฒนาทางเลือก การตัดสินใจยังไม่เกิดขึ้นจนกว่าจะมีการพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาจะทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้มักจะแนะนำตัวของมันเอง ภายหลังจากที่ทำการวิเคราะห์ปัญหาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

ขั้นที่ 4 การประเมินทางเลือก เมื่อพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ ขึ้นแล้วจะต้องประเมินทางเลือก เพื่อพิจารณาว่าทางเลือกแต่ละทางมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน ความมีประสิทธิภาพพอจะถูกวัดโดยใช้มาตรการ 2 อย่างคือ ทางเลือกเป็นไปได้ หรือมีความเป็นไปได้จริงมากน้อยแค่ไหน และทางเลือกจะแก้ปัญหาได้ดีแค่ไหน

ขั้นที่ 5 การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ทางเลือกที่ดีที่สุดอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่และการใช้ดุลยพินิจของผู้ทำการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 การดำเนินการของการตัดสินใจ เมื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดแล้วก็ดำเนินการตามทางเลือกที่ได้เลือกไว้

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ผลที่ติดตามมาของการตัดสินใจ เมื่อดำเนินการตามทางเลือกที่ได้เลือกแล้ว จะต้องทำการคาดคะเนว่าจะมีผลติดตามมาอย่างไรบ้าง และทำการประเมินผลว่าเป็นไปตามที่คาดคะเนหรือไม่ เพื่อทำการหาวิธีการเพื่อการแก้ไขต่อไป

สุธีรา สอาดสุด (2545: 23-24) กล่าวถึงขั้นตอนการตัดสินใจว่า เป็นการเลือกแนวทางปฏิบัติที่เห็นว่าดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อีกทั้งยังต้องอาศัยข้อมูล ปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจบนพื้นฐานของสมมุติฐานที่เป็นไปได้ เพื่อการบรรลุผลในความสำเร็จ กระบวนการตัดสินใจที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการเกิดขึ้นตั้งแต่เกิดความรู้สึกในตัวปัญหา หาข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ประเมินค่าข่าวสาร

กำหนดทางเลือก การเลือกทางเลือก และปฏิบัติตามการตัดสินใจ การตัดสินใจจะถูกต้องหรือเหมาะสมเพียงใดขึ้นอยู่กับผลของการตัดสินใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด มี 5 ขั้นตอนคือ 1) ศึกษาประเด็นปัญหาให้ชัดเจนว่าต้องการอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร 2) รวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงทุกประการที่เกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น โดยอาศัยแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอก แหล่งข้อมูลภายในได้แก่ ความรู้ความสามารถของตนเอง ประสบการณ์ในอดีตที่เกิดขึ้น ส่วนแหล่งข้อมูลภายนอกอาจเป็นคำปรึกษาของเพื่อน หรือได้จากการค้นคว้าจากเอกสาร ตำราต่าง ๆ 3) ค้นหาทางเลือกหลาย ๆ ทาง และจัดลำดับความเป็นไปได้ในทางเลือกเหล่านั้น พร้อมทั้งประเมินผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก 4) ตัดสินใจเลือกทางเลือกทางใดทางหนึ่งที่ดีที่สุด เพื่อนำไปปฏิบัติแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และ 5) ประเมินผลในภายหลังว่า ผลของการตัดสินใจในทางเลือกนั้นเหมาะสมและใช้แก้ปัญหาได้หรือไม่ เพื่อจะได้นำวิธีการนั้นไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ ได้ในภายหลังต่อไป

4. ทฤษฎีการตัดสินใจ

การตัดสินใจหรือการเลือกของบุคคลนั้น เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลโดยมีเป้าหมายอยู่ที่สภาพการณ์หนึ่งที่พึงปรารถนา เพื่อเลือกทางเลือกในการสร้างความพึงพอใจให้กับบุคคลนั้นมากที่สุด การตัดสินใจจะแสดงพฤติกรรมของบุคคลโดยมีแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นกระทำการเพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เซ็คส์คี้ โนวาสินรุ (2520: 32) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจของบุคคลที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ขึ้นอยู่กับเป้าหมายหรือความมุ่งหวังที่เขาตั้งใจเอาไว้ด้วย โดยความมุ่งหวังหรือเป้าหมายนี้เป็นผลมาจากเจตคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น และเจตคติดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้และจากประสบการณ์ และ ชัยพร วิชชาวุธ (2521: 6) ให้แนวคิดที่สอดคล้องว่า การตัดสินใจของคนเรานั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน สาเหตุที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นมีมากมาย การตัดสินใจของมนุษย์จะต้องผ่านกระบวนการทางความคิดที่ซับซ้อนแล้วนำไปสู่ทางเลือกปฏิบัติ โดยมีประสบการณ์และแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้น ดังนั้นจึงมีนักวิชาการได้ให้ทฤษฎีของการตัดสินใจไว้หลากหลายดังนี้

Feldman and Arnold (1983: 331-356) ได้แบ่งทฤษฎีการตัดสินใจไว้ 3 ทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีการตัดสินใจแบบดั้งเดิม เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีสมมุติฐานว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่เป็นเหตุเป็นผล ผู้ทำการตัดสินใจต้องพยายามสรรหาหรือคัดเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จให้มากที่สุด ซึ่งการตัดสินใจมีขั้นตอนคือ มีการรับรู้ปัญหา มีการตั้งจุดมุ่งหมาย การสรรหาทางเลือก การประมวลข้อมูล ประเมินทางเลือก เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ลงมือปฏิบัติตามทางเลือกและประเมินผลของทางเลือก ซึ่งจะกระทำเป็นวงจรไม่

จบสิ้น จนกว่าจะประเมินผลออกมาว่าทางเลือกที่นำไปปฏิบัติ นั้น สามารถแก้ปัญหาหรือทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้แล้ว

2. ทฤษฎีพฤติกรรมในการตัดสินใจ เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีสมมุติฐานว่า ความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหา นั้นมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างมีเหตุผล ดังนั้นในการตัดสินใจของคนนั้นจะต้องอยู่ในสภาพที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถหาทางเลือกรวมทั้งไม่สามารถประเมินทางเลือกได้ทุกทางเลือก และไม่สามารถบอกได้ว่าทางเลือกไหนจะได้ประโยชน์สูงสุด กล่าวคือมีข้อจำกัดทางการให้เหตุผล ซึ่งถูกสนับสนุนอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุผลนี้คนจึงประเมินทางเลือกต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่พอใจและยอมรับได้

3. ทฤษฎีความขัดแย้งในการตัดสินใจ ได้พัฒนาแนวความคิดว่าการตัดสินใจนั้น โดยธรรมชาติแล้วจะก่อให้เกิดความกดดันและความขัดแย้งเกิดขึ้น ซึ่งถ้าความกดดันและความขัดแย้งอยู่ในระดับสูงมาก ก็จะใช้กระบวนการต่อต้านเกิดขึ้น ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดี โดยเชื่อว่าการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการนั้น สามารถเลือกทางเลือกได้เหมาะสม คุณภาพการตัดสินใจขึ้นอยู่กับกระบวนการในการประมวลและประเมินข้อมูล ความกดดันเกิดได้หลายระดับ กระบวนการในการประมวลและประเมินข้อมูลจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความกดดันอยู่ในระดับที่สูง เมื่อประมวลทฤษฎีการตัดสินใจทั้ง 3 ทฤษฎีที่กล่าวข้างต้น พบว่าทฤษฎีการตัดสินใจแบบดั้งเดิมนั้น ในความเป็นจริงย่อมเป็นไปได้ เพราะผู้บริหารควรที่จะพัฒนาวิธีการตัดสินใจให้เหมาะสมกับความจำกัดของตนเอง ที่เผชิญกับปัญหาที่มีความซับซ้อนมาก ๆ ซึ่งเราไม่สามารถประมวลทางเลือกได้ทุกทางเลือก และผู้บริหารควรตระหนักเสมอว่าความกดดันและความขัดแย้ง มักทำให้มีการตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือไม่กล้าตัดสินใจเลย ผู้บริหารควรที่จะรู้จักวิธีการเปลี่ยนภาวะกดดันและความขัดแย้งให้เป็นภาวะหรือพลังสร้างสรรค์ให้ได้

Reeder (อ้างใน อุไร มั่นหมั่น, 2539: 9) ได้รวบรวมทฤษฎีทางสังคมวิทยาเพื่อมาอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์แล้วเห็นว่า โดยทั่วไปแล้วรูปแบบด้านจิตวิทยาทางสังคมที่เกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของมนุษย์นั้น นักสังคมวิทยามักมองในแง่ของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Status) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายนอกจะมีผลต่อการตัดสินใจ แต่รีเดอร์ (Reeder) เชื่อว่าปัจจัยภายนอกจริง ๆ แล้วไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจ แต่ละบุคคลจะแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเหล่านี้มาสู่ตัวตน โดยจะอยู่ในรูปของความเชื่อและไม่เชื่อที่บุคคลตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรม ดังนั้นบุคคลอาจตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกัน แต่เหตุผลที่ทำให้เกิดการตัดสินใจจะแตกต่างกัน รีเดอร์จึงได้อธิบายเหตุผลในการกระทำสิ่งใดของมนุษย์ว่าเกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายหรือจุดประสงค์ (Goals) ความมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลนั้น ผู้กระทำจะกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้าและพยายามกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ

2. ความเชื่อ (Belief Orientation) เกิดจากความคิด ความรู้ในเรื่องนั้น ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกกระทำทางสังคม

3. ค่านิยม (Value) คือสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมนั้นเป็นลักษณะความเชื่ออย่างหนึ่ง แต่มีลักษณะถาวร โดยเชื่อว่าวิธีการปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีหรือสังคมเห็นดี เห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น

4. นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habits and Customs) คือแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมา

5. ความคาดหวัง (Expectation) คือท่าทีของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัว โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ

6. ข้อผูกพัน (Commitments) คือสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำของสังคม

7. การบังคับ (Force) คือตัวช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำได้เร็ว

8. โอกาส (Opportunity) คือความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ

9. ความสามารถ (Ability) คือการที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม

10. การสนับสนุน (Support) คือสิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับหรือคิดว่าจะได้รับจากคนอื่น ๆ เช่น เมื่อนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองหรืออาจารย์ ก็เป็นปัจจัยให้นักเรียนสามารถเลือกศึกษาได้ ทำให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานต่อไป

จากองค์ประกอบทั้ง 10 ประการ รีเตอร์ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำทางสังคมดังนี้

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายคน ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำ

2. บุคคลหรือองค์กรจะตัดสินใจ หรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่ม เหตุผลซึ่งผู้ตัดสินใจเองได้ว่าสอดคล้องหรือตรงกับปัญหาและสภาพการณ์นั้น
 3. เหตุผลบางประการจะสนับสนุนการตัดสินใจและเหตุผลบางประการอาจจะต่อต้านการตัดสินใจ
 4. เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจเองจะตระหนักหรือให้นำหนักที่แตกต่างกันในการเลือกเหตุผล หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
 5. เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น อาจเป็นเหตุผลเฉพาะจากเหตุผลเพียงหนึ่งประการ หรือมากกว่าจำนวนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำนั้นทั้ง 10 ประการที่กล่าวมาแล้ว
 6. อาจมีเหตุผล 2 หรือ 3 ประการจากเหตุผลทั้ง 10 ประการ หรืออาจไม่มีเลยที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทุกโอกาส
 7. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงได้
 8. ผู้กระทำ ผู้ตัดสินใจสามารถเลือกทางเลือก โดยเฉพาะซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละคน
 9. สำหรับกรณีเฉพาะบางอย่างภายใต้การกระทำทางสังคม มีบ่อยครั้งที่จะมีทางเลือก 2 หรือ 3 ทาง เพื่อที่จะสนองตอบต่อสถานการณ์นั้น
 10. เหตุผลที่ตัดสินใจสามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกเลือกแล้ว
- จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ทำให้เกิดเป้าหมายที่ต้องการ และพยายามระดมความรู้ ความคิด รวบรวมผลหรือข้อสรุปที่คาดว่าจะเป็นไปได้ไว้หลาย ๆ ทาง และเลือกทางเลือกทางใดทางหนึ่งให้เหลือเพียงทางเดียว เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยประสบการณ์ในอดีตของตนเองและสถานการณ์ทางสังคม รวมทั้งความคาดหวังของตนในอนาคตเป็นเครื่องช่วยประกอบการตัดสินใจ

2.1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

ปัจจุบันการประกอบอาชีพถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต เพราะการประกอบอาชีพก่อให้เกิดรายได้แก่ตนเองและครอบครัว ดังนั้นการประกอบอาชีพจำเป็นต้องมีการวางแผน โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกศึกษาเล่าเรียนในสาขาวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อการประกอบอาชีพตามที่ตนตั้งใจไว้ ผู้ที่ศึกษาควรตระหนักและยอมรับถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเองให้มากที่สุด สอดคล้องกับคำกล่าวของ ประดิษฐ์ หม่อมศรี และคณะ (2538: 4-5) ได้ให้แนวคิดดังนี้

1. มองตนเองอย่างรู้จักและเข้าใจ โลกเกี่ยวกับตน เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

1.1 อุปนิสัยและบุคลิกภาพ คือลักษณะและคุณสมบัติทั้งทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทาง การแสดงออก อารมณ์ น้ำเสียง การพูด ไหวพริบ ความเชื่อมั่น รวมทั้งจะต้องรู้จักทักษะ ความสามารถพิเศษ ความถนัดที่แท้จริง ทักษะ ทักษะ ความสนใจและค่านิยมของตนเอง

1.2 สถิติปัญญา หมายถึงความสามารถในการคิดค้นหาสาเหตุ วิเคราะห์สังเคราะห์ สื่อความหมาย หรือแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน

1.3 สุขภาพอนามัยและลักษณะทางร่างกาย ได้แก่ ความแข็งแรง อ่อนแอ โรคประจำตัว ความสูง น้ำหนัก ความผิดปกติทางสายตา หรือความพิการในอวัยวะบางส่วนของร่างกาย

1.4 เป้าหมายในชีวิต การวางแผนชีวิตเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้เป็นสิ่งสำคัญ บุคคลควรรู้ถึงความต้องการของชีวิต ซึ่งการวางแผนชีวิตจะต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงของแต่ละบุคคล

1.5 สถานภาพทางเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัว

2. มองอาชีพอย่างรู้จักโลกของอาชีพที่จะศึกษา คือต้องสำรวจศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการทำงาน ความก้าวหน้า แนวโน้มตลาดแรงงาน ความต้องการกำลังคน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งสำรวจว่าอาชีพนั้นตรงกับความต้องการและบุคลิกภาพมากที่สุด

3. มองการศึกษาอย่างรู้จักโลกของการศึกษา คือรู้จักแสวงหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา เช่น สถานที่ตั้ง วิธีการรับเข้าศึกษา คุณสมบัติเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา ค่าใช้จ่ายในการศึกษา บริการและสวัสดิการ รวมทั้งวุฒิที่จะได้รับเมื่อสำเร็จการศึกษา

4. ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ต้องการ ในขั้นนี้เป็นการฝึกความคิดและประสานสัมพันธ์ระหว่างตนเอง ข้อมูลทางการศึกษา และข้อมูลทางอาชีพ ประกอบการตัดสินใจให้เหมาะสมกับตนเอง และมีความเป็นไปได้มากที่สุด โดยอาจจะขอคำปรึกษาและคำแนะนำจากอาจารย์แนะแนวได้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

มีผู้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ไว้หลายท่านดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของฮอปพอค (Hoppock's Composite Theory)

Robert Hoppock (1976: 91-92) กล่าวว่า ทฤษฎีการเลือกอาชีพทั้งหลายไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการเลือกอาชีพของคนทุกคนได้ ความต้องการของบุคคลและความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพ โดยได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญในการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

1.1 บุคคลจะเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง และความต้องการประการหนึ่งคือ ความต้องการที่จะปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง

1.2 อาชีพที่บุคคลเลือก มักจะเป็นอาชีพที่บุคคลเชื่อว่าจะสนองความต้องการส่วนใหญ่ของบุคคลนั้นได้ดีที่สุด เช่น ผู้ที่มีความต้องการความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในระดับสูง ก็จะแสวงหาอาชีพที่รับรายได้ที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ

1.3 บุคคลอาจจะรับรู้ความต้องการของตนเองอย่างชัดเจนถูกต้อง และรับรู้อย่างเลื่อนราวว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่ดึงดูดความสนใจ แต่ไม่ว่าบุคคลที่รับรู้ความต้องการของตนเองได้ชัดเจนหรือไม่เพียงใด ความต้องการดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.4 พัฒนาการทางอาชีพจะเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักเป็นครั้งแรกว่า อาชีพช่วยสนองตอบความต้องการของตนได้ เนื่องจากอาชีพมีความสำคัญต่อบุคคลมาก เพราะอาชีพเป็นที่มาของปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพและชื่อเสียงเกียรติยศ บุคคลจึงมีความสนใจที่จะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเริ่มกระบวนการพัฒนาเพื่อการเลือกและประกอบอาชีพ

1.5 การพัฒนาด้านอาชีพและกระบวนการเลือกอาชีพของบุคคล จะเจริญก้าวหน้าเมื่อบุคคลตระหนักว่า อาชีพที่เขาคาดหวังนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ ความสามารถในการคาดหวังของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถที่จะวินิจฉัยวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผล

1.6 ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะทำให้บุคคลได้ตระหนักถึงความต้องการของตนเอง และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่าอาชีพที่เขาเลือกนั้นสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

1.7 ข้อเสนอแนะทางอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของตน และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่าอาชีพใดจะสนองความต้องการของตนได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ

1.8 ความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ ย่อมขึ้นอยู่กับงานที่บุคคลได้ทำสนองความต้องการ ภาพที่บุคคลนั้นคาดหวังมากน้อยเพียงใด และระดับความพึงพอใจในอาชีพจะพิจารณาได้จากอัตราส่วนของความ及要求ที่ได้รับการตอบสนองจากอาชีพ กับความต้องการที่คาดหวังจะได้รับการตอบสนอง เช่น บุคคลมีความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เขาจึงเลือกอาชีพนักธุรกิจ เพราะเขาคิดว่าจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพดังกล่าว และเขาจะมีความพึงพอใจในอาชีพนักธุรกิจมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินรายได้ที่เขาได้รับจริงจากการประกอบอาชีพ กับจำนวนเงินที่เขาต้องการจากการประกอบอาชีพนั้น

1.9 ความพึงพอใจในอาชีพการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจเป็นผลมาจากการที่งานนั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลในปัจจุบัน หรือมีแนวโน้มที่สนองตอบความต้องการของบุคคลในอนาคต หรือจากการที่บุคคลคาดหวังว่างานนั้น ๆ จะช่วยทำให้เขาไปสู่งานที่ต้องการได้

1.10 การเลือกอาชีพของบุคคลหรืออาชีพที่บุคคลจะเลือก จะเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ถ้าบุคคลนั้นเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงจะสนองความต้องการของเขาได้ดีกว่าอาชีพเดิม

2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland (Holland's Theory of Vocational Interest Choice)

Holland (1973: 73) ได้เสนอทฤษฎีการเลือกอาชีพในปี ค.ศ.1966 เรียกว่า Theory of Personality Types and Model Environments แต่ในปี ค.ศ.1973 เรียกทฤษฎีนี้ว่า Theory of Careers โดยได้แบ่งกลุ่มของความสนใจในการเลือกอาชีพออกไปตามลักษณะของกลุ่มคน 6 กลุ่มดังนี้

2.1 ลักษณะชอบความเป็นจริง (Realistic) กลุ่มนี้มีลักษณะนิสัยชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ เครื่องจักร และสัตว์เลี้ยง มีทักษะสัมพันธ์ที่ดี ไม่ชอบกิจกรรมทางสังคม ชอบปัญหารูปธรรมมากกว่านามธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะและวิทยาศาสตร์น้อย มีความสามารถด้านเครื่องยนต์และกีฬา บุคลิกของคนกลุ่มนี้มีลักษณะหัวอ่อน เปิดเผย จริงจัง พากเพียร มัธยัสถ์ กลุ่มนี้สนใจอาชีพช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างวิทยุ ช่างนาฬิกา ช่างไม้ และการออกแบบเครื่องมือ เป็นต้น

2.2 ลักษณะชอบค้นคว้า (Investigative) กลุ่มนี้มีลักษณะนิสัยชอบทางวิทยาศาสตร์เป็นสำคัญ ชอบงานด้านค้นคว้า ชอบใช้สถิติปัญหาแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีความสามารถในการคำนวณ วิเคราะห์ปัญหาเก่ง ชอบทำงานอิสระ ไม่ยึดติดค่านิยมและเจตคติเก่า มีความสามารถในการจัดจูงหรือเป็นผู้นำน้อย แต่มีความสามารถด้านวิเคราะห์ที่ดี บุคลิกของคนกลุ่มนี้จะรอบคอบ ชอบวิเคราะห์ เป็นนักวิจารณ์ ใฝ่รู้ รักอิสระ ฉลาด มีหลักการมีเหตุผล อาชีพที่กลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักอุตุนิยมวิทยา นักวิทยาศาสตร์ทุกแขนง นักคณิตศาสตร์ และนักเขียนเรียงความ เป็นต้น

2.3 ลักษณะชอบศิลปะ (Artistic) เป็นบุคคลที่ชอบแสดงออกไม่คล้อยตามบุคคลอื่น เป็นคนชอบริเริ่ม ไม่เอาอย่างใคร ทำงานอย่างมีอิสระ ไม่มีโครงสร้างมากนัก ใช้ความคิดฝันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ บุคลิกของคนกลุ่มนี้จึงเป็นพวกจุกจิก ไม่มีระเบียบเพื่อฝัน รักอิสระ จินตนาการ มีอุดมคติและช่างคิด อาชีพที่กลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักออกแบบ นักแปล นักประพันธ์ นักดนตรี นักร้อง นักแต่งเพลง นักแกะสลัก นักเขียนภาพ นักตกแต่ง และนักธุรกิจทางศิลปะ เป็นต้น

2.4 ลักษณะชอบเข้าสังคม (Social) เป็นบุคคลที่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบทำงานเป็นกลุ่มและสนุกสนานที่จะอยู่ท่ามกลางเพื่อนฝูงในกลุ่ม ไม่ชอบอยู่ได้บังคับบัญชาของใคร บุคลิกของคนกลุ่มนี้มีลักษณะให้ความร่วมมือ มีอำนาจ มีไมตรีจิต มีความเป็นมิตร อาชีพที่กลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ครู นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษา เป็นต้น

2.5 ลักษณะชอบดำเนินการวิสาหกิจ (Enterprising) เป็นบุคคลที่ชอบกิจกรรมที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่น ใช้ทักษะทางการพูดจา มองเห็นตนเองเป็นผู้นำเต็มตัว ชอบชักจูงชักนำให้ผู้อื่นคล้อยตาม บุคคลกลุ่มนี้มีบุคลิกในการชักชวนเก่ง ภาษาดี ยอมรับตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง เข้าสังคมง่าย มองโลกในแง่ดี ขยันขันแข็งและชอบเสี่ยง อาชีพที่กลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ พ่อค้า นายหน้า นักจัดรายการ คนขายของ และผู้จัดการงานบุคคล เป็นต้น

2.6 ลักษณะของระเบียบแบบแผน (Conventional) เป็นบุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตนเอง การนับจำนวน ชอบบทบาทที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตามหรือเชื่อฟัง เลี่ยงการโต้แย้ง บุคคลกลุ่มนี้มีบุคลิกชอบลอกเลียนแบบ ไม่ยืดหยุ่นอ่อนน้อม พากเพียรตลอดแล้ว ขาดจินตนาการ อาชีพที่กลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักบัญชี ผู้จ่ายเงินในธนาคาร ผู้เชี่ยวชาญทางภาษี และนักสถิติ เป็นต้น

3. ทฤษฎีของ Roe (Roe's Theory)

ทฤษฎีของ Roe (อ้างใน วรารัตน์ รงค์ปราณี, 2525: 82-85) ถูกจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theory) เพราะได้กล่าวถึงความต้องการเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลเลือกอาชีพ ซึ่ง Roe เห็นว่าทุกคนในสังคมภายใต้อิทธิพลของความต้องการ สามารถตอบสนองความพอใจได้ และความต้องการนี้ได้รับจากพันธุกรรม ดังนั้นรูปแบบของวิถีชีวิตเป็นผลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตอนต้น (Early environment) และถูกกระตุ้นโดยความต้องการ แล้วกลายเป็นอุปนิสัยในการเลือกอาชีพ องค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎี 3 ประการมีดังนี้

1. อิทธิพลของพันธุกรรม

2. อิทธิพลของทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchic need theory) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้

2.1 ความต้องการด้านสรีระ

2.2 ความต้องการความปลอดภัย

2.3 ความต้องการความเป็นเจ้าของและความรัก

2.4 ความต้องการความสำคัญ ยกย่องนับถือ และมีคุณค่า

2.5 ความต้องการข้อมูลต่างๆ

2.6 ความต้องการความเข้าใจ

2.7 ความต้องการความสวยงาม

2.8 ความต้องการสมหวังในชีวิต หรือทำสิ่งที่สามารถให้ดีที่สุด

และ Roe เน้นว่า งานเป็นสิ่งหนึ่งที่สนองความต้องการ และสร้างความพอใจให้แก่บุคคลได้ ความต้องการในเรื่องใดจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล และจะมีส่วนในการเลือกอาชีพ เช่น บางคนต้องการความมีหน้ามีตา ก็พยายามเลือกอาชีพที่มีเกียรติ เป็นต้น

3. อิทธิพลของประสบการณ์วัยเด็กตอนต้น (Early Childhood Experiences) ประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อม เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ฯลฯ มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก โดย Roe แบ่งบรรยากาศของครอบครัว (Family atmospheres) ออกเป็น 3 แบบดังนี้

3.1 พ่อแม่ที่ปกป้องคุ้มครองหรือบังคับเข้มงวดลูกมากเกินไป (Overprotective parents or the over demanding parents) ในบรรยากาศแบบนี้ เด็กไม่ได้รับความต้องการเบื้องต้น แต่ได้รับความต้องการขั้นสูง เพื่อสร้างพฤติกรรมตามที่พ่อแม่กำหนด พ่อแม่ที่ปกป้องลูกเกินไปจะบังคับให้ลูกมีความสำเร็จสูง โดยไม่มีขีดจำกัด พ่อแม่ทั้ง 2 แบบจะมีผลในการปรับตัวในอาชีพของเด็กเมื่อโตขึ้น และทำให้เด็กมีความสนใจแคบ เด็กจะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลน้อย เช่น งานช่างฝีมือ เป็นต้น

3.2 พ่อแม่ที่ทอดทิ้งหรือไม่ยอมรับลูก (Neglecting or rejecting parents) การที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูกทำให้เด็ก ไม่ได้กินคืออยู่ดี หรืออุดมสมบูรณ์ ยิ่งกว่านั้นถ้าพ่อแม่ไม่ยอมรับลูกทำให้เด็กขาดความสุข เด็กที่ถูกทะเลาะทอดทิ้งจะหลบหนีจากสังคมอาจเป็นผลทำให้เด็กไม่ต้องการทำงานติดต่อกับคน จะเลือกอาชีพด้านเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์

3.3 พ่อแม่ที่ยอมรับลูก (Acceptance either loving or being neglect) พ่อแม่ที่ยอมรับลูกโดยให้ความรักอย่างเพียงพอ และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง จะทำให้เด็กได้รับความต้องการทุกระดับ เด็กสามารถปรับตัวได้ดีในงานอาชีพ ชอบงานบริการสังคม ธุรกิจและการติดต่อ

4. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของไคร์ท์

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของไคร์ท์ (อ้างถึงใน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529: 91-94) ได้เสนอแนวความคิดการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

4.1 บุคคลจะต้องมีอาชีพที่จะเลือก 2 อาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือกการเลือกอาชีพก็เกิดขึ้นไม่ได้

4.2 แรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ได้แก่ความคาดหวังทางสังคมว่า “ทุกคนควรทำงาน”

4.3 บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาถูกจำกัดในการประกอบอาชีพเขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

ลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพของไครท์ กล่าวไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบ ไม่ใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยบังเอิญ แต่บุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน

2. การเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ คือ

2.1 ตัวแปรสิ่งเร้า (Stimulus Variable) ได้แก่

1) วัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ แต่ผลของวัฒนธรรมที่มีคือการเลือกอาชีพที่ไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน เพราะยังไม่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นต่าง ๆ ในสังคม

2) ระดับชั้นทางสังคม มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ เช่น วัฒนธรรม และเซาว์ปัญญา เป็นต้น

3) เชื้อชาติ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

4) พื้นที่ภูมิศาสตร์ พบว่าการเลือกอาชีพระหว่างชนบทกับในเมืองมีความแตกต่างกันมาก

5) ชุมชน เพื่อน และจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพ ยังสรุปแน่ชัดไม่ได้ว่า มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

6) ครอบครัว อาชีพของบิดา และการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กัน

7) โรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการศึกษากับการเลือกอาชีพยังมีจำกัด แต่มีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนอาจเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเลือกอาชีพ

2.2 ตัวแปรตอบสนอง (Response Variable) คือ

1) ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ไม่เพียงแต่จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับความชอบ และความปรารถนา หรือความมุ่งหวังในอาชีพ

2) ความสนใจมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

3) บุคลิกภาพมีหลักฐานสนับสนุนว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

2.3 การเลือกอาชีพ บุคคลจะนิยมเลือกอาชีพเป็นสาขาอาชีพ

5. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของแฟรงค์ พาร์สัน (Frank Parsons's Theory of Vocational Choice)

Frank Parsons (อ้างถึงใน จงจิตต์ อ่ำสาริกา, 2541: 41) ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพ โดยมีหลักการเลือกอาชีพดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เป็นต้นว่าความสามารถ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว

5.2 การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เป็นต้นว่าความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เวลา และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพต่าง ๆ

5.3 การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน

6. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของเชฟเฟอร์ (Schaffer's Theory of Vocational Choice)

Schaffer (1953: 67) กล่าวว่าบุคคลเลือกอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีแนวโน้มประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานและมีความสุขในการประกอบอาชีพนั้น สรุปความต้องการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ คือต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้รับความรักความอบอุ่น มีสัมพันธภาพที่ดี ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ควบคุมผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น แสดงตนให้ผู้อื่นเห็น มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ปฏิบัติตามค่านิยมที่ตนยึดถือ ชอบทำตามผู้อื่น ไม่ต้องมีความรับผิดชอบมาก ต้องการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีรายได้สม่ำเสมอ และต้องการงานอิสระเป็นของตัวเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพได้ชี้ให้เห็นว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง มีสถานภาพที่ดีในสังคม ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนชอบทำ ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงสนองความรู้ความสามารถของตนเองด้วย โดยการเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ เจตคติ ความถนัด ความสนใจของตนเอง สังคม และวัฒนธรรมแวดล้อม

2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยอยู่ในภาวะวิกฤต ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วประเทศ ประชาชนจำนวนมากมีรายได้ลดลงหรืออาจเท่าเดิม มีผลทำให้อำนาจการซื้อลดลง ทำให้สถานประกอบการต่าง ๆ รวมถึงสถานศึกษาต้องมีการแข่งขันกันสูงขึ้น สถานประกอบการและ

สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นในการสร้างศักยภาพของหน่วยงานให้ดึงดูดและจูงใจผู้บริโภค ให้เลือกซื้อหรือเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งเพื่อความอยู่รอดของบริษัท สถานประกอบการ และสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพึ่งสิ่งกระตุ้นจากภายนอก หรือเรียกว่าสิ่งกระตุ้นทางการตลาด อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย หรือแหล่งที่ตั้ง และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ทัศนะเรื่องดังกล่าวดังนี้

Engel (1990: 7) ได้ให้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับผู้บริโภคดังนี้

1. ผู้บริโภค คือพระเจ้า ซึ่งเราไม่ใช่แค่ทำความเข้าใจและปรับปรุงการบริการให้เป็นที่จูงใจ และตรงกับพฤติกรรมผู้บริโภคเท่านั้น แต่จะต้องแข่งขันเพื่อตอบสนองความต้องการให้ดี
2. เราสามารถเข้าถึงแรงจูงใจและพฤติกรรมผู้บริโภคได้โดยการทำวิจัย
3. พฤติกรรมผู้บริโภคเกิดขึ้นได้จากอิทธิพลต่าง ๆ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดสามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดการซื้อได้ หากแรงจูงใจนั้นตรงกับความต้องการของผู้บริโภค
4. ผู้บริโภคควรได้รับอิสระในกระบวนการตัดสินใจ โดยไม่มีการหลอกลวง การผูกขาด และการทุจริตต่อผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด

พิบูล ทิปะपाल (2534: 172) ได้กล่าวถึงการศึกษานวัตกรรมผู้บริโภคโดยยึดทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคของ ฮาโรลด์ เจ. ลีวิท (Harold J. Leavitt) กล่าวว่า ก่อนที่มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา มักจะมีมูลเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสียก่อน ซึ่งมูลเหตุดังกล่าวเรียกว่า กระบวนการของพฤติกรรม (Process of Behavior) กระบวนการพฤติกรรมของมนุษย์ มีลักษณะคล้ายกัน 3 ประการดังนี้

1. พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมีสาเหตุทำให้เกิด ซึ่งหมายความว่าสิ่งที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมานั้น ต้องมีสาเหตุทำให้เกิด และสิ่งที่เป็นสาเหตุก็คือความต้องการที่เกิดในตัวเองนั่นเอง
2. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ต้องมีแรงกระตุ้น คือเมื่อคนเรามีความต้องการเกิดขึ้นแล้ว เราก็ปรารถนาที่จะบรรลุถึงความต้องการนั้น จนกลายเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น
3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นย่อมมุ่งไปสู่เป้าหมาย หมายความว่าสิ่งที่คนเราแสดงพฤติกรรมอะไรออกมานั้น มิได้กระทำไปอย่างเลื่อนลอยโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย หรือไร้ทิศทาง ตรงกันข้ามกลับมุ่งไปสู่จุดหมายที่แน่นอน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จแห่งความต้องการของตน

ฟิลิป คอตเลอร์ และอาร์มสตรอง เกรย์ (2540: 164) กล่าวว่า เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบลักษณะความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งพฤติกรรม การซื้อ เพื่อจัดการเครื่องมือทางการตลาดที่เหมาะสม และสามารถสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจ ในการศึกษาตลาดผู้บริโภค

นั้นมีแนวคำถามเพื่อให้เข้าใจลักษณะของตลาดผู้บริโภค และวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมของผู้บริโภคเพื่อให้ได้คำตอบที่เรียกว่า Seven O' 7 ตามตารางข้างล่างดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงลักษณะตลาดผู้บริโภคและลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค

คำถาม	คำตอบที่ต้องการ
1. ใครอยู่ในตลาด	1. ผู้บริโภค และลักษณะของผู้บริโภค (Occupants)
2. ผู้บริโภคในตลาดซื้ออะไร	2. ลักษณะที่ผู้บริโภคต้องการ (Objects)
3. ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อสินค้า	3. เหตุจูงใจในการซื้อสินค้า (Objectives)
4. ใครมีส่วนร่วมในการซื้อ	4. บทบาทของบุคคลต่าง ๆ ภายในองค์กร (Organization)
5. มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภค	5. ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภค (Operations)
6. ผู้บริโภคตัดสินใจซื้ออะไร	6. กระบวนการตัดสินใจซื้อ (Occasions)
7. ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด	7. สถานที่และโอกาสที่จะซื้อ (Outlet)

จากรูปแบบทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคข้างต้น พบว่าเป็นการศึกษาถึงแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ โดยมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดสิ่งกระตุ้นที่มีอิทธิพลต่อบุคคลทำให้เกิดความต้องการ โดยสิ่งกระตุ้นทางการตลาดเรียกว่าส่วนประสมทางการตลาด (4P) โดยหมายถึงตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย (วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง, 2548: 31-33) มีดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ โดยผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยสินค้าและ/หรือบริการ สถานที่ องค์กร หรือบุคคล ส่วนที่สำคัญที่สุดของเรื่องผลิตภัณฑ์คือ สินค้าและบริการเหล่านั้นมีความสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ต้องมีอัตราประโยชน์มีคุณค่าในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1.1 ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์และความแตกต่างทางการแข่งขัน

1.2 พิจารณาจากองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ เช่น ประโยชน์พื้นฐาน รูปร่างลักษณะ คุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า

1.3 การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของบริษัทเพื่อแสดงสถานะที่แตกต่างและมีคุณค่าในจิตใจลูกค้าที่เป็นเป้าหมาย

1.4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะใหม่และปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.5 กลยุทธ์เกี่ยวกับส่วนประสมผลิตภัณฑ์ และสายผลิตภัณฑ์

2. ราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงินเป็นต้นทุนของลูกค้า ต้องมีการกำหนดให้ถูกต้องเหมาะสม ในการกำหนดนี้จะต้องมีการพิจารณาทั้งลักษณะของการแข่งขันในตลาดเป้าหมาย และปฏิกิริยาของลูกค้าต่อราคาที่แตกต่างกัน หากลูกค้าไม่ยอมรับในเรื่องราคาเมื่อใด ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยแผนงานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แล้วจะเสียหายหมด และนำไปใช้ปฏิบัติไม่ได้ ดังนั้นราคาจึงเป็นตัวตัดสินใจที่สำคัญ โดยผู้กำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึงดังนี้

2.1 คุณค่าที่รับรู้ในสายตาของลูกค้า ซึ่งต้องพิจารณาว่า การยอมรับของลูกค้าในคุณค่าของผลิตภัณฑ์สูงกว่าราคาผลิตภัณฑ์นั้น

2.2 ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.3 การแข่งขัน

3. สถานที่ (Place) หรือการจัดจำหน่าย เป็นการนำผลิตภัณฑ์ไปสู่ตลาดเป้าหมาย โดยสถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายคือ สถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้าประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง ดังนั้นการจัดจำหน่ายจึงประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

3.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง เส้นทางที่ผลิตภัณฑ์และกรรมสิทธิ์ที่ผลิตภัณฑ์ถูกเปลี่ยนมือไปยังตลาด ในระบบของการจัดจำหน่ายจึงประกอบด้วยผู้ผลิตคนกลาง ผู้บริโภคหรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม

3.2 การสนับสนุนการกระจายตัวสินค้าสู่ตลาด หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายตัวผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม การกระจายตัวสินค้าจึงประกอบด้วยงานที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) การขนส่ง

2) การเก็บรักษาสินค้า

3) การบริหารสินค้าคงเหลือ

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง การแจ้ง การบอกกล่าว และการขายความคิด ความเข้าใจให้ลูกค้าได้รู้ เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขายและการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายประการและอาจเลือกใช้หนึ่งหรือหลาย

เครื่องมือสื่อสารแบบประสมประสานกัน และพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์คู่แข่ง เพื่อให้บรรลุจุดหมายร่วมกันได้ เครื่องมือส่งเสริมที่สำคัญมีดังนี้

4.1 การโฆษณา เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และผลิตภัณฑ์ บริการ ความคิดที่ต้องการมีการจ่ายเงินโดยผู้อุปถัมภ์รายการ กลยุทธ์ในการโฆษณา จะเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การสร้างสรรค์งานโฆษณาและยุทธวิธีการโฆษณา กลยุทธ์สื่อ

4.2 การขายโดยพนักงานขาย เป็นกิจกรรมแจ้งข่าวสารและจูงใจ ตลาดโดยใช้บุคคล

4.3 การส่งเสริมการขาย หมายถึงกิจกรรมการส่งเสริมที่ นอกเหนือจากการโฆษณา การขายโดยพนักงาน การให้ข่าวประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถกระตุ้น ความสนใจ ทดลองใช้ หรือการซื้อโดยลูกค้าชั้นสุดท้ายหรือบุคคลอื่น ช่องทางส่งเสริมการขายมี 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การกระตุ้นผู้บริโภค เรียกว่า การขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภค

2) การกระตุ้นคนกลาง เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่ง

สู่คนกลาง

3) การกระตุ้นพนักงานขาย เรียกว่า การส่งเสริมการขาย

ที่มุ่งสู่พนักงานขาย

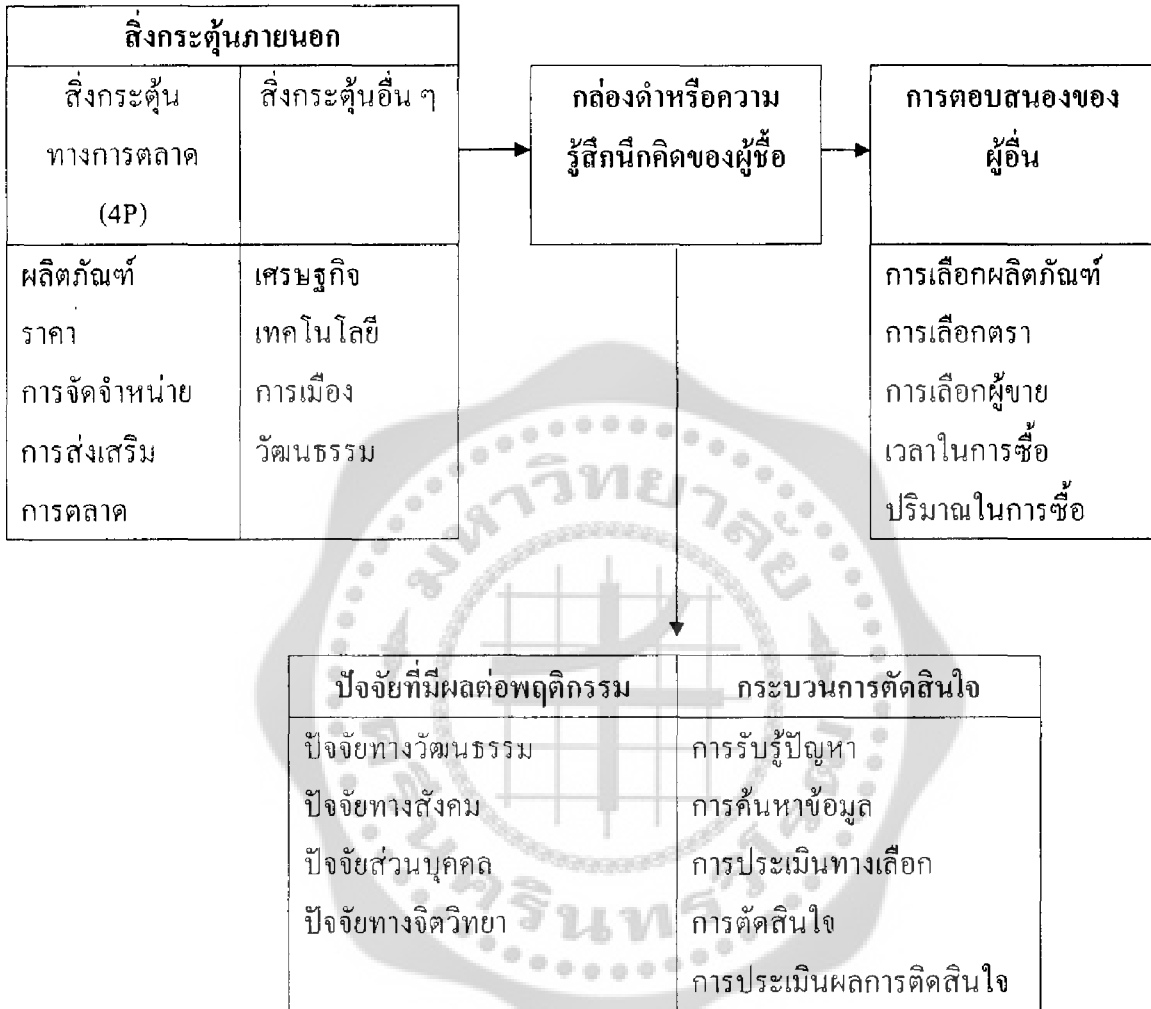
4.4 การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ การให้ข่าวเป็นการเสนอ ความคิดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่ไม่ต้องมีการจ่ายเงิน ส่วนการประชาสัมพันธ์หมายถึง ความพยายามที่มีการวางแผนโดยองค์กรให้เกิดข้อมูลกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การให้ข่าวเป็นกิจกรรมหนึ่ง ของการประชาสัมพันธ์

4.5 การตลาดทางตรง และการตลาดเครือข่าย เป็นการ ติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตอบสนองโดยตรง นักการตลาดใช้การส่งเสริม ผลิตภัณฑ์โดยตรงกับผู้ซื้อและทำให้เกิดการตอบสนองโดยทันที ประกอบด้วยการขายทาง โทรศัพท์ การขายโดยใช้จดหมายโดยตรง การขายโดยใช้แคตตาล็อก และการขายทาง โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ซึ่งจูงใจให้ลูกค้ามีกิจกรรมการตอบสนอง เช่น ใช้คูปองแลกซื้อ เป็นต้น

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีสิ่งกระตุ้นอื่น ๆ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมือง และวัฒนธรรม โดยสิ่งกระตุ้นทั้งหมดนี้ผ่านเข้าไปในกล่องดำ (Buyer's black box) หรือ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อหรือนิสิต โดยความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อนั้นจะประกอบด้วย 2 องค์ประกอบคือ 1) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ และการตอบสนองต่อสิ่ง กระตุ้นต่าง ๆ โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และ ปัจจัยทางจิตวิทยา และ 2) กระบวนการตัดสินใจหรือการเลือก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ผล ลัพท์ที่นำไปสู่การตอบสนองของผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ในการเลือกผลิตภัณฑ์ การเลือกตรา การเลือก

ผู้ขาย เวลาในการซื้อ และปริมาณการซื้อ ดังโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior Model) ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค

(ที่มา: ชีระดา ภิฑูโญ, 2548: 53)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาด (4P) มาใช้เป็นการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบภายนอกที่มีผลในการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยกำหนดเป็น “องค์ประกอบด้านสถานศึกษา” ซึ่งหมายถึงแรงจูงใจภายนอกที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ได้แก่ ภาพลักษณ์ ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ดังนี้

ด้านภาพลักษณ์ เป็นองค์ประกอบตัวหนึ่งที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของผู้เรียน ภาพลักษณ์เป็นเสมือนเครื่องแสดงคุณภาพของการจัดการศึกษาที่สามารถดึงดูดความสนใจ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน อาจได้แก่ ชื่อเสียงด้านต่าง ๆ ของสถาบัน การได้รับ

มาตรฐานรับรองคุณภาพการศึกษา หรืออาจจะเป็นความทันสมัยของหลักสูตรที่รองรับอาชีพในปัจจุบัน โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ไว้ดังนี้

Kenneth E. Boulding (1975: 91) กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นความรู้ ความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะความรู้ นั้น เป็นความรู้ที่เราสร้างขึ้นมาจากเฉพาะตน เป็นความรู้เชิงอัตวิสัย (Subjective Knowledge) ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง คุณค่าที่เราเป็นผู้กำหนด โดยแต่ละบุคคลจะเก็บสะสมความรู้เชิงอัตวิสัยเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ได้ประสบและมีความเชื่อว่าเป็นจริง เนื่องจากคนเราไม่สามารถที่จะรับรู้และทำความเข้าใจกับทุกสิ่งได้ครบถ้วนเสมอไป เรามักจะได้เฉพาะภาพบางส่วนหรือลักษณะกว้าง ๆ ของสิ่งเหล่านั้น ซึ่งอาจไม่ชัดเจนแน่นอนเพียงพอ แล้วมักตีความหมาย (Interpret) หรือให้ความหมายแก่สิ่งนั้น ๆ ด้วยตัวเอง ความรู้เชิงอัตวิสัยนี้จะประกอบกันเป็นภาพลักษณ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในโลกตามทัศนคติของเราและพฤติกรรมที่เราแสดงออกก็จะขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ของสิ่งนั้น ๆ ที่เรามีอยู่ในสมองด้วย เพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ อาจแยกองค์ประกอบของภาพลักษณ์ได้ 4 ส่วน แต่ในความเป็นจริงองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนนี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ ดังนี้

1) องค์ประกอบเชิงการรับรู้ (Perceptual Component) เป็นสิ่งที่บุคคลได้จากการสังเกตโดยตรง แล้วนำสิ่งนั้นไปสู่การรับรู้ สิ่งที่ถูกรับรู้นี้อาจเป็นบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ความคิด หรือสิ่งของต่าง ๆ เราจะได้ภาพของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ โดยผ่านการรับรู้เป็นเบื้องต้น

2) องค์ประกอบเชิงความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ส่วนที่เป็นความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ประเภท ความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกตและรับรู้

3) องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นความรู้สึกผูกพันยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบ

4) องค์ประกอบเชิงการกระทำ (Cognitive Component) เป็นความมุ่งหมายหรือเจตนา ที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติตอบโต้สิ่งเรานั้น โดยเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเชิงความรู้และเชิงความรู้สึก

องค์ประกอบทั้ง 4 จะผสมผสานกันเป็นภาพที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในโลก ดังนั้นภาพลักษณ์ที่ดีของธุรกิจจึงสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งกว่าผู้บริโภคเป้าหมาย (Target Consumer) แต่ละราย จะเปลี่ยนฐานะมาเป็นลูกค้า นั้น จะผ่านการรับรู้ (Perception) จนเกิดความรู้ (Knowledge) และความรู้สึก (Affection) ที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และองค์กรธุรกิจ จนกระทั่งเกิดพฤติกรรมการซื้อ (Buying) มาบริโภคในที่สุด

Frank Jefkins (1993: 21-22) นักประชาสัมพันธ์ชาวอังกฤษได้อธิบายภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจว่า ภาพลักษณ์ของบริษัทหรือภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจ หมายถึง ภาพลักษณ์ขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง ซึ่งหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับองค์กรที่ประชาชนรู้จัก เข้าใจและได้ประสบการณ์ในการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรนั้น ส่วนหนึ่งกระทำได้โดยอาศัยการนำเสนอสัญลักษณ์ขององค์กร ที่ปรากฏต่อสายตาคนทั่วไปได้ง่าย เช่น สัญลักษณ์และเครื่องแบบ เป็นต้น

วิรัช ลภีรัตน์ถกุล (2540: 81-83) กล่าวว่าภาพลักษณ์ของบริษัทคือ ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อบริษัทหรือหน่วยงานธุรกิจแห่งใดแห่งหนึ่ง หมายรวมถึงด้านการบริหารหรือการจัดการของบริษัทแห่งนั้นด้วย และรวมไปถึงสินค้าผลิตภัณฑ์และบริการที่บริษัทจำหน่าย ดังนั้นคำว่าภาพลักษณ์ของบริษัท จึงมีความหมายค่อนข้างกว้างโดยครอบคลุมทั้งตัวหน่วยงานธุรกิจ ฝ่ายจัดการและสินค้าบริการของบริษัทแห่งนั้นด้วย

Philip Kotler (2000: 553) กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นองค์กรรวมของความเชื่อ ความคิด และความประทับใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทัศนยะและการกระทำใด ๆ ที่คนเรามีต่อสิ่งนั้นจะมีความเกี่ยวพันอย่างสูงกับภาพลักษณ์ของสิ่งนั้น ๆ โดยอาจจำกัคขอบเขตและประเภทของภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการตลาดให้ชัดเจน จำแนกได้ 3 ประเภทคือ

1) ภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product or Service Image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการของบริษัทเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงตัวองค์กรหรือตัวธุรกิจ ซึ่งบริษัทหนึ่ง ๆ อาจมีผลิตภัณฑ์หลายชนิดและหลายยี่ห้อจำหน่ายอยู่ในท้องตลาด ดังนั้นภาพลักษณ์ประเภทนี้จึงเป็นภาพโดยรวมของผลิตภัณฑ์หรือบริการทุกชนิดและทุกตราห้อยที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง

2) ภาพลักษณ์ตราห้อย (Brand Image) คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้าห้อยใดห้อยหนึ่งหรือตรา (Brand) ใดตราหนึ่ง หรือเครื่องหมายการค้า (Trademark) ใดเครื่องหมายการค้าหนึ่ง ส่วนมากมักอาศัยวิธีการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย เพื่อบอกถึงบุคลิกลักษณะของสินค้า โดยการเน้นถึงคุณลักษณะเฉพาะหรือจุดขาย แม้สินค้าหลายยี่ห้อจะมาจากบริษัทเดียวกัน แต่ก็ไม่จำเป็นต้องมีภาพลักษณ์เหมือนกัน เนื่องจากภาพลักษณ์ของตราห้อยถือว่าเป็นสิ่งเฉพาะตัว โดยขึ้นอยู่กับกำหนัดตำแหน่งครองใจ (Positioning) ของสินค้าห้อยใดห้อยหนึ่ง ที่บริษัทต้องการให้มีความแตกต่าง (Differentiation) จากยี่ห้ออื่น ๆ

3) ภาพลักษณ์ของสถาบันหรือองค์กร (Institutional Image) คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อองค์กรหรือสถาบัน ซึ่งเน้นเฉพาะภาพของตัวสถาบันหรือองค์กรเพียงส่วนเดียว ไม่รวมถึงสินค้าหรือบริการที่จำหน่าย ดังนั้นภาพลักษณ์ประเภท

นี่จึงเป็นภาพที่สะท้อนถึงการบริหารและการดำเนินงานขององค์กร ทั้งในแง่ระบบบริหารจัดการ บุคลากร (ผู้บริหารและพนักงาน) ความรับผิดชอบต่อสังคม และการทำประโยชน์แก่สาธารณะ

สุธีรา สอาดสูต (2545: 36) กล่าวว่าภาพลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง คุณภาพของการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้แก่ ชื่อเสียงด้านงาน วิชาการ มาตรฐานการจัดการศึกษา คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน ความทันสมัยของหลักสูตรและ อุปกรณ์การเรียนการสอน ความสะดวกสบายและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ เป็นต้น

ด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญตัวหนึ่งที่นิสิตใช้เป็น ปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อ โดยค่าธรรมเนียมการเรียนหรือค่าใช้จ่ายในการเรียนหมายรวมถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องจ่ายให้กับสถานศึกษา ประกอบด้วยค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าใช้จ่าย ในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุธีรา สอาดสูต (2545: 37) กล่าวว่าค่าธรรมเนียมการเรียน หมายถึง จำนวนเงินค่าธรรมเนียมที่ผู้เรียนจะต้องจ่ายให้โรงเรียน ได้แก่ความเหมาะสมของ ค่าธรรมเนียม การแจกทุนการศึกษา การผ่อนชำระค่าธรรมเนียม การบริการกู้ยืมเงิน และการแจก ทุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการเรียนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหรือไม่ โดยค่าใช้จ่ายในการเรียนหมายถึง การชำระค่าธรรมเนียมต่อ ภาคการศึกษาหรือค่าหลักสูตรต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษา รวมถึงค่านั่งสือ ค่ากิจกรรม ค่าสอบในแต่ละหลักสูตร การทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การทำวิทยานิพนธ์ ระยะเวลาในการชำระเงิน รวมถึงเงื่อนไขในการชำระเงิน บางสถานศึกษามีการผ่อนชำระเป็นงวด ๆ หรือบางสถานศึกษา กำหนดให้ชำระแบบเหมาจ่ายจนกระทั่งจบหลักสูตร (วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง, 2548: 40) จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน เป็นสิ่งที่นิสิตทุกคนให้ความสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือก ศึกษาต่อหรือเลือกที่จะไม่ศึกษาต่อในสถาบันนั้น ๆ

ด้านสถานที่ตั้ง สถานที่ตั้งของสถาบันการศึกษาเป็นตัวปัจจัยที่ทำให้ นิสิตตัดสินใจที่จะเลือกเข้าศึกษา เพราะการเดินทางมาเรียนต้องมีความสะดวกสบาย และไม่เป็นการ เสียเวลาในการเดินทางมา ณ สถานที่ที่เลือก รวมถึงความปลอดภัยในการเดินทาง การใช้ ยานพาหนะในการเดินทาง รวมถึงเรื่องการใช้สถานที่ในการจอดรถเมื่อนิสิตได้นำยานพาหนะมายัง สถานศึกษา อาคารเรียน ที่รับประทานอาหารสะดวกสบาย ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ อำนวยความสะดวกในเรื่องของการหาข้อมูลประกอบศึกษามีเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต (วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง, 2548: 43) นอกจากนี้ยังรวมถึงไปถึงสถานที่ตั้งควรตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนมีการคมนาคมไปมาได้สะดวก และมีทางเข้า-ออกอย่างสะดวกสบายอีกด้วย

ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นการแจ้งข่าวสารของสถาบันการศึกษาในทุกด้านให้ผู้เรียนทราบถึงรายละเอียดของสถาบันที่ตนต้องการจะศึกษาในแต่ละสาขาวิชา โดยมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง (2548: 43) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์มีความมุ่งหมายหลัก 3 ประการคือ

1. เพื่อสร้างค่านิยม คือการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น โดยการสร้างความนิยมชมชอบให้เห็นคุณงามความดีของเรา ด้วยการเผยแพร่ให้รู้ ชี้แจงให้เข้าใจให้เกิดความเลื่อมใสและเกิดความผูกพันทางใจ การสร้างค่านิยมนี้มีวิธีการปฏิบัติได้หลายทางที่สำคัญคือ การก่อให้เกิดและรักษาไว้ซึ่งค่านิยมและสนใจตลอดไป กิจกรรมการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมนี้จึงมุ่งไปในเรื่องที่ประชาชนเกิดความพึงพอใจเป็นประการสำคัญ

2. เพื่อป้องกันชื่อเสียงมิให้เสื่อมเสีย คือการพัฒนาปรับปรุงตัวเอง แก้ไขพฤติกรรม ระเบียบและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจ หรือไม่สะดวกใจเกี่ยวกับการบริการ ปัญหาต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและมองโลกในแง่ร้าย แล้วนำไปวิพากษ์วิจารณ์จนทำให้เราเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือกล่าวได้ว่า เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้ประชาชนเข้าใจเราดีนั่นเอง

3. สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเรียกร้องความร่วมมือ การประชาสัมพันธ์ไม่ใช่การโฆษณาสินค้าหรือการโฆษณาชวนเชื่อ แต่เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีที่ถูกต้องบนพื้นฐานของความจริง ซอชมธรรมหรือยุติธรรม และเปิดเผย ความร่วมมือสนับสนุนที่เกิดจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์จึงเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องมีเหตุผล บนความจริง ไม่ใช่เกิดขึ้นเพราะการจูงใจหรือกลลวงโดยมิชอบ

ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์หรือการแจ้งข่าวสารให้กับผู้เรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรับสมัคร สาขาวิชาที่เปิดรับ คุณสมบัติของผู้ศึกษา รวมทั้งจำนวนนิสิตในแต่ละสาขา โดยการโฆษณาด้วยแผ่นพับ ใบปลิว การใช้อินเทอร์เน็ต การคิดป้ายประกาศ หรือการลงโฆษณาในวิทยุ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบข่าวเพื่อตัดสินใจเข้ามาสมัครเรียนในสถาบันนั้น ๆ

2.1.5 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัยขอเสนอประวัติความเป็นมาและหลักสูตรของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรือ มศว ได้รับการพัฒนาขึ้นจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง และวิทยาลัยวิชาการศึกษาตามลำดับ โดยโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง สถาปนาขึ้นในปี

พุทธศักราช 2492 และเปลี่ยนเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาในปีพุทธศักราช 2497 และพัฒนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปีพุทธศักราช 2517 สำหรับคณะศิลปกรรมศาสตร์ พัฒนามาจากแผนกศิลปศึกษา คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตรเมื่อปีพุทธศักราช 2511

วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ประสิทธิภาพประสิทธิผลทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา โดยเป็นผู้นำในระบบการศึกษาสมัยใหม่ของสังคมแบบประชาธิปไตย ทั้งด้านองค์ความรู้ กระบวนการศึกษา ระบบประเมินผล และระบบบรรณารักษ์ ด้วยปรัชญาการศึกษาที่ว่า “การศึกษาคือความเจริญงอกงาม” พร้อมกับหลักธรรมที่ว่า ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม และการวัชระธรรม ของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี อธิการบดี ผู้วางรากฐานการศึกษา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ปีพุทธศักราช 2518 เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้พัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการขยายโครงสร้างและบทบาทของมหาวิทยาลัยให้เป็นสากล ไม่ว่าจะเป็นทางด้านศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นรากฐานของมหาวิทยาลัย ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ และทางด้านศิลปกรรมศาสตร์

ในระยะแรกบทบาททางด้านศิลปกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เริ่มจากการเปิดสอนวิชาพื้นฐานคือ วิชาความซาบซึ้งทางศิลปะและวิชาความซาบซึ้งทางดนตรี เพื่อสร้างรสนิยมอันประณีตงดงามให้กับนิสิตทุกคน และเริ่มผลิตบัณฑิตทางการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา ขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทยภายใต้คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรในปีพุทธศักราช 2511

เมื่อพัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การกิจทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ ได้พัฒนาต่อไปโดยการขยายโครงสร้างเป็นภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม และภาควิชาดุริยางคศาสตร์ ภายใต้คณะมนุษยศาสตร์ ซึ่งภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมได้เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกศิลปะ โดยวิชาเอกศิลปะเน้นทางด้าน การออกแบบสื่อสาร สำหรับภาควิชาดุริยางคศาสตร์ ก็เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ทั้งวิชาเอกดุริยางคศาสตร์ไทย และเอกดุริยางคศาสตร์สากล โดยเริ่มการผลิตบัณฑิตในโครงสร้างใหม่ดังกล่าวในปีพุทธศักราช 2519

ต่อมาได้มีการขยายการศึกษาไปสู่ระดับบัณฑิตศึกษา โดยเริ่มเปิดหลักสูตรมหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษาขึ้นพร้อม ๆ กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีพุทธศักราช 2528 และตามด้วยการเปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยาในปีพุทธศักราช 2535

แล้วในปีพุทธศักราช 2530 แนวคิดในการขยายบทบาททางด้านศิลปกรรมศาสตร์ ไปสู่การเป็นคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้ปรากฏชัดขึ้น โดยเสนอเป็นโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยคณะบุคคลที่ต้องการเห็นรสนิยมอันประณีตงดงามและมีระเบียบแบบแผนทางด้าน

ศิลปกรรมศาสตร์พัฒนาขึ้นในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและสังคมไทย ทำที่สุดโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ก็ได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2536 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ 28 มิถุนายน 2536 โดยมีรายชื่อคณบดีที่บริหารคณะศิลปกรรมศาสตร์จากอดีตถึงปัจจุบันคือ ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ ปี 2536-2545 ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย ปี 2545-มีนาคม 2548 รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ มีนาคม 2548-กันยายน 2548 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดโรสง ตุลาคม 2548-ธันวาคม 2548 และผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย ธันวาคม 2548-ปัจจุบัน

2. หลักสูตรและวิชาเอก

หลักสูตรและวิชาเอกที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอนในปัจจุบันมีความหลากหลาย ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอกดังนี้

2.1 หลักสูตรระดับบัณฑิต (ปริญญาตรี)

-หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) เรียน 5 ปี คือ ศิลปกรรมศาสตร์ศึกษามีวิชาเอกคือ ดนตรีไทย/ดนตรีสากล ศิลปะการแสดงศึกษา และทัศนศิลป์ศึกษา

-หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) มีวิชาเอกคือ เซรามิกส์ ศิลปะจินตทัศน์ การออกแบบสื่อสาร นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สากล การออกแบบเพื่อการแสดง การแสดงและกำกับการแสดง การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบแฟชั่น ศิลปะเครื่องประดับ และดุริยางคศาสตร์สากล

2.2 หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต (ปริญญาโท)

-หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) มีวิชาเอกคือ ศิลปศึกษา

-หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) มีวิชาเอกคือ มานุษยวิทยายางควิทยา ทัศนศิลป์: ศิลปะสมัยใหม่ และนวัตกรรมการออกแบบ

2.3 หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต (ปริญญาเอก)

-หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎี (ศศ.ด.) มีวิชาเอกคือ ศิลปวัฒนธรรมวิจัย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีมุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมในเชิงรุก และพร้อมที่จะแข่งขันในกระแสสังคมปัจจุบัน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาค่าในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยขอนำเสนอดังนี้

ศุภันธา แสงทอง (2510: 76) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความมุ่งหวังทางการศึกษา และอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า มารดาที่สถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน มีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสหย่าร้าง หม้าย หรือแยกกันอยู่ ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบิดามารดามีสถานภาพสมรสคืออยู่นั้น จะทำให้สภาพครอบครัวมีความอบอุ่น มั่นคง มีบิดามารดาคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจ จึงมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เพราะย่อมจะมีภาระมากกว่า จึงทำให้ขาดความอบอุ่นและขาดกำลังใจ

นิวัฒน์ กัลยพลกุลย์ (2522: 100) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตการศึกษา 7 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงมีความต้องการที่จะศึกษาต่อ และได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษามากกว่านักเรียนชาย

วิเชียร เกตุสิงห์ (2522: 167) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เพศมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาและนักเรียนหญิงมีอัตราการสอบได้มากกว่านักเรียนชาย

จงจิตต์ อัสาริกา (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ส่วนใหญ่พบว่าต้องการศึกษาต่อ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพ ประกอบด้วยเพศ ขนาดของครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษา คะแนนสะสมของนักเรียน การให้กำลังใจในการเรียนของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ และการเดินทางมาโรงเรียน ตัวแปรที่ร่วมทำนายความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา ความสมบูรณ์ของครอบครัวในด้านการอยู่ร่วมของบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การให้กำลังใจในการเรียนของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ และการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาการเรียนของบิดาหรือผู้อุปการะ โดยตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวนี้สามารถร่วมพยากรณ์ค่าตัวแปรตามร้อยละ 13.09

อนุก ชิตเกษตร (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง มูลเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งกระตุ้นทางการตลาดมีเหตุผลที่เลือกคือ ชื่อเสียงของคณะและสถาบัน รองลงมาคืออาจารย์ผู้สอนมีคุณภาพ และสถาบันมีหลักสูตรที่ทันสมัย สำหรับปัจจัยด้านราคา นักศึกษาให้เหตุผลว่าค่าเล่าเรียนของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยเอกชนอื่น สำหรับปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง นักศึกษาส่วนใหญ่ตอบว่าสถานที่ตั้งมีผลต่อการตัดสินใจ สำหรับปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด การโฆษณาจะมีผลต่อการตัดสินใจ ปัจจัยทางสังคม การตัดสินใจเข้าศึกษาในคณะบริหารธุรกิจมาจากตัวนักเรียนเอง

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางด้านอาชีพของบิดามารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และความมุ่งหวังหลังจบการศึกษา คือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และต้องการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

สุจิตรา ฐานสุวรรณศรี (2542: 62-68) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏ เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษาต่อในภาพรวมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง การพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนให้เรียนมากที่สุด และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันมีผลต่อการเลือกศึกษาต่อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ปัจจัยได้แก่ เป็นสถาบันเก่าแก่มีชื่อเสียงมาช้านาน มีการจัดเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ในสถาบันอย่างหลากหลาย และความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมโดยรวมของสถาบัน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

วีระพล เวชยางกูร (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อ โดยเลือกศึกษาต่อสายสามัญ เหตุผลในการเลือกศึกษาต่อคือ ต้องการประกอบอาชีพมั่นคง สวัสดิการดี อยากทำงานที่หารายได้พิเศษ จบแล้วมีงานให้เลือกหลายอย่าง เงินเดือนสูง ทำให้เกียรติยศและชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เลิกเรียนวิชาที่เหมาะสมแก่สติปัญญาความต้องการ โดยมีบิดามารดาเป็นผู้แนะนำให้ศึกษาต่อ

สุภาวดี จันทร์ขมภู (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวិทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ของครู-อาจารย์วิทยาศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครู-อาจารย์วิทยาศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตนอกเวลาราชการ (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อมีโอกาสก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน สำหรับเหตุผลในการศึกษาต่อครู-อาจารย์วิทยาศาสตร์ต้องการความเจริญก้าวหน้าในการรับราชการ ต้องการนำความรู้ไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน และต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เทคนิคการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เนื้อหาโดยเฉพาะด้านภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษและวิธีสอน นวัตกรรมการผลิตสื่อวีดิทัศน์ การศึกษาระบวนการปฏิบัติการณ์ทดลองและการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาอุปสรรคที่ครู-อาจารย์วิทยาศาสตร์ระดับมากคือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการสนับสนุนของผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัด

วิชัย คุ้มมณี (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คณะวิชาการก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดได้แก่ ด้านความสนใจส่วนตัว รองลงมาได้แก่ด้านความก้าวหน้า ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือ ด้านการเงิน ในการเปรียบเทียบระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาใน

สังกัดสถานศึกษารัฐบาลและสถานศึกษาเอกชนพบว่า ปัจจัยด้านความก้าวหน้า ด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง และด้านค่านิยม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนด้านลักษณะของงานและด้าน เศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพรรณิ โพธิ์ทอง (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความต้องการและ เหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผล การศึกษาพบว่า 1) ด้านส่วนตัวของนักเรียน ส่วนใหญ่มีคะแนนสะสม 2.00-3.00 บิตามารดาของ นักเรียนมีชีวิตอยู่ทั้งสองท่าน และนักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดา วิชาที่ชอบมากที่สุดคือ วิชา พื้นฐานวิชาชีพ 2) ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว นักเรียนส่วนใหญ่บิดามารดามี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 4,001-5,000 บาท มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพ เกษตรกร ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนประมาณภาคเรียนละ 8,000 บาท และปัจจุบันนักเรียนมี ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย แต่ต้องการศึกษาต่อถึงระดับปริญญาตรี โดยได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดา 3) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เดินทางมาโรงเรียนโดยรถโดยสารประจำ ทาง ใช้เวลา 10-30 นาที ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 10-20 บาทต่อวัน ในขณะที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยครูแนะแนวและคิดว่า ในการศึกษาต่อจะรับฟังคำแนะนำจากครูอาจารย์ 4) ด้านสภาพลักษณะของสถานศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอน มีความดีเด่น ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ได้รับการยอมรับจากสังคมด้านปลอดภัยเสถียร และ นักเรียนจบแล้วมีงานทำทุกคน

ปิยวรรณ แซ่เงา และคณะ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรม ทางการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตราชเทวี ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้ม สูงขึ้น โดยมีปัจจัยสำคัญคือ ความเจริญก้าวหน้าในอนาคต และพัฒนาความรู้ความสามารถและ สถิติปัญญา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือ สายวิชาที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับคณะวิชาที่จะเลือก ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และพบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ได้รับความนิยมในการเลือก ศึกษาต่อ เนื่องจากชื่อเสียงของสถาบันและมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ส่วนมหาวิทยาลัยเอกชน เหตุผล ที่เลือกศึกษาต่อคือ การเดินทางสะดวกและศึกษาตรงกับคณะที่ตนเองชอบ

ชัยวัฒน์ สราญเลิศ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับ การตัดสินใจศึกษาต่อ ในระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ระดับการศึกษา สูงสุดที่นักศึกษาตั้งใจที่จะศึกษาต่อ และที่ระดับ .05 ได้แก่สถานภาพของบิดามารดา และระดับ การศึกษาต่อของมารดา

กนกศักดิ์ ประสงค์ศิลป์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ต้องการศึกษาค่าต่อสายอาชีพร้อยละ 53.70 วิชาชีพที่สนใจมีสาเหตุมาจากความชอบและความถนัด ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนมากคือ บิดามารดา อาชีพของบิดามารดาและผู้อุปการะคือ อาชีพเกษตรกร การศึกษาสูงสุดของบิดามารดาและผู้อุปการะส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาและผู้อุปการะส่วนใหญ่ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน สาเหตุของปัญหาค่าใช้จ่ายของนักเรียนส่วนใหญ่มาจากความยากจน เวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสถานศึกษาที่นักเรียนสนใจเรียนต่อ ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 30 นาที วิชาที่นักเรียนมีผลการเรียนดีคือ วิชาสังคมศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ยส่วนใหญ่ 2.00-2.50 ผู้ที่ให้คำแนะนำส่วนมากของนักเรียนคือ ครูประจำชั้น บิดามารดา และผู้ปกครองส่วนมากให้การสนับสนุนนักเรียนด้านการอบรมสั่งสอน และแรงพลใจที่นักเรียนเลือกเรียนต่อสายอาชีพคือ มีความถนัดและสนใจ และรองลงมาคือ ทราบว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำและรายได้ดี

สุธีรา สอาดสุด (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทศิลปกรรมในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความสนใจและความถนัด นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนเพราะนักเรียนชอบวิชาศิลปกรรม ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพเพราะเป็นวิชาชีพที่สามารถประกอบอาชีพอิสระได้ ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียงเพราะนักเรียนต้องการประกอบอาชีพที่อาศัยทักษะและเทคนิคต่าง ๆ เฉพาะแต่ละบุคคล และด้านอิทธิพลของบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเอง 2) ปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน เพราะโรงเรียนมีบริการให้กู้เงินกองทุนเพื่อการศึกษา ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน เพราะโรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เพราะป้ายโฆษณาของโรงเรียน

สันทนา โรจน์พานิชกุล (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับ ปวส. สาขาบริหารธุรกิจของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ระดับ ปวช.3 สาขาบริหารธุรกิจในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการศึกษาต่อคือ จะประกอบอาชีพด้านบริหารธุรกิจ ซึ่งคิดว่าก่อให้เกิดรายได้สูงกว่าอาชีพอื่น ส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือ ความชอบและการประกอบอาชีพ นักเรียนส่วนใหญ่คิดจะศึกษาในสถานศึกษาของรัฐบาล วิธีการเตรียมตัวในการศึกษาต่อของนักเรียนพบว่า ส่วนใหญ่ปรึกษาบิดามารดา ในการเรียนกวดวิชา การปรึกษาบิดา

มารดา การปรึกษาฝ่ายแนะแนว การรวมกลุ่มทบทวนกับเพื่อนและการปรึกษารุ่นพี่ที่สามารถช่วยในการเตรียมตัวในการศึกษาต่อ

สรวิศ เดชาวัดนานนท์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทพาณิชยกรรม ในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกคือ ปัจจัยทางการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยทางด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ และปัจจัยทางด้านระบบการเรียนและสื่อการสอน โดยนักเรียนให้ความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับคือ การออกแนะแนวโดยอาจารย์จากโรงเรียน มีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักเรียน และมีการประกันสุขภาพและอุบัติเหตุให้กับนักเรียน และนักเรียนให้ความสำคัญน้อยที่สุด 3 อันดับแรกคือ มีห้องสันทนาการสำหรับจัดกิจกรรมของนักเรียน การที่บัตรประจำตัวของนักเรียนสามารถใช้เป็นบัตร ATM ได้ และอาจารย์ต่างประเทศมาสอนในภาษานั้น ๆ โดยเฉพาะ นอกจากนี้เพศของนักเรียน รายได้ของผู้ปกครองและรายได้ของนักเรียนที่ได้รับมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของนักเรียนเฉพาะบางปัจจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สิทธิพันธ์ ชยชอดขิง (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาโทบัณฑิตทางการศึกษา: การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้ภูมิหลังของนิสิตทุกตัวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอายุมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย สำหรับประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพสมรสของนิสิต ระยะห่างจากบ้านถึงมหาวิทยาลัย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง จำนวนบุตรของผู้ปกครองและเพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยในระดับค่อนข้างต่ำ และพบว่าปัจจัยที่สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยได้ดี 3 อันดับแรกคือ ปัจจัยด้านคุณภาพของมหาวิทยาลัย ด้านอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย และด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

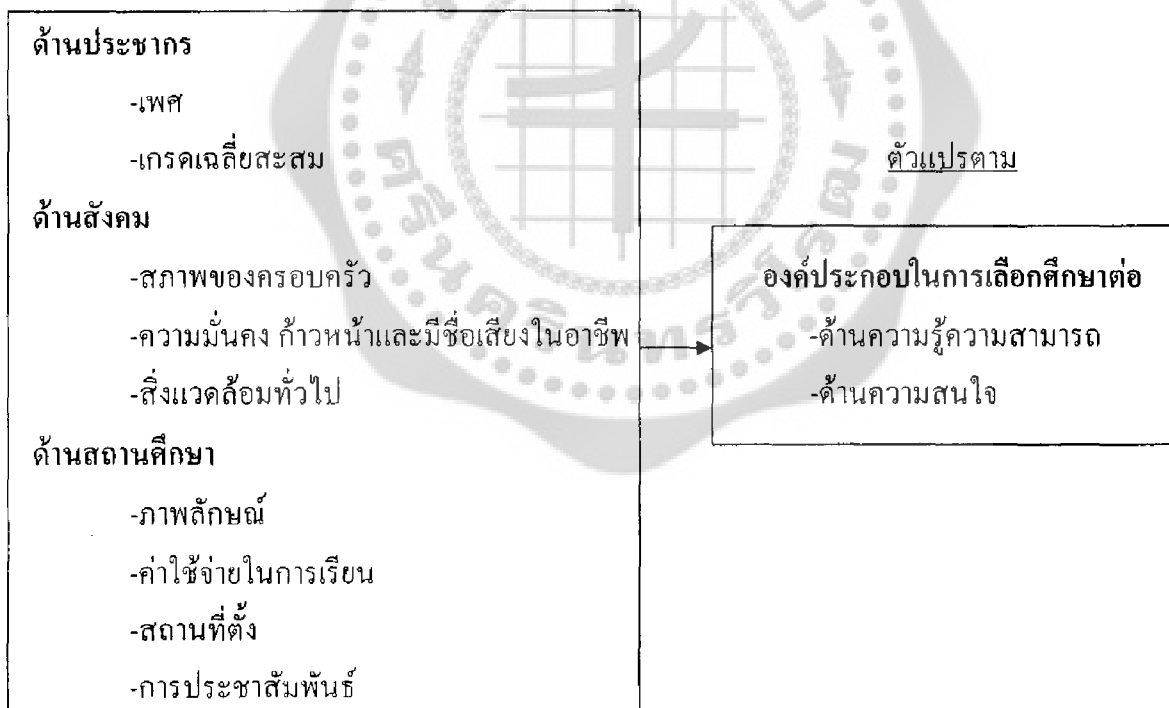
ธีระดา ภิญญา (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บริบทของสังคมที่ส่งผลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคม 3 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับความคิดเห็นอันดับแรกคือ ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง ปัจจัยทางองค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาด ทั้ง 4 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับความคิดเห็นอันดับแรกคือ ด้านภาพลักษณ์ ปัจจัยทางองค์ประกอบการศึกษาต่อทั้ง 3 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับความคิดเห็นอันดับแรกคือ ด้านความสนใจ และนักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการศึกษาต่อ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

0.05 รวมทั้งปัจจัยของส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า “การศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัยคือ (1) ด้านประชากร ได้แก่ เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสม (2) ด้านสังคม ได้แก่ สภาพของครอบครัว ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป (3) ด้านสถานศึกษา ได้แก่ ภาพลักษณ์ ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์ ทั้ง 3 ปัจจัยต่อไปนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มี 2 ด้านคือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความสนใจ

2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (บริบทของสังคม)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลดังนี้

3.1 ข้อมูลการวิจัย

เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มประชากร ด้วยวิธีการสุ่มแบบไม่เจาะจง (Simple Random) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ศึกษา จำนวน 169 คน โดยเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตร ศป.บ. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2549

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความถี่เห็นเรื่องบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริบทของสังคมในด้านประชากร ได้แก่ เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสม และด้านสังคม ได้แก่ สถานภาพของครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ โดยถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริบทของสังคมในด้านสังคม ได้แก่ ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริบทของสังคมในด้านสถานศึกษา ได้แก่ ภาพลักษณ์ ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อของนิสิต ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความสนใจ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

3.3.1 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยการศึกษาทฤษฎี หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อกำหนดเนื้อหาของข้อคำถามรวมทั้งการสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.2 สร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ

1) รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2) อาจารย์ ดร.ชนิศา ตังเดชะหิรัญ จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3) รองศาสตราจารย์ศรีเสงี่ยม จักรใจ จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วทดลองใช้ (Try-out) 2 ครั้ง กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่จะศึกษา จำนวน 70 คน

3.3.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) และได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8852

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ทำหนังสือจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ดูแลหลักสูตร สป.บ. เพื่อให้นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรตอบแบบสอบถาม

3.4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 169 ชุด และหนังสือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีนิสิตชั้นปีที่ 1 หลักสูตร สป.บ. คณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่จะศึกษา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของสังคม วิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) ระบุค่าของข้อมูลเป็นจำนวนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบริบทของการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตร ศป.บ. ที่เรียนในปีการศึกษา 2549 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบริบทของการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ และบริบทของสังคม ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และ t-test

3.6 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

รายการ	ระยะเวลา
ระยะที่ 1	
1. ศึกษาหัวข้อและเอกสารงานวิจัย	กรกฎาคม 2549
2. เสนอหัวข้อวิจัยเพื่อพิจารณา	กรกฎาคม-สิงหาคม 2549
3. จัดทำและตรวจสอบเครื่องมือ	สิงหาคม-กันยายน 2549
4. เก็บรวบรวมข้อมูล	กันยายน-ธันวาคม 2549
ระยะที่ 2	
5. วิเคราะห์ข้อมูล	มกราคม-กุมภาพันธ์ 2550
6. สรุปผลการวิจัย	กุมภาพันธ์-มีนาคม 2550
7. นำเสนอเผยแพร่	มีนาคม-เมษายน 2550

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและตรวจสอบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำแนกทางด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้า และมีชื่อเสียงในอาชีพ สิ่งแวดล้อมทั่วไป และในภาพรวม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำแนกทางด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์ ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง การประชาสัมพันธ์ และในภาพรวม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์จำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านความสนใจ ด้านความรู้ความสามารถ และในภาพรวม

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของนิสิต

การวิจัย เรื่อง “การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2549 จำนวน 169 คน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	52	30.7
หญิง	117	69.3
รวม	169	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นิสิตเป็นเพศชาย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 และเพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม ระดับ ม.ปลาย

เกรดเฉลี่ยสะสม	จำนวน	ร้อยละ
3.01 – 4.00	101	59.8
2.01 – 3.00	67	39.6
1.01 – 2.00	1	0.6
รวม	169	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นิสิตมีเกรดเฉลี่ยสะสมระดับ ม.ปลาย 3.01 – 4.00 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมา มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.01 – 3.00 จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 สำหรับเกรดเฉลี่ยสะสม 1.01 – 2.00 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	72	42.8
อนุปริญญา หรือ ปวส.- ปริญญาตรี	81	47.6
สูงกว่าปริญญาตรี	16	9.6
รวม	169	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บิดาของนิสิตส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับ อนุปริญญา หรือ ปวส.- ปริญญาตรี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาจบการศึกษาในระดับประถม – มัธยมศึกษา หรือ ปวช. จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 สำหรับการศึกษาในระดับ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	71	41.9
อนุปริญญา หรือ ปวส.- ปริญญาตรี	82	48.5
สูงกว่าปริญญาตรี	16	9.6
รวม	169	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า มารดาของนิสิตส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับ อนุปริญญา หรือ ปวส.- ปริญญาตรี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมาจบการศึกษาในระดับประถม – มัธยมศึกษา หรือ ปวช. จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 สำหรับการศึกษาในระดับ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	6	3.7
รับราชการ	34	20.4
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	8.0
พนักงานบริษัทเอกชน	17	9.9
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	84	49.4
รับจ้างทั่วไป	11	6.8
ค้าขาย	3	1.8
รวม	169	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 84 คน คิดเป็น ร้อยละ 49.4 รองลงมาอาชีพรับราชการ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 สำหรับอาชีพค้าขายมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิต จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	7	4.2
รับราชการ	40	24.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	3.0
พนักงานบริษัทเอกชน	12	7.2
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	51	29.9
แม่บ้าน	44	25.7
รับจ้างทั่วไป	4	2.4
ค้าขาย	6	3.6
รวม	169	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า อาชีพมารดาของนิสิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาอาชีพ แม่บ้านจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 สำหรับอาชีพค้าขาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำแนกทางด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้า และมีชื่อเสียงในอาชีพ สิ่งแวดล้อมทั่วไป และในภาพรวม

3.1 ด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ

ตารางที่ 4.7 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ

ความมั่นคง ก้าวหน้า และมีชื่อเสียงในอาชีพ	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
สามารถหางานทำได้ง่าย	8.9	36.7	47.9	5.3	1.2	3.47	.779	ปานกลาง	8
โอกาสได้รายได้ ค่าตอบแทนสูง	8.9	42.6	44.4	4.1	0.0	3.56	.714	มาก	7
โอกาสได้งานที่มั่นคงและ สัทธิการดี	4.2	26.6	54.4	13.0	1.8	3.18	.777	ปานกลาง	9
โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	6.5	52.1	37.3	4.1	0.0	3.61	.674	มาก	6
สามารถไปประกอบอาชีพส่วนตัว	43.2	46.7	9.5	0.6	0.0	4.33	.669	มาก	1
โอกเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ายสาขา	12.4	47.9	33.2	6.5	0.0	3.66	.778	มาก	5
เกียรติได้รับการยกย่องนับถือ	14.8	40.8	42.0	2.4	0.0	3.68	.751	มาก	4
สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและ วงศ์ครัว	26.6	44.4	26.0	3.0	0.0	3.95	.804	มาก	2
มีส่วนสนับสนุนในการพัฒนา ประเทศ	18.9	42.0	33.2	5.9	0.0	3.74	.833	มาก	3

จากตารางที่ 4. 7 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ พบว่า สามารถหางานทำได้ง่าย มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 36.7 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.9 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$, S.D. = .779) โอกาสได้รายได้ ค่าตอบแทนสูง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 42.6 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.9 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.56$, S.D. = .714) มีโอกาสได้งานที่มั่นคงและสวัสดิการดี มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 54.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 26.6 และระดับน้อย ร้อยละ 13.0 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = .777) มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานสูง มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 52.1 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.3 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.5 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$, S.D. = .674) สามารถไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 46.7 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 43.2 และระดับปานกลาง ร้อยละ 9.5 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = .669) เลือกเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้หลายสาขา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 47.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.2 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = .778) มีเกียรติได้รับการยกย่องนับถือ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.0 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 40.8 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 14.8 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = .751) สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและครอบครัว มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 44.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.6 และระดับปานกลาง ร้อยละ 26.0 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .804) เป็นส่วนสนับสนุนในการพัฒนาประเทศ มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 42.0 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.2 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.9 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = .833)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้า และมีชื่อเสียงในอาชีพ พิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

- อันดับที่ 1 สามารถไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ (ข้อ 5) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 - อันดับที่ 2 สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและครอบครัว (ข้อ 8) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 - อันดับที่ 3 เป็นส่วนสนับสนุนในการพัฒนาประเทศ (ข้อ 9) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ส่วนมีโอกาสได้งานที่มั่นคงและสวัสดิการดี (ข้อ 3) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ด้านสังคม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป

ตารางที่ 4.8 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับความคิดเห็นของ นิสิต ด้านสังคม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป

สิ่งแวดล้อมทั่วไป	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
ตนเอง	74.6	19.5	5.3	0.6	0.0	4.68	.601	มากที่สุด	1
ความต้องการของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง	6.5	14.2	33.7	24.9	20.7	2.61	1.155	ปานกลาง	2
อาชีพของบิดา – มารดาหรือ รอง	4.7	4.2	12.4	33.1	45.6	1.89	1.080	น้อย	7
คำแนะนำของอาจารย์ เพื่อน	4.2	11.8	28.4	28.4	27.2	2.37	1.127	น้อย	4
เพื่อน	3.0	10.1	14.8	24.8	47.3	1.96	1.139	น้อย	6
คำปรึกษาของรุ่นพี่	4.1	14.2	29.6	24.3	27.8	2.43	1.158	น้อย	3
บุคคลตัวอย่างในสังคม เช่น เรื่องศักดิ์, จอย ศิริลักษณ์	4.1	8.9	18.3	17.8	50.9	1.98	1.195	น้อย	5

จากตารางที่ 4.8 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในด้านสังคมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป พบว่า ด้วยตนเอง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 74.6 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 19.5 และระดับปานกลาง ร้อยละ 5.3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = .601) ตามความต้องการของบิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.7 รองลงมา มีความคิดเห็นระดับน้อย ร้อยละ 24.9 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 20.7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = 1.155) ตามอาชีพของบิดา – มารดาหรือผู้ปกครอง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 45.6 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 33.1 และระดับปานกลาง ร้อยละ 12.4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.89$, S.D. = 1.080) ตามคำแนะนำของอาจารย์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลางและน้อย ร้อยละ 28.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 27.2 และระดับมาก ร้อยละ 11.8 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.37$, S.D. = 1.127) ตามเพื่อน มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 47.3 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 24.8 และระดับปานกลาง ร้อยละ 14.8 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.96$, S.D. = 1.139) ด้วยคำปรึกษาของรุ่นพี่ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ

29.6 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 27.8 และระดับน้อย ร้อยละ 24.3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.43, S.D. = 1.158$) จากบุคคลตัวอย่างในสังคม เช่น เจมส์ เรืองศักดิ์, จอย ศิริลักษณ์ มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 50.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.3 และระดับน้อย ร้อยละ 17.8 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.98, S.D. = 1.195$)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อด้านสังคม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป พิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

อันดับที่ 1 ด้วยตนเอง (ข้อ 1) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 2 ตามความต้องการของบิดา-มารดา หรือ ผู้ปกครอง (ข้อ 2) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 3 ด้วยคำปรึกษาของรุ่นพี่ (ข้อ 6) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนตามอาชีพของบิดา - มารดาหรือผู้ปกครอง (ข้อ 3) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ด้านสังคม ในภาพรวม

ตารางที่ 4.9 แสดงลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป โดยภาพรวม

ด้านสังคม	\bar{x}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ	3.69	0.470	มาก	1
สิ่งแวดล้อมทั่วไป	2.56	0.647	ปานกลาง	2
รวม	3.19	0.407	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อด้านสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19, S.D. = 0.407$) โดยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อด้านสังคม ในลำดับแรกอยู่ที่ ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69, S.D. = 0.470$) ลำดับที่ 2 สิ่งแวดล้อมทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56, S.D. = 0.647$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำแนกทางด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์ ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง การประชาสัมพันธ์ และในภาพรวม

4.1 ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์

ตารางที่ 4.10 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา	18.3	50.3	29.6	1.8	0.0	3.85	.729	มาก	6
หลักสูตรที่ใช้สอนอย่างทันสมัย	18.9	54.4	22.5	4.2	0.0	3.88	.754	มาก	4
จารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีวิจัยเป็นที่ยอมรับ	20.7	57.4	19.5	1.8	0.6	3.96	.727	มาก	3
ชื่อเสียงด้านกิจกรรมวิชาการ	16.6	56.2	23.7	3.5	0.0	3.86	.726	มาก	5
ชื่อเสียงด้านกิจกรรมของนิสิต	23.1	50.3	26.0	0.6	0.0	3.96	.718	มาก	2
สาขาวิชาที่เปิดสอนหลากหลายน่าสนใจ	26.6	47.3	23.1	2.4	0.6	3.97	.805	มาก	1
อาคารสถานที่กว้างขวางสวยงาม	6.5	29.0	47.9	15.4	1.2	3.24	.835	ปานกลาง	9
ภาพแวดล้อมภายในร่มรื่น	8.3	30.8	49.1	11.2	0.6	3.35	.811	ปานกลาง	7
แผนกการเรียนการสอน									
อาคารเรียนและห้องเรียนที่									
ทันสมัยและเหมาะสมต่อการ	8.9	30.2	47.3	13.0	0.6	3.34	.837	ปานกลาง	8
การสอน									

จากตารางที่ 4.10 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์ พบว่า **ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา** มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 50.3 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 29.6 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = .729) มี**หลักสูตรที่ใช้สอนอย่างทันสมัย** มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 54.4 รองลงมา มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ร้อยละ 22.5 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.9 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.88$, S.D. = .754) อาจารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 57.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 20.7 และระดับปานกลาง ร้อยละ 19.5 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .727) มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมวิชาการ มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 56.2 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 23.7 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 16.6 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .726) มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมของนิสิต มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 50.3 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.0 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 23.1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .718) มีสาขาวิชาที่เปิดสอนหลากหลายและน่าสนใจ มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 47.3 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.6 และระดับปานกลาง ร้อยละ 23.1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = .805) มีอาคารสถานที่กว้างขวางสวยงาม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 29.0 และระดับน้อย ร้อยละ 15.4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$, S.D. = .835) มีสภาพแวดล้อมภายในร่มรื่น เหมาะแก่การเรียนการสอน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.1 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 30.8 และระดับน้อย ร้อยละ 11.2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = .811) มีอาคารเรียนและห้องเรียนที่สะดวกสบายและเหมาะสมต่อการเรียนการสอน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.3 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 30.2 และระดับน้อย ร้อยละ 13.0 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = .837)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์ พิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

อันดับที่ 1 มีสาขาวิชาที่เปิดสอนหลากหลาย และน่าสนใจ (ข้อ 6) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 2 มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมของนิสิต (ข้อ 5) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 3 อาจารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ (ข้อ 3) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนมีอาคารสถานที่กว้างขวางสวยงาม (ข้อ 7) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน

ตารางที่ 4.11 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน

ค่าใช้จ่ายในการเรียน	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
ค่าธรรมเนียมการเรียนที่ เหมาะสม	18.4	48.5	28.4	4.7	0.0	3.80	.789	มาก	1
ค่าใช้จ่ายของกิจกรรมต่างๆ ที่ เหมาะสม	10.0	38.5	45.0	6.5	0.0	3.52	.764	มาก	3
การจัดสรรทุนการศึกษา ให้แก่ อย่างทั่วถึง	6.5	32.5	44.4	13.6	3.0	3.26	.882	ปานกลาง	5
บริการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อ ศึกษา	10.1	39.6	43.8	5.9	0.6	3.53	.780	มาก	2
การผ่อนชำระค่าธรรมเนียมการ เรียน	7.8	34.5	47.0	10.7	0.0	3.39	.782	ปานกลาง	4

จากตารางที่ 4.11 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน พบว่า มีค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสม มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 48.5 รองลงมามีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 28.4 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .789) มีค่าใช้จ่ายของกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.0 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 38.5 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 10.0 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = .764) มีการจัดสรรทุนการศึกษา ให้แก่นิสิตอย่างทั่วถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 32.5 และระดับน้อย ร้อยละ 13.6 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = .882) มีบริการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.8 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 39.6 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 10.1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .780) มีการผ่อนชำระค่าธรรมเนียมการเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.0 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 34.5 และระดับน้อย ร้อยละ 10.7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = .782)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน พิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

อันดับที่ 1 มีค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสม (ข้อ 1) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 2 มีบริการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา (ข้อ 4) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 3 มีค่าใช้จ่ายของกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม (ข้อ 2) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนมีการจัดสรรทุนการศึกษา ให้แก่นิสิตอย่างทั่วถึง (ข้อ 3) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4.3 ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง

ตารางที่ 4.12 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง

สถานที่ตั้ง	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
วิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน	12.5	20.2	22.6	25.6	19.0	2.82	1.302	ปานกลาง	5
วิทยาลัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชน	34.3	38.5	16.6	8.9	1.8	3.95	1.013	มาก	2
วิทยาลัยอยู่ในแหล่งที่มี ความสะดวก	39.1	45.6	12.4	1.2	1.8	4.19	.831	มาก	1
านที่ในการจอดรถอย่าง เอ	3.0	14.8	36.7	30.8	14.8	2.60	1.007	ปานกลาง	6
งสมุดที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการ ศึกษาหาความรู้	11.8	36.7	41.4	9.5	0.6	3.50	.846	ปานกลาง	3
อุปกรณ์ที่ทันสมัย และ งในด้านการค้นคว้าข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์	7.1	37.3	41.4	12.4	1.8	3.36	.855	ปานกลาง	4

จากตารางที่ 4.12 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง พบว่า มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 25.6 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.6 และระดับมาก ร้อยละ 20.2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.302) มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 38.5 รองลงมา มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ร้อยละ

34.3 และระดับปานกลาง ร้อยละ 16.6 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 1.013) มหาวิทยาลัยอยู่ในแหล่งที่มีคมนาคมสะดวก มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 45.6 รองลงมาที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 39.1 และระดับปานกลาง ร้อยละ 12.4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = .831) มีสถานที่ในการจอดรถอย่างเพียงพอ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.7 รองลงมาที่มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 30.8 โดยระดับมากและระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 14.8 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$, S.D. = 1.007) มีห้องสมุดที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.4 รองลงมาที่มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 36.7 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.8 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = .846) มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย และพอเพียงในด้านการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.4 รองลงมาที่มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 37.3 และระดับน้อย ร้อยละ 12.4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = .855)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง พิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

อันดับที่ 1 มหาวิทยาลัยอยู่ในแหล่งที่มีคมนาคมสะดวก (ข้อ 3) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 2 มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชน (ข้อ 2) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 3 มีห้องสมุดที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ (ข้อ 5) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนมีสถานที่ในการจอดรถอย่างเพียงพอ (ข้อ 4) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4.4 ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4.13 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ									
โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์	8.3	32.5	42.6	14.2	2.4	3.30	.898	ปานกลาง	1
ป้ายโฆษณา									
ติดประกาศตามบอร์ดใน									
โถงเดิมของนิสิต	3.0	29.0	36.7	23.1	8.3	2.95	.987	ปานกลาง	4
ไปแนะนำตามโรงเรียน	3.0	16.6	33.7	30.2	16.6	2.59	1.043	ปานกลาง	5
จัดแสดงผลงานตามงาน									
นิทรรศการต่างๆ	6.5	24.9	44.4	17.2	7.1	3.07	.983	ปานกลาง	3
วิทยุเก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์	10.7	31.4	32.0	18.3	7.7	3.19	1.096	ปานกลาง	2

จากตารางที่ 4.13 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ หรือป้ายโฆษณา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.6 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 32.5 และระดับน้อย ร้อยละ 14.2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = .898) การติดประกาศตามบอร์ดในโถงเดิมของนิสิต มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.7 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 29.0 และระดับน้อย ร้อยละ 23.1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = .987) การไปแนะนำตามโรงเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.7 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 30.2 โดยระดับมากและระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 16.6 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = 1.043) การจัดแสดงผลงานตามงานนิทรรศการต่างๆ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 24.9 และระดับน้อย ร้อยละ 17.2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = .983) วิทยุเก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.0 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 31.4 และระดับน้อย ร้อยละ 18.3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 1.096)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ พิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

อันดับที่ 1 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆเช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ หรือป้าย โฆษณา (ข้อ 1) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

อันดับที่ 2 ศิษย์เก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ (ข้อ 5) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

อันดับที่ 3 การจัดแสดงผลงานตามงานนิทรรศการต่างๆ (ข้อ 4) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการไปแนะแนวตามโรงเรียน (ข้อ 3) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4.5 ด้านสถานศึกษา ในภาพรวม

ตารางที่ 4.14 แสดงลำดับความคิดเห็นของนิสิต ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์ ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวม

ด้านสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
ภาพลักษณ์	3.71	0.542	มาก	1
ค่าใช้จ่ายในการเรียน	3.50	0.627	ปานกลาง	2
สถานที่ตั้ง	3.41	0.559	ปานกลาง	3
การประชาสัมพันธ์	3.02	0.765	ปานกลาง	4
รวม	3.46	0.465	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อด้านสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.465) โดยความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อด้านสถานศึกษา ในลำดับแรกอยู่ที่ ภาพลักษณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.542) ลำดับที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.627) ส่วนการประชาสัมพันธ์ เป็นลำดับสุดท้าย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$, S.D. = 0.765)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์จำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความสนใจ และในภาพรวม

5.1 องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ

ตารางที่ 4.15 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และลำดับความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ

ความรู้ความสามารถ	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{x}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
เรียนคณะศิลปกรรมฯ									
เหมาะสมกับความรู้ความสามารถตนเอง	1.2	18.3	53.9	26.6	0.0	4.06	.705	มาก	1
สามารถเรียนจบคณะศิลปกรรมฯ	6.5	30.8	56.2	4.7	1.8	3.36	.751	ปานกลาง	4
ความรู้ทางดนตรี	11.2	24.9	44.4	15.4	4.1	3.24	.984	ปานกลาง	5
ความรู้ทางการออกแบบศิลป์	15.5	32.7	35.7	12.5	3.6	3.44	1.013	ปานกลาง	2
ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	7.2	34.5	49.4	7.7	1.2	3.39	.781	ปานกลาง	3
ความรู้ทางการแสดง นาฏศิลป์	10.7	22.6	30.4	25.0	11.3	2.96	1.168	ปานกลาง	6

จากตารางที่ 4.15 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อจำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า การเรียนคณะศิลปกรรมฯ เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 26.6 และระดับมาก ร้อยละ 18.3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = .705) สามารถเรียนจบคณะศิลปกรรมฯ ได้ง่าย มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.2 รองลงมา มีความคิดเห็นระดับมาก ร้อยละ 30.8 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.5 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = .751) มีความรู้ทางดนตรี มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.4 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 24.9 และระดับน้อย ร้อยละ 15.4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$, S.D. = .984) มีความรู้ทางการออกแบบศิลป์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.7 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 32.7 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.5 โดย

ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 1.013) มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.4 รองลงมามีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 34.5 และระดับน้อย ร้อยละ 7.7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = .781) มีความรู้ทางการแสดง นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.4 รองลงมามีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 25.0 และระดับมาก ร้อยละ 22.6 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$, S.D. = 1.168)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถพิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

อันดับที่ 1 การเรียนคณะศิลปกรรมฯเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง (ข้อ 1) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 2 มีความรู้ทางการออกแบบศิลป์ (ข้อ 4) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

อันดับที่ 3 มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ข้อ 5) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนมีความรู้ทางการแสดง นาฏศิลป์ (ข้อ 6) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ

ตารางที่ 4.16 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลและลำดับความคิดเห็นของ นิสิต จำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ

การประชาสัมพันธ์	ร้อยละระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
บศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ	30.8	50.9	13.6	3.5	1.2	4.07	.832	มาก	1
กิจกรรมเน้นการแสดงออก	17.7	31.4	39.6	10.1	1.2	3.54	.938	มาก	7
ความสนใจเกี่ยวกับรสนิยม และ สร้างสรรค์ทางศิลปะ	29.6	47.9	20.1	1.8	0.6	4.04	.789	มาก	3
ความสนใจเกี่ยวกับความงาม ณ์ และความคิดของผู้คน	26.6	45.6	24.3	3.5	0.0	3.95	.808	มาก	5
ความสนใจด้านการประดิษฐ์งาน และงานฝีมือ	17.8	40.2	31.9	8.9	1.2	3.64	.915	มาก	6
ความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น	0.6	23.7	33.7	35.5	6.5	4.07	4.267	มาก	2
กิจกรรมที่สนุกและท้าทาย	34.9	37.9	23.7	3.5	0.0	4.04	.855	มาก	4

จากตารางที่ 4.16 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อจำแนกตาม องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ พบว่า **ชอบศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ** มีความคิดเห็น ในระดับมาก ร้อยละ 50.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 30.8 และระดับปาน กลาง ร้อยละ 13.6 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .832) **ชอบ กิจกรรมเน้นการแสดงออก** มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.6 รองลงมา มีความคิดเห็น ระดับมาก ร้อยละ 31.4 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = .938) **มีความสนใจเกี่ยวกับรสนิยม และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ** มีความ คิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 47.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 29.6 และระดับ ปานกลาง ร้อยละ 20.1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .789) **มี ความสนใจเกี่ยวกับความงามอารมณ์ และความคิดของผู้คน** มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 45.6 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 26.6 และระดับปานกลาง ร้อยละ 24.3 โดย ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .808) **มีความสนใจด้านการประดิษฐ์ งานช่าง และงานฝีมือ** มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 40.2 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง ร้อยละ 31.9 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.8 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.64$, S.D. = .915) มีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น มีความคิดเห็นในระดับน้อย ร้อยละ 35.5 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.7 และระดับมาก ร้อยละ 23.7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 4.267) ชอบกิจกรรมที่สนุกและท้าทาย มีความคิดเห็นในระดับมาก ร้อยละ 37.9 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 34.9 และระดับปานกลาง ร้อยละ 23.7 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = .855)

สำหรับระดับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อจำแนกตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาด้านความสนใจพิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเรียงลำดับจากภาพรวมโดยเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่า

อันดับที่ 1 ชอบศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ (ข้อ 1) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 2 มีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น (ข้อ 6) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อันดับที่ 3 มีความสนใจเกี่ยวกับรสนิยม และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ (ข้อ 3) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนชอบกิจกรรมเน้นการแสดงออก (ข้อ 2) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

5.3 องค์ประกอบในการเลือกศึกษาคณะ ในภาพรวม

ตารางที่ 4.17 แสดงลำดับความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาด้านความสนใจ และด้านความรู้ความสามารถ โดยภาพรวม

องค์ประกอบในการเลือกศึกษาคณะ ศิลปกรรมศาสตร์	\bar{x}	S.D.	การแปลผล	ลำดับ
ความรู้ความสามารถ	3.41	0.499	ปานกลาง	2
ความสนใจ	3.91	0.866	มาก	1
รวม	3.68	0.597	มาก	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.597) โดยความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาคณะ ในลำดับแรกอยู่ที่ความสนใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.866) ลำดับที่ 2 ความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$, S.D. = 0.499)

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

6.1 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อด้านความสนใจของนิสิต จำแนกตามบริบทของสังคม ทางด้านประชากร

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามเพศ

เพศ	\bar{x}	S.D.	t - test	Sig.
ชาย	3.92	0.535	0.102	0.919
หญิง	3.91	0.988		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.18 พบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความสนใจ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม ระดับ ม.ปลาย

เกรดเฉลี่ยสะสม	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
3.01 – 4.00	4.00	0	0.395	0.674
2.01 – 3.00	3.98	1.206		
1.01 – 2.00	3.86	0.542		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.19 พบว่า นิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความสนใจ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6.2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อด้านความสนใจของ นิสิต จำแนกตามบริบทของสังคม ทางด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.81	0.529		
อนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี	3.99	1.122	0.790	0.455
สูงกว่าปริญญาตรี	3.96	0.587		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า นิสิตที่มีระดับการศึกษาของบิดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความสนใจ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.79	0.561		
อนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี	3.99	1.107	1.241	0.292
สูงกว่าปริญญาตรี	4.05	0.529		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.21 พบว่า นิสิตที่มีระดับการศึกษาของมารดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความสนใจ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพ	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
เกษตรกร	3.71	0.904		
รับราชการ	3.75	0.527		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.84	0.670		
พนักงานบริษัทเอกชน	3.94	0.394	0.572	0.752
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	4.02	1.106		
รับจ้างทั่วไป	3.84	0.493		
ค้าขาย	3.52	0.412		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.22 พบว่า นิสิตที่มีอาชีพของบิดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความสนใจ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพ	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
เกษตรกร	3.82	0.604		
รับราชการ	3.84	0.542		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.71	0.452		
พนักงานบริษัทเอกชน	3.92	0.489		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.91	0.526	0.437	0.878
แม่บ้าน	4.05	1.461		
รับจ้างทั่วไป	3.79	0.644		
ค้าขาย	3.50	0.391		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.23 พบว่า นิสิตที่มีอาชีพของมารดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความสนใจ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6.3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อด้านความรู้ความสามารถของนิสิต จำแนกตามบริบทของสังคม ทางด้านประชากร

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามเพศ

เพศ	\bar{x}	S.D.	t - test	Sig.
ชาย	3.54	0.529	2.365	0.019
หญิง	3.34	0.480		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.24 พบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม ระดับ ม.ปลาย

เกรดเฉลี่ยสะสม	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
3.01 – 4.00	4.50	0	2.696	0.070
2.01 – 3.00	3.43	0.545		
1.01 – 2.00	3.38	0.458		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.25 พบว่า นิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6.4 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อด้านความรู้ความสามารถของนิสิต จำแนกตามบริบทของสังคม ทางด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.40	0.506		
อนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี	3.40	0.492	0.047	0.955
สูงกว่าปริญญาตรี	3.44	0.557		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.26 พบว่า นิสิตที่มีระดับการศึกษาของบิดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.36	0.530		
อนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี	3.42	0.463	0.944	0.391
สูงกว่าปริญญาตรี	3.54	0.559		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.27 พบว่า นิสิตที่มีระดับการศึกษาของมารดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพ	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
เกษตรกร	3.36	0.609		
รับราชการ	3.30	0.494		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.49	0.731		
พนักงานบริษัทเอกชน	3.41	0.463	0.782	0.585
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.46	0.487		
รับจ้างทั่วไป	3.28	0.315		
ค้าขาย	3.06	0.347		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.28 พบว่า นิสิตที่มีอาชีพของบิดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพ	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
เกษตรกร	3.48	0.670		
รับราชการ	3.47	0.515		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.33	0.204		
พนักงานบริษัทเอกชน	3.29	0.488		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.48	0.503	1.017	0.421
แม่บ้าน	3.34	0.434		
รับจ้างทั่วไป	3.04	0.459		
ค้าขาย	3.17	0.365		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.29 พบว่า นิสิตที่มีอาชีพของมารดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6.5 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในภาพรวมของนิสิต จำแนกตามบริบทของสังคม ทางด้านประชากร และด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	\bar{x}	S.D.	t - test	Sig.
ชาย	3.75	0.465	0.978	0.330
หญิง	3.65	0.650		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.30 พบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม ระดับ ม.ปลาย

เกรดเฉลี่ยสะสม	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
3.01 – 4.00	4.23	0	0.817	0.443
2.01 – 3.00	3.72	0.779		
1.01 – 2.00	3.64	0.440		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.31 พบว่า นิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.32 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.62	0.466		
อนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี	3.72	0.708	0.561	0.572
สูงกว่าปริญญาตรี	3.72	0.547		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.32 พบว่า นิสิตที่มีระดับการศึกษาของบิดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
ประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	3.58	0.478		
อนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี	3.73	0.700	1.605	0.204
สูงกว่าปริญญาตรี	3.82	0.495		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.33 พบว่า นิสิตที่มีระดับการศึกษาของมารดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพ	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
เกษตรกรรม	3.55	0.762		
รับราชการ	3.54	0.445		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.67	0.661		
พนักงานบริษัทเอกชน	3.69	0.396	0.766	0.598
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.76	0.695		
รับจ้างทั่วไป	3.62	0.342		
ค้าขาย	3.31	0.308		

$P > 0.05$

จากตารางที่ 4.34 พบว่า นิสิตที่มีอาชีพของบิดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิต ต่อองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพ	\bar{x}	S.D.	F-test	Sig.
เกษตรกรรวม	3.66	0.570		
รับราชการ	3.67	0.480		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.54	0.322		
พนักงานบริษัทเอกชน	3.63	0.413		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.70	0.461	0.466	0.858
แม่บ้าน	3.73	0.878		
รับจ้างทั่วไป	3.44	0.549		
ค้าขาย	3.35	0.222		

P > 0.05

จากตารางที่ 4.35 พบว่า นิสิตที่มีอาชีพของมารดา แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ในด้านความรู้ความสามารถ ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทที่ 4 ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อในบทที่ 5 คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของนิสิต พบว่า นิสิตที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 169 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 69.3 มีเกรดเฉลี่ยสะสมระดับ ม.ปลาย 3.01-4.00 ร้อยละ 59.8 รองลงมา มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.01-3.00 ร้อยละ 39.6

5.1.2 ข้อมูลด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว ด้านการศึกษา พบว่า บิดาของนิสิตจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี ร้อยละ 47.6 รองลงมาคือ ระดับประถม-มัธยม หรือ ปวช. ร้อยละ 42.8 สำหรับมารดาของนิสิตจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา หรือ ปวส.-ปริญญาตรี ร้อยละ 48.5 รองลงมาคือ ระดับประถม-มัธยมศึกษา หรือ ปวช. ร้อยละ 41.9

5.1.3 ข้อมูลด้านสังคม เกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว ด้านอาชีพ พบว่า บิดาของนิสิตประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 49.4 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการร้อยละ 20.4 สำหรับมารดาของนิสิตประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 29.9 รองลงมาคือ อาชีพแม่บ้านร้อยละ 25.7

5.1.4 ความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสังคม เกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ในภาพรวมมีดังนี้

1) ด้านเกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ พบว่า สามารถไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและ

ครอบครัว มีความคิดเห็นในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ มีโอกาสได้งานที่มั่นคงและสวัสดิการดี มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2) ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป พบว่า ด้วยตนเอง มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ ตามความต้องการของบิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง มีความคิดเห็นในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ ตามอาชีพของบิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

3) ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสังคม ทั้ง 2 ด้าน ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นในลำดับแรกอยู่ที่ ความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 2 คือ สิ่งแวดล้อมทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.5 ความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสถานศึกษา เกี่ยวกับภาพลักษณ์ ค่าใช้จ่ายในการเรียน สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ในภาพรวมมีดังนี้

1) ด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์ พบว่า มีสาขาวิชาที่เปิดสอนหลากหลายและน่าสนใจ มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมของนิสิต มีความคิดเห็นในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ มีอาคารสถานที่กว้างขวางสวยงาม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2) ด้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน พบว่า มีค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสม มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ มีบริการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ มีการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่นิสิตอย่างทั่วถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

3) ด้านเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง พบว่า มหาวิทยาลัยอยู่ในแหล่งที่มีคมนาคมสะดวก มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีความคิดเห็นในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ มีสถานที่ในการจอดรถอย่างเพียงพอ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

4) ด้านเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ หรือป้ายโฆษณา มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ศิษย์เก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ การไปแนะแนวตามโรงเรียน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

5) ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นในลำดับแรกอยู่ที่ ภาพลักษณ์ อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 คือ ค่าใช้จ่ายในการเรียน อยู่

ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 3 คือ สถานที่ตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง และลำดับสุดท้ายคือ การประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.6 ความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความสนใจ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ในภาพรวมมีดังนี้

1) ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า การเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ มีความรู้ทางการออกแบบศิลป์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้ทางการแสดง นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2) ด้านความสนใจ พบว่า ชอบศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น มีความคิดเห็นในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ ชอบกิจกรรมเน้นการแสดงออก มีความคิดเห็นในระดับมาก

3) ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ ตามองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ทั้ง 2 ด้าน ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นในลำดับแรกอยู่ที่ ด้านความสนใจ อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 2 คือ ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับปานกลาง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ดังนี้

5.2.1 ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นทางด้านสังคม ในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว ทั้ง 2 ด้านคือ (1) ด้านเกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพ และ (2) ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นของนิสิตจากมากไปน้อย พบว่า ระดับความคิดเห็นในด้านเกี่ยวกับความมั่นคง ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงในอาชีพมีมากที่สุด และรองลงมาคือ ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ (1970: 35-47) ที่กล่าวถึงความต้องการประการหนึ่งของมนุษย์ขั้นพื้นฐาน คือ ความต้องการที่จะรู้สึกว่ามีค่า ต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติยศ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น และทฤษฎีของแอลเดอร์เฟอร์ (อ้างถึงใน สุพรรณิ โปธิทอง, 2544: 12) ที่กล่าวถึงความต้องการของบุคคลประการหนึ่ง คือ ความต้องการเจริญก้าวหน้า เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่ได้รับการยกย่องและเกิดความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งทฤษฎีของแบ็คอน (อ้างถึงใน กิติ ดยัคคานนท์, 2533: 128) ได้สรุปความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ไว้ 3 ประการคือ 1) ความต้องการมีความรัก 2) ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศและความ

เด่น ต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือและยกย่องตนเองทำให้สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้ และ 3) ความต้องการรักษาเกียรติยศชื่อเสียงและความเด่นนั้นให้คงอยู่ตลอดไป ถ้าสามารถทำได้ก็ถือว่าเป็นความสำเร็จสมหวังในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพล เวชยางกูร (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ต้องการศึกษาต่อด้วยเหตุผลคือ ความมีเกียรติยศและนำชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล สามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ รองลงมาคือ ต้องการประกอบอาชีพมั่นคง มีสวัสดิการดี และสามารถทำงานที่มีรายได้พิเศษ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย คุ้มมณี (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คณะวิชาการก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านความก้าวหน้า ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และด้านค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด รวมทั้งงานวิจัยของ ปิยวรรณ แซ่เขา และคณะ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตราชเทวี พบว่า ปัจจัยสำคัญคือ ต้องการความเจริญก้าวหน้าในอนาคต และเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและสติปัญญา

5.2.2 ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นทางด้านสถานศึกษา ในการเลือกศึกษาต่อคณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว ทั้ง 4 ด้านคือ (1) ด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์ (2) ด้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน (3) ด้านเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง และ (4) ด้านเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นของนิสิตจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับความคิดเห็นในด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์มีมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน ด้านเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง และด้านเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Kenneth E. Boulding (1975: 91) กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นความรู้เชิงอัตวิสัย หรือความรู้สึกของคนเราต่อสิ่งเหล่านั้น เป็นความรู้ที่สร้างขึ้นมาจากเฉพาะตน ประกอบด้วยข้อเท็จจริง และคุณค่าที่ตนเป็นผู้กำหนด โดยแต่ละบุคคลจะเก็บสะสมความรู้เชิงอัตวิสัยเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ได้ประสบ และมีความเชื่อว่าเป็นจริง พฤติกรรมที่แสดงออกจะขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เรามีอยู่ในสมอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ โปธิ์ทอง (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการและเหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียน ในด้านภาพลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง เพราะต้องการเรียนในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปัจจัยรองลงมาคือด้านสถานที่ตั้ง โดยเลือกเรียนในสถานศึกษาใกล้บ้านและมีการคมนาคมไปกลับที่สะดวก และงานวิจัยของ อเนก ชิตเกษตร (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องมูลเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาคณะ

บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ พบว่า ปัจจัยสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่เลือกคือ ชื่อเสียงของคณะ และสถาบัน รองลงมาคืออาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพและสถาบันมีหลักสูตรที่ทันสมัย

5.2.3 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว ในด้านความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2522: 167) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า เพศมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และอาจเป็นดังที่ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528: 227) กล่าวว่า ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้จะแตกต่างกันออกไป ความสามารถเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้คนเราเป็นที่ยอมรับของสังคมและชีวิตครอบครัว อุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาความสามารถของบุคคลก็คือ การวางรากฐานที่ยังไม่เพียงพอ งานอาชีพที่ยังฝึกฝนไม่ดีและไม่มีความเข้าใจ ซึ่งทำให้บุคคลต้องใช้เวลาและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม อุปสรรคทางด้านสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์ การปฏิบัติไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเรียนมา การฝึกฝนที่ได้รับจากบ้าน หรือโรงเรียนไม่สัมพันธ์กับภาคปฏิบัติ รวมทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland (1973: 73) ที่ว่าด้วยลักษณะของผู้ชอบศิลปะคือ เป็นบุคคลที่ชอบแสดงออกไม่คล้ายตามบุคคลอื่น เป็นคนชอบริเริ่ม ไม่เอาอย่างใคร ทำงานอย่างมีอิสระ ไม่มีโครงสร้างมากนัก ใช้ความคิดฝันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ บุคลิกของคนกลุ่มนี้จึงเป็นพวก จุกจิก ไม่มีระเบียบ เพื่อฝัน รักอิสระ จินตนาการ มีอุดมคติและช่างคิด อาชีพที่กลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักออกแบบ นักแปล นักประพันธ์ นักดนตรี นักร้อง นักแต่งเพลง นักแกะสลัก นักเขียนภาพ นักตกแต่ง และนักธุรกิจทางศิลปะ เป็นต้น

ดังนั้นคณะศิลปกรรมศาสตร์ของสถาบันการศึกษาทุกแห่ง จึงควรตระหนักถึงความสำคัญ ของบริบททางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการเลือกศึกษาต่อของนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งควรให้ความสำคัญและสนใจเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการมี สาขาวิชาที่หลากหลายและน่าสนใจ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นิสิตมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง อาจารย์ที่ สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ และหลักสูตรที่เปิดสอนมีความทันสมัยสอดคล้อง สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ถ้ามหาวิทยาลัยนำมาพิจารณา ก็จะ ทำให้จำนวนการรับนิสิตมีจำนวนเพิ่มขึ้นได้

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ข้อเสนอแนะทั่วไป และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1) มหาวิทยาลัยควรสร้างภาพลักษณ์ออกสู่สังคม ด้วยโครงการบริการ

วิชาการรูปแบบต่าง ๆ ทั้งโครงการอบรมความรู้ทางวิชาการ และโครงการที่เป็นสาธารณประโยชน์ แก่ชุมชนและสังคม เพื่อแสดงความแข็งแกร่งทางวิชาการ และเป็นการแสดงศักยภาพของ มหาวิทยาลัยในการเป็นแหล่งขององค์ความรู้อันหลากหลาย

2) มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยออกสู่สาธารณชน ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์ และแสดงให้เห็นถึงจุดเด่นด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย อันจะทำให้ผู้ที่เลือกเข้า ศึกษาต่อตัดสินใจ ได้บนพื้นฐานของข้อมูลที่ต้องการ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษารูปแบบ และแนวทางในการพัฒนาไปจยด้าน สถานศึกษาของสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษา โดยภาพรวม

บรรณานุกรม

- กนกศักดิ์ ประสงค์ศิลป์. (2545). ปัจจัยในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จ.อุตรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. (มปป.). สมองกับการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: พรการพิมพ์.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กิติ ดยัคคานนท์. (2533). นักบริหารทันสมัย. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- โกวิท กังสนันท์. (2529). กระบวนการตัดสินใจด้านการบริหาร: กรอบความคิดทั่วไป. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนัญญา วิเศษสาธร และมุกดา ศรียงค์. (2537). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2545). 9 ปี แห่งการสร้างผู้นำทางศิลปะ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- คำนึ่ง คำชะ. (2539). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม-ไม่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวครบวงจรของเกษตรกรผู้ทำนา: ศึกษากรณีเขตพื้นที่ จ.ฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จงจิตต์ อ่ำสาริกา. (2541). ความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อ.บ่อทอง จ.ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545). อุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สายทองคำ. (2539). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยพร วิชาวุธ. (2521). จิตวิทยาฉบับประสบการณ์. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ชัยวัฒน์ สราญเลิศ. (2544). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชา

คอมพิวเตอรืธุรกิจ หลักสูตรกรมอาชีวศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพฯ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ. (2520). การวัดทัศนคติ. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุ์นาวิน. (2518). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2528). การจูงใจเพื่อผลงาน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีระดา ภิญ โย. (2548). บริบทของสังคมที่ส่งผลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. (2542). วิธีการวิจัยทางสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นภคล แสนมณีชัย. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการตัดสินใจของผู้บริหาร กรณีศึกษานิสิตปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นงลักษณ์ เชษฐภักดีจิต. (2541). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกอาชีพ ของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ภาคตะวันออก กรณีการศึกษาวิชาชีพอพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิวัฒน์ กัลยพลย์. (2522). ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นัยวัฒน์ ละเอียดจิต. (2533). การตัดสินใจเลือกเป้าหมายและโอกาสในการประกอบอาชีพกรรมของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปฐม นิคมานนท์. (2528). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.

ประดิษฐ์ หม่อมศรี และคณะ. (2538). แนะแนวศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ที. พี. พรินท์จำกัด.

ประณีต วิจิตตสรสาคร. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนสาขาวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณลาดกระบัง.

ปราณี रामสูต. (2528). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกรุงธนบุรี.

ปิยรัตน์ รื่นภาคพจน์. (2536). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกริก.

- ปิยวรรณ แซ่เขา. (2544). การศึกษาพฤติกรรมเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัย
ของรัฐบาลและเอกชน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตราช
เทวี. รายงานการวิจัย สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงเพชร วัชรอยู่. (2522). แรงจูงใจกับการทำงาน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พันธุ์เทพ เทพกาญจนา. (2538). ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิบูล ทีปะปาล. (2534). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: เอลโล่การพิมพ์.
- ภาณุวัฒน์ บัวชาติ. (2537). การตัดสินใจใช้อาวุธปืนของตำรวจสายตรวจอำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่: ศึกษาเฉพาะกรณีการระงับเหตุของสถานีตำรวจภูธร ตำบลแม่ปิง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เมธิ ปิลันธนานนท์. (2533). การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รศนา อึ้งชะกิง. (2537). กระบวนการแก้ปัญหาการตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2542). การทำวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท ที.พี.พี. จำกัด.
- รังสรรค์ ฤทธิ์ประเสริฐ. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับ
ปริญญาตรีของนายทหารชั้นประทวนเหล่าทหารราบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2522). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2544). ศิลปกรรมศาสตร์ ทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- วรารัตน์ รงค์ปราณี. (2525). ข้อเสนอแนะทางอาชีพ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจระดับปริญญาโทในสถาบัน
ราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วรัญญา เปรมฤทัย. (2545). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย คุ่มมณี. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.). คณะวิชาการก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร.

- วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิรัช ลภิรัตน์ถกกล. (2540). การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระพล เวชยางกูร. (2542). การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมทรัพย์ อติชาตบุตร. (2541). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมยศ นาวิการ. (2540). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- สันทนา โรจน์พานิชกุล. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับ ปวส. สาขาบริหารธุรกิจของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนระดับ ปวช.3 สาขาบริหารธุรกิจ ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สิทธิพันธ์ ชยชอดยิ่ง. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญามหาบัณฑิตทางการศึกษา: การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา ฐานสุวรรณศรี. (2542). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุชา จันท์ธอม และสุรางค์ จันท์ธอม. (2521). จิตวิทยาในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุธีรา สอาดสุด. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรมในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันทา แสงทอง. (2510). ความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิ โพธิ์ทอง. (2544). ความต้องการและเหตุผลในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุภาวดี จันท์ชมรุ. (2542). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังของครู-อาจารย์วิทยาศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สรวิศ เฉชาวัฒน์นนท์. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อใน ร.ร.อาชีวะศึกษา

เอกชนในประเภทพาณิชยกรรมในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2541). พฤติกรรมมององค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรางค์ ไค้งตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสริมศักดิ์ วิศาลากรณ์. (2521). พฤติกรรมทางการศึกษา. ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แสวง รัตนมงคลมาศ. (2537). องค์การนำการตัดสินใจ: เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการจัดการทางพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อารีย์ พันธุ์ณี. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอน เฟรส.

อุไร นันทมัน. (2539). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของ น.ร.มัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เอนก ชิตเกษร. (2542). มูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ.

เอนกกุล กริแสง. (2526). จิตวิทยาการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Boulding, Kenneth E. (1975). The Image: Knowledge in Life and Society. Michigan: University of Michigan.

Dessler, G. (1998). Management. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Feldman, Daniel C. and Arnold, Hughj. (1983). Managing Individual and Group Behavior in Organization. London: McGraw-Hill.

Frederick, Hergberg. (1959). The Motivation to Work. New York: John Willey and Sons, Inc.

Harrison, F.E. (1981). The Managerial Decision making process. Boston: Houghton Mifflin com.

Holland, J.L. (1973). Making Vocation Choice: A Theory of Careers. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Jefkins, Frank. (1993). Planned Press and Public Relation. Great Britain: Alden Press.

Kolter, Philip. (2000). Marketing Management. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Maslow, A. H. (1970). Motivation and Personality. New York: Harper & Row.

Robert Hoppock. (1976). Occupational Information. New York: McGraw-Hill Book Company.

Schaffer, R.H. (1953). Job Satisfaction as Relate to Need Satisfaction in Work. Psychological Monographs.

Vroom, V. H. & Deci, E. L. (1992). Management and Motivation. London: Penguin Books.

ภาคผนวก

แบบสอบถามในงานวิจัยเรื่อง
การศึกษาบริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

การศึกษาริบทของสังคมที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาปัจจัยที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ใช้ในการเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. แบบสอบถามนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ขอให้ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ด้านประชากร

คำอธิบาย ให้นิสิตทำเครื่องหมาย / ลง ใน ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA ม.4-6)
3. สถานภาพของบิดา-มารดา

☐ 1. บิดา-มารดามีชีวิตอยู่ทั้ง 2 ท่าน	☐ 2. บิดาเสียชีวิต
☐ 3. มารดาเสียชีวิต	☐ 4. บิดา-มารดาเสียชีวิตทั้งคู่
4. ระดับการศึกษาของบิดา

☐ 1. ประถม-มัธยมศึกษา หรือปวช.	☐ 2. อนุปริญญาหรือปวส.-ปริญญาตรี
☐ 3. สูงกว่าระดับปริญญาตรี	☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
5. ระดับการศึกษาของมารดา

☐ 1. ประถม-มัธยมศึกษา หรือปวช.	☐ 2. อนุปริญญาหรือปวส.-ปริญญาตรี
☐ 3. สูงกว่าระดับปริญญาตรี	☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
6. อาชีพของบิดา

☐ 1. เกษตรกร	☐ 2. รับราชการ
☐ 3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 4. พนักงานบริษัทเอกชน
☐ 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
7. อาชีพของมารดา

☐ 1. เกษตรกร	☐ 2. รับราชการ
☐ 3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 4. พนักงานบริษัทเอกชน
☐ 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	☐ 6. แม่บ้าน
☐ 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)	

ตอนที่ 2 ด้านสังคม

ที่	ด้านสังคม	ระดับความคิดเห็นที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	เมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษาจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ นิสิตคิดว่า...					
8.	สามารถหางานทำได้ง่าย					
9.	โอกาสได้รายได้ ค่าตอบแทนสูง					
10.	มีโอกาสดำรงตำแหน่งที่มั่นคงและสวัสดิการดี					
11.	มีโอกาสดำรงตำแหน่งในงานอาชีพสูง					
12.	สามารถไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้					
13.	เลือกเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้หลายสาขา					
	เมื่อนิสิตเรียนจบจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ นิสิตสามารถทำงานที่...					
14.	มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับนับถือ					
15.	สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและครอบครัว					
16.	เป็นส่วนสนับสนุนในการพัฒนาประเทศ					
	นิสิตเลือกเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์...					
17.	ด้วยตนเอง					
18.	ตามความต้องการของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครอง					
19.	ตามอาชีพของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครอง					
20.	ตามคำแนะนำของอาจารย์					
21.	ตามเพื่อน					
22.	ด้วยคำแนะนำของรุ่นพี่					
23.	จากบุคคลตัวอย่างในสังคมเช่น เจมส์ เรืองศักดิ์, จอย ศิริลักษณ์					

ตอนที่ 3 ด้านสถานศึกษา

ที่	ด้านสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ในการศึกษาต่อ นิสิตเห็นว่าคณะศิลปกรรมศาสตร์...					
24.	ได้รับการรับรองมาตรฐานทางการศึกษา					
25.	มีหลักสูตรที่ใช้สอนอย่างทันสมัย					
26.	อาจารย์ที่สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ					
27.	มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมวิชาการ					
28.	มีชื่อเสียงด้านกิจกรรมของนิสิต					
29.	มีสาขาวิชาที่เปิดสอนหลากหลายและน่าสนใจ					
30.	มีอาคารสถานที่กว้างขวางสวยงาม					
31.	มีสภาพแวดล้อมภายในรั้วโรงเรียนเหมาะแก่การเรียนการสอน					
32.	มีอาคารเรียนและห้องเรียนที่สะดวกสบาย และเหมาะสมต่อการเรียนการสอน					
33.	มีค่าธรรมเนียมการเรียนที่เหมาะสม					
34.	มีค่าใช้จ่ายของกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสม					
35.	มีการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ นิสิตอย่างทั่วถึง					
36.	มีบริการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา					
37.	มีการผ่อนชำระค่าธรรมเนียมการเรียน					
38.	มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน					
39.	มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชน					

ที่	ด้านสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
40.	มหาวิทยาลัยอยู่ในแหล่งที่มีการคมนาคมสะดวก					
41.	มีสถานที่ในการจอดรถอย่างเพียงพอ					
42.	มีห้องสมุดที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้					
43.	มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย และพอเพียงในการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์					
นิสิตได้รับข้อมูลของคณะศิลปกรรมศาสตร์จาก....						
44.	การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ หรือป้ายโฆษณา					
45.	การตีคประกาศตามบอร์ดในโรงเรียนเดิมของนิสิต					
46.	การไปแนะแนวตามโรงเรียน					
47.	การจัดแสดงผลงานตามงานนิทรรศการต่างๆ					
48.	ศิษย์เก่าของคณะศิลปกรรมศาสตร์					

ตอนที่ 4 องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่	องค์ประกอบในการเลือกศึกษาต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์	ระดับความคิดเห็นที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
49.	การเรียนคณะศิลปกรรมฯ เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง					
50.	สามารถเรียนจบคณะศิลปกรรมฯ ได้ง่าย					
51.	มีความรู้ทางดนตรี					

ที่	องค์ประกอบในการเลือกศึกษา ต่อในคณะศิลปกรรมศาสตร์	ระดับความคิดเห็นที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
52.	มีความรู้ทางการออกแบบศิลป์					
53.	มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์					
54.	มีความรู้ทางการแสดง นาฏศิลป์					
	นิสิตคิดว่าตนเอง...					
55.	ชอบศึกษาเกี่ยวกับศิลปะ					
56.	ชอบกิจกรรมเน้นการแสดงออก					
57.	มีความสนใจเกี่ยวกับรสนิยม และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ					
58.	มีความสนใจเกี่ยวกับความงาม อารมณ์และความคิดของผู้คน					
59.	มีความสนใจด้านการประดิษฐ์ งานช่าง และงานฝีมือ					
60.	มีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น					
61.	ชอบกิจกรรมที่สนุกและท้าทาย					

ขอขอบคุณที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย	นายสิทธิมนต์เศก ย่านเคิม
การศึกษา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษาระดับบัณฑิต (ดุริยางคศาสตร์สากล) พ.ศ.2537-2541 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีวิทยา) พ.ศ.2541-2544
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผลงานวิจัย	แนวทางการพัฒนาการศึกษาดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (โครงการทุนวิจัยไม่กำหนด ทิศทาง ประจำปี 2548)
ชื่อผู้วิจัย	นายประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์
การศึกษา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษาระดับบัณฑิต (ดุริยางคศาสตร์สากล) พ.ศ.2534-2538 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีศึกษา) พ.ศ.2543-2547
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผลงานวิจัย	แนวทางการพัฒนาการศึกษาดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (โครงการทุนวิจัยไม่กำหนด ทิศทาง ประจำปี 2548) การวิเคราะห์การสอบโสตประสาททางดนตรี กรณีศึกษาสถาบัน สอบเทียบมาตรฐานในสหราชอาณาจักร (ทุนอุดหนุน การวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ มศว ประจำปี 2549)